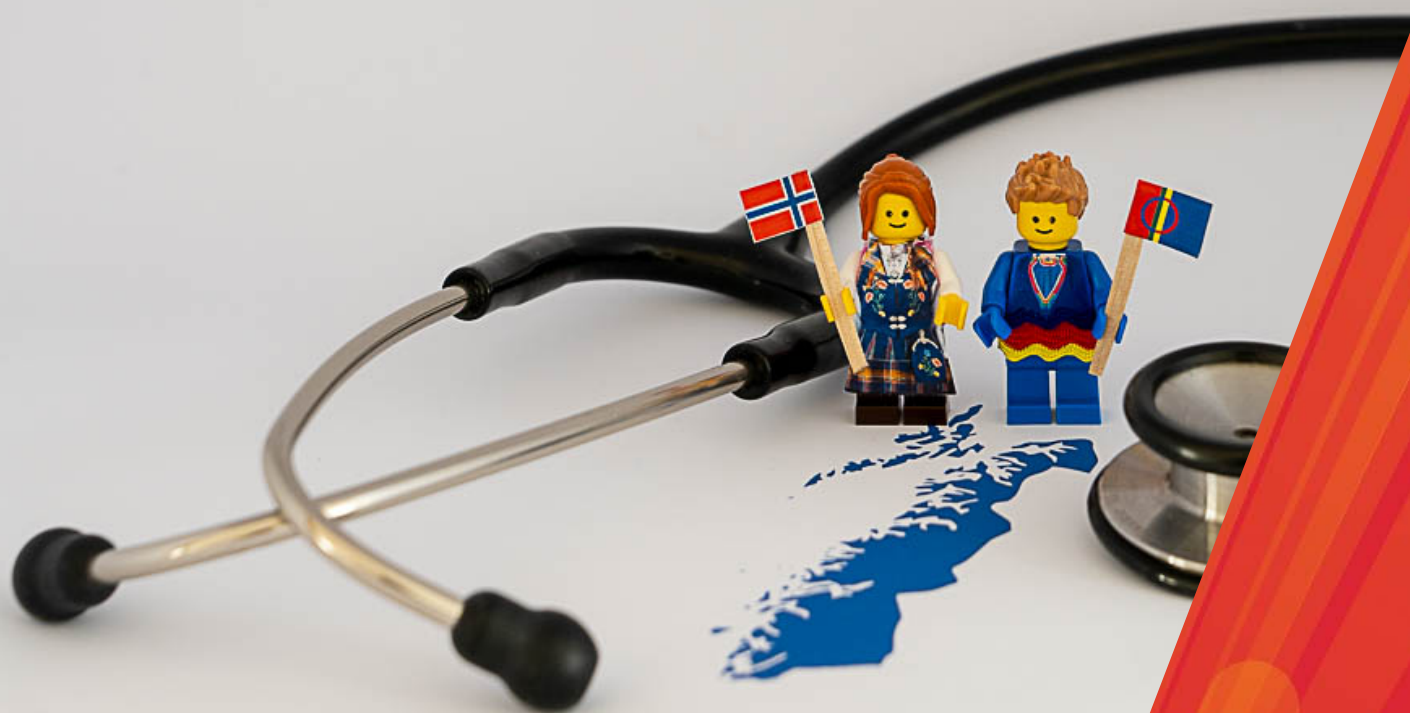

FOLKEHELSEUNDERSØKELSEN I NORDLAND

Tilleggsrapport om samisk og kvensk/norskfinsk befolkning

FORFATTERE: Marita Melhus og Ann Ragnhild Broderstad, Senter for samisk helseforskning

FOLKEHELSEUNDERSØKELSEN I NORDLAND

Tilleggsrapport om samisk og kvensk/norskfinsk befolkning

Rapport til Nordland fylkeskommune

Utgitt av Senter for samisk helseforskning, UiT Norges arktiske universitet

Juni 2020

Forfattere: Marita Melhus og Ann Ragnhild Broderstad

Forsidebilde: Inger Johanne Dagsvold, Senter for samisk helseforskning, ©SSHF

Bidragstere: Senter for samisk helseforskning, Folkehelseinstituttet, Nordland fylkeskommune

Kontakt:

Senter for samisk helseforskning

Institutt for samfunnsmedisin

UiT Norges arktiske universitet

Postboks 6050 Langnes

9037 Tromsø

E-post: sshf@ism.uit.no

Sámi dearvvašvuodadutkama guovvdáš

Nordland
FYLKESKOMMUNE

Forord

Fylkeshelseundersøkelsen er en spørreskjemabasert befolkningsundersøkelse i regi av Folkehelseinstituttet i samarbeid med fylkene i Norge. Det er utarbeidet et hovedspørreskjema som brukes i alle fylkene. I tillegg kan de enkelte fylkene lage egne lokale tilleggsspørreskjemaer. I Nord-Norge ble Fylkeshelseundersøkelsen først gjennomført i Troms og Finnmark fylkeskommuner i 2019. Disse to nordligste fylkeskommunene har en stor andel samisk og kvensk/norskfinsk befolkning og ønsket derfor å få mere kunnskap om den fleretniske befolkningen i nord; samer, kvener/norskfinner og nordmenn. Senter for samisk helseforskning ved UiT Norges arktiske universitet ble spurt om å utarbeide en tilleggsmodul med fokus på samisk og kvensk/norskfinsk befolkning. Etter ønske fra Nordland fylkeskommune, ble den samme tilleggs-modulen inkludert i Fylkeshelseundersøkelsen i Nordland.

Tilleggsmodulen som er brukt i Nordland, Troms og Finnmark ble laget av Senter for Samisk helseforskning i et nært samarbeid med Kristina Forsberg ved tidligere Troms fylkeskommune, Britt Hjørdis Somby ved tidligere Finnmark fylkeskommune og Thomas Sevenius Nilsen og Ole Trygve Stigen ved Folkehelseinstituttet. Tabellene og figurene i denne rapporten er utarbeidet av senioringeniør Marita Melhus ved Senter for samisk helseforskning. Rapporten er skrevet av Marita Melhus og undertegnede. Forsidebildet er designet av prosjektleder Inger Dagsvold ved Senter for samisk helseforskning.

Temaene i tilleggsmodulen skal gi utfyllende informasjon om etnisk bakgrunn, språk, fellesskapsfølelse og tilhørighet til oppvekstkommuner og dagens bostedskommuner, internatskole og diskriminering. Spørsmålene er til dels omfattende og gir inngående kunnskap om deltakernes holdninger og tanker om egen oppvekst, dagen situasjon og tanker om fremtiden.

Folkehelseinstituttet publiserer en egen hovedrapport med resultater fra hovedspørreskjemaet i Nordland. Sammen med vår rapport, gir hovedrapporten en unik kunnskapsoversikt over helse og levekår i våre fleretniske samfunn i Nordland. Denne kunnskapen kan fylkeskommunen og de enkelte kommunene bruke i videre strategisk planleggingsarbeid.

Sammenslåingen av kommuner og forandringer av fylkesgrenser har hatt praktisk følge for tidligere Tjeldsund kommune, som frem til 1. januar 2020 var nordligste kommune i Nordland fylke og derfor ikke inkludert i Troms og Finnmarks datainnsamling i 2019. Gamle Tjeldsund kommune og Skånland kommune ble sammenslått til nye Tjeldsund kommune fra 1. januar 2020 og ble en del av Troms og Finnmark fylkeskommune. Gamle Tjeldsund kommune er derfor eneste geografiske område i Nord Norge som ikke har fått invitasjon til å delta i Fylkeshelseundersøkelsen.

Fra historisk tid har tre stammersmøte vært grunnlaget for kultur, levestett og livsvilkår i våre nordlige lokalsamfunn. Ca. 6 % av deltakerne i denne fylkeshelseundersøkelsen har samisk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn. Samer og kvener/norskfinner er i minoritet i alle kommuner.

Til slutt, men ikke minst, tusen takk til alle kvinner og menn som så velvillig bidro til det viktige folkehelsearbeidet ved å fylle ut spørreskjemaene og som dermed sørget for et ferskest mulig kunnskapsgrunnlag i det videre arbeidet. I tillegg har denne folkehelseundersøkelsen vært viktig i planleggingen av neste SAMINOR-undersøkelse, SAMINOR 3, som drives i regi av Senter for samisk helseforskning. Senter for samisk helseforskning takker for et kreativt og godt samarbeid med Nordland, Troms og Finnmark fylkeskommuner og med Folkehelseinstituttet.

Kvitfors/Skáidi 30.05.2020

Ann Ragnhild Broderstad

Dr.med. Faglig leder Senter for samisk helseforskning, UiT Norges arktiske universitet

Overlege UNN Harstad

INNHOLDSFORTEGNELSE

Sammendrag	7
Introduksjon	10
Metode	11
Spørsmålsoversikt, hovedmodul	11
Spørsmålsoversikt, tilleggsmodul	12
Samisk/kvensk/norskfinsk bakgrunn.....	12
Etnisitet	12
Språkbruk i familien	13
Ferdigheter til å forstå samisk og kvensk/norskfinsk.....	13
Bruk av samisk/kvensk/norskfinsk språk i framtida.....	13
Tilhørighet.....	14
Grad av fellesskap	14
Samisk og kvensk/norskfinsk lokalsamfunn.....	14
Internatskole.....	14
Utdyping av samisk/kvensk/norskfinsk bakgrunn.....	14
Diskriminering	14
Statistiske analyser	15
Resultater	16
Tilleggsmodul for de med samisk/kvensk/norskfinsk bakgrunn.....	16
Etnisitet	16
Alder	19
Kjønn.....	20
Hjemmespråk.....	21
Samboers etniske bakgrunn.....	23
Språk i kommunikasjon med egne barn	24
Ferdigheter til å forstå samisk	25
Ferdigheter til å snakke samisk.....	26
Ferdigheter til å lese samisk	27
Ferdigheter til å skrive samisk.....	28
Ferdigheter til å forstå kvensk/norskfinsk	29
Bruken av samisk og kvensk/norskfinsk språk om ti år	30
Tilhørighet til oppvekstkommune.....	31
Tilhørighet til oppvekstgrend/nabolag/bygd.....	32
Tilhørighet til dagens bokommune.....	33
Tilhørighet til andre kommuner hvor man har bodd	34

Grad av fellesskap med folk på stedet man vokste opp	35
Grad av fellesskap med folk på stedet der man bor i dag.....	36
Betegner oppvekststed som et samisk lokalsamfunn.....	37
Betegner oppvekststed som et kvensk/norskfinsk lokalsamfunn.....	38
Betegner nåværende bosted som et samisk lokalsamfunn.....	39
Betegner nåværende bosted som et kvensk/norskfinsk lokalsamfunn.....	40
Internatskole.....	41
I min oppvekst visste jeg lite om min samisk/kvensk/norskfinsk bakgrunn.....	42
I min oppvekst betydde min samiske/kvenske/norskfinske bakgrunn lite for meg	43
I min oppvekst var min samiske/kvenske/norskfinske bakgrunn ikke noe jeg vanligvis tenkte over	44
I min oppvekst var det samiske/kvenske/norskfinske en naturlig del av livet	45
I min oppvekst var min samiske/kvenske/norskfinske bakgrunn noe jeg var stolt over	46
I min oppvekst snakket jeg mer samisk/kvensk/norskfinsk enn i dag.....	47
Selvopplevd diskriminering.....	48
Årsaker til diskriminering.....	49
Helse, livsstil, levekår og livskvalitet på tvers av etnisk gruppe.....	50
Utdanning.....	50
Økonomiske vansker	51
Trivsel i nærmiljøet.....	52
Trygghet i nærmiljøet	53
Plaget av søvnproblemer siste uke	54
Utsatt for skade (selvrapportert) siste 12 måneder	55
Egenvurdert helse.....	56
Egenvurdert tannhelse	57
Ikke vært hos tannlege/tannpleier siste 2 år	58
Psykiske plager (gjennomsnittlig HSCL-5-skår)	59
Psykiske plager (Andel med HSCL-5-skår >2,0)	60
Sosial støtte (Oslo-3 Social support scale).....	61
Daglig røyking.....	62
Daglig snusing.....	63
Drikker alkohol to ganger i uken eller mer	64
Episodisk høyt inntak av alkohol	65
Livskvalitet: Fornøydhet med livet.....	66
Livskvalitet: Det man gjør i livet er meningsfylt.....	67
Livskvalitet: Mine sosiale relasjoner er støttende og givende.....	68
Livskvalitet: Jeg bidrar aktivt til andres lykke og livskvalitet.....	69

Diskusjon	70
Samisk/kvensk/norskfinsk bakgrunn og tilhørighet	70
Etnisk variasjon i helse, livsstil, levekår og livskvalitet	72
Generelt	72
Samiske menn	72
Samiske/kvenske/norskfinske menn	73
Kvenske/norskfinske menn	73
Menn uten samisk/kvensk/norskfinsk bakgrunn	73
Samiske kvinner	73
Samiske/kvenske/norskfinske kvinner	74
Kvenske/norskfinske kvinner	74
Kvinner uten samiske/kvensk/norskfinsk bakgrunn	74
Begrensninger ved datagrunnlaget	75
Representativitet og skjevheter	75
Spørreskjema og måleinstrument	75
Oppsummering	75
Referanser	77
Vedlegg: Spørreskjema	78

SAMMENDRAG

Senter for samisk helseforskning (SSHF) ved UiT Norges arktiske universitet har utarbeidet denne rapporten med resultater fra tilleggsspørreskjemaet til deltakere med samisk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn i Folkehelseundersøkelsen i Nordland (1). Spørreundersøkelsen ble gjennomført i regi av Folkehelseinstituttet (FHI) i perioden fra 27. januar til 16. februar 2020 på oppdrag fra fylkeskommunen i Nordland. Tilleggsspørreskjemaet ble utarbeidet som et samarbeid mellom Troms og Finnmark fylkeskommuner og SSHF og omhandler aspekter ved kultur og språk, levekår og tilhørighet blant de med samisk, kvensk eller norskfinsk bakgrunn. [Hovedrapporten for Nordland](#)¹ beskriver utvalget som ble invitert og presenterer resultater for temaer som psykisk helse, helserelatert atferd, ulike aspekter ved sosialt miljø og nærmiljø samt livskvalitet fordelt på kjønn, alder og geografi (1).

Utvalget omfattet voksne fra 19 år og oppover. Totalt ble 52 140 personer invitert hvorav 24 222 personer (46,5 %) svarte på hovedspørreskjemaet. Av disse var det 3 081 av de 24 222 deltakerne (12,7%) som svarte på det innledende spørsmålet i tilleggsmodulen om at de, eller en av deres foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre hadde samisk/kvensk/norskfinsk bakgrunn. Av disse 3081 var det 1 422 deltakere som videre valgte å svare samisk og/eller kvensk/norskfinsk på minst ett av de elleve utfyllende spørsmålene om hjemmespråk, etnisk bakgrunn eller hva de selv regner seg som. Disse elleve spørsmålene danner grunnlaget for videre analyser og gruppering i samiske og kvensk/norskfinske grupper. Av disse var det over 90 % som svarte på de fleste av spørsmålene i resten av spørreskjemaet, noe som vurderes som en god respons.

Gjennomsnittsalderen for hele utvalget var 49,55 år. Det var høyest gjennomsnittsalder blant kvenske/norskfinske menn (53,8 år) og lavest blant samiske kvinner (45,4 år). Det var litt flere kvinner enn menn som deltok i undersøkelsen.

I første del av denne tilleggsrapporten presenteres resultater fra tilleggsspørreskjemaet, for de 1 422 deltakerne som rapporterte samisk og/eller kvensk/norskfinsk bakgrunn. Deretter presenteres sammenlikninger av enkelte helsespørsmål fra hovedmodulen på tvers av etnisk gruppe, der alle 24 222 deltakerne er inkludert. Områdene som blir dekket i rapporten inkluderer blant annet etnisitet, språk, helse, helserelatert atferd, ulike aspekter ved sosialt miljø og nærmiljø, utdanning og diskriminering.

Resultatene presenteres i hovedsak som stolpediagrammer, fordelt på en eller flere av variablene etnisitet, geografisk region, kjønn og aldersgruppe. Vi bruker den samme regioninndelingen som ble brukt i hovedrapporten: Vesterålen, Lofoten, Ofoten, Salten, Helgeland, Indre Helgeland og Sør-Helgeland. I noen analyser er regionene inndelt i kun tre områder: 1) Vesterålen/Lofoten/Ofoten, 2) Salten, 3) Helgeland/Indre Helgeland/Sør-Helgeland.

¹ Lenke til rapport:

<https://www.fhi.no/publ/2020/fylkeshelseundersokelsen-nordland/>

Hovedfunn

Sammendraget tar for seg en del av hovedfunnene, men vi viser til selve resultatdelen i denne rapporten for utfyllende informasjon.

Etnisitet og språk

Første del av rapporten analyserer svarene fra 1422 deltakere som svarte samisk og/eller kvensk/norskfinsk på minst ett av de 11 spørsmålene om hjemmespråk for seg selv, foreldre og besteforeldre, etnisk bakgrunn for foreldre og deltaker selv eller egendefinert etnisitet (hva man regner seg selv som). Dette tilsvarer nærmere 6 % av det totale utvalget på 24 222 personer. Det største antallet samer og kvener/norskfinner er bosatt i Saltenområdet, selv om prosentandelen er høyest i Ofoten. Rapporten har også informasjon om ektefelles/samboers etniske bakgrunn.

Totalt oppgav 174 personer (5,7 % av de som hadde svart på spørsmålet) at de snakker samisk og/eller kvensk/norskfinsk hjemme. Samisk som hjemmespråk snakkes av 152 personer. Det er færre som bruker kvensk/norskfinsk som hjemmespråk, totalt 35 personer. Informasjon om hvilket språk som brukes med egne barn er også inkludert i resultatene, i tillegg til informasjon om ferdigheter til å forstå, snakke, lese og skrive samisk.

To av tre samiske/kvenske/norskfinske deltakerne hadde tro på at samisk/kvensk/norskfinsk språk ville bli brukt like mye eller mere om ti år.

Tilhørighet

En tredjedel av de samiske/kvenske/norskfinske deltakerne oppgav å ha meget sterk tilhørighet til sin oppvekstkommune. Dette varierte lite på tvers av geografiske regioner. Spørsmål om tilhørighet til oppvekstgrend/nabolag og bygd, i tillegg til tilhørighet til dagens bokommune og andre bokommuner, er også inkludert i rapporten.

Annen informasjon om grad av fellesskap til folk på oppvekststed og der deltakerne bor i dag beskrives utfyllende under resultater i rapporten.

Samisk og kvensk/norskfinsk lokalsamfunn

Tilleggsmodulen hadde også flere spørsmål om deltakerne betegnet sitt nåværende og tidligere bosted som et samisk eller kvensk/norskfinsk lokalsamfunn. Samer uten kvensk/norskfinsk bakgrunn vil i størst grad betegne nåværende bosted som et samisk lokalsamfunn, selv om andelen som rapporterer dette er lav. En noe høyere andel betrakter sitt oppvekststed som samisk. Det er få som betrakter sitt nåværende bosted som kvensk/norskfinsk.

Internatskole

Totalt 5,7 % av samiske/kvenske/norskfinske deltakere rapporterte å ha bodd på internat da de gikk på grunnskolen. Det var flest deltakere med samisk bakgrunn som rapporterte dette.

Diskriminering

Deltakere med både samisk og kvensk/norskfinsk bakgrunn er den gruppen som i størst grad rapporterer å ha blitt diskriminert (31 %), etterfulgt av samer uten kvensk/norskfinsk

bakgrunn (26 %). Blant kvener uten samisk bakgrunn er det 14 % som sier de har opplevd å bli diskriminert. Den hyppigste årsaken til diskriminering av samer og kvener/norskfinner er diskriminering på grunn av etnisk bakgrunn.

Helse, livsstil, levekår og livskvalitet

Spørsmål om deltakernes helse ble spurt i hovedspørreskjemaet. Majoriteten av deltakerne, nærmere 70 %, rapporterte god eller svært god helse. For hele gruppen var det ingen forskjell på kvinner og menn, men det var forskjell på etnisk bakgrunn. Det er færre deltakere med samisk og samisk/kvensk/norskfinsk bakgrunn som oppgir god helse. Aller lavest andel med egenrapportert god helse finner vi blant kvinner med samisk bakgrunn. Informasjon om egenvurdert tannhelse og besøk hos tannlegen er også beskrevet i denne rapporten. Kvinner rapporterer psykiske plager i større grad enn menn. Dette gjelder uansett etnisk bakgrunn. Det er også forskjell mellom etniske grupper som viser at samiske menn og kvinner skårer høyere sammenliknet med de av samme kjønn som verken har samisk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn.

Utdanning

Uavhengig av etnisk gruppe, rapporterer kvinner høyere utdanning enn menn. Det er ingen betydelige etniske forskjeller i utdanningsnivå for menn. Kvinner med blandet samisk/kvensk/norskfinsk bakgrunn har den høyeste andelen med lang universitetsutdanning.

Som nevnt også i hovedrapporten, er det en forholdsvis god svarrespons på 46,5 %. I og med at dette er en spørreundersøkelse som bare kunne besvares på nett, er responsen tilfredsstillende. Det er også mange som har oppgitt å ha en samisk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn og som har gitt utfyllende svar på eget liv og livssituasjon, noe som gir et unikt innblikk i befolkningens levekår i Nordland.

INTRODUKSJON

Nord-Norge har en fleretnisk befolkning der samer, kvener/norskfinner og nordmenn bor side om side. Helse- og levekårsundersøkelsen i områder med samisk og norsk bosetting – SAMINOR har bidratt til bedre kunnskap om helsesituasjonen i landsdelen og er en av få undersøkelser som muliggjør sammenlikning av etniske grupper. SAMINOR har vært gjennomført i utvalgte kommuner i Nord- og Midt-Norge, i hovedsak distriktsområder med en samisk befolkning. I Nordland har SAMINOR kun inkludert to hele kommuner og noen enkeltkretser i tre kommuner. Fylkeshelseundersøkelsen gir derfor viktig, ny informasjon om den samiske og kvenske/norskfinske befolkningen i Nordland.

I henhold til Folkehelseloven § 21, skal fylkeskommunen ha nødvendig oversikt over helsetilstanden i fylket og hvilke positive og negative faktorer som kan virke inn på denne. Folkehelseundersøkelsene i fylkene vil være et viktig bidrag til dette. Folkehelseinstituttet har utarbeidet en mal for standardisert gjennomføring av fylkesvise folkehelseundersøkelser. Folkehelseundersøkelsen i Nordland ble planlagt gjennom et samarbeid mellom Nordland fylke, Troms og Finnmark fylke, Folkehelseinstituttet, og UiT Norges arktiske universitet ved Senter for samisk helseforskning og Institutt for samfunnsmedisin. Senter for samisk helseforskning, som er ansvarlig for SAMINOR-undersøkelsen, utarbeidet en tilleggsmodul hvor deltakere med samisk, kvensk eller norskfinsk bakgrunn ble invitert til å svare. I denne rapporten presenteres resultater fra tilleggsmodulen. I tillegg presenteres en sammenlikning av enkelte helsespørsmål fra hovedmodulen på tvers av etnisk gruppe.

METODE

Folkehelseundersøkelsen i Nordland ble gjennomført av Folkehelseinstituttet i perioden 27. januar–16. februar 2020. Folkehelseinstituttet har utarbeidet en rapport som presenterer bakgrunn, metode og gjennomføring av undersøkelsen samt en del utvalgte resultater (1). Denne rapporten vil i det følgende bli omtalt som *hovedrapporten*.

Fra Det sentrale folkeregisteret ble det trukket tilfeldige utvalg for hver kommune. Utgangspunktet var å inkludere omtrent 25 % av befolkningen. Men for å få mange nok innbyggere fra kommuner med samiske innbyggere, ble det trukket prosentvis flere, omtrent 50 %. Større utvalg ble trukket for Tysfjord (nå delt mellom Narvik og Hamarøy), Hamarøy, Vefsn og Hattfjelldal. Totalt ble 52 140 personer i alderen 19 år og oppover invitert, hvorav 24 222 personer (46,5 %) deltok. Det var lavere svarprosent blant menn enn blant kvinner og aller lavest blant yngre menn (1). Det er ikke mulig å si om det er noen forskjell i svarprosent mellom samer, kvener/norskfinner og andre nordmenn fordi Norge ikke har noe register over folks etnisitet. Det betyr at vi ikke vet hvor mange samer og kvener det var blant de inviterte. Hovedrapporten viser at det var lavest deltakelse i Lofoten (41,4 %) og høyest på Helgeland (48,8 %).

Spørreskjemaet som ble benyttet i Nordland besto av to deler: en hovedmodul utviklet av Folkehelseinstituttet i samarbeid med fylkeskommunene og en tilleggsmodul utviklet av Senter for samisk helseforskning som kunne besvares av deltakere med samisk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn.

SPØRSMÅLSOVERSIKT, HOVEDMODUL

Informasjon om alder, kjønn og bokommune er hentet fra Det sentrale folkeregisteret (DSF). Kommunene er i denne rapporten delt inn i sju regioner:

- **Vesterålen:** Andøy, Bø, Hadsel, Lødingen, Sortland, Øksnes
- **Lofoten:** Flakstad, Moskenes, Røst, Vestvågøy, Værøy, Vågan
- **Ofoten:** (Ballangen – nå en del av Narvik) Evenes, Narvik, Tysfjord (nå delt mellom Hamarøy og Narvik)
- **Salten:** Beiarn, Bodø, Fauske, Gildeskål, Hamarøy, Meløy, Saltdal, Steigen, Sørfold
- **Helgeland:** Alstahaug, Dønna, Herøy, Leirfjord, Rødøy, Træna, Vefsn
- **Indre Helgeland:** Grane, Hattfjelldal, Hemnes, Nesna, Lurøy, Rana
- **Sør-Helgeland:** Bindal, Brønnøy, Sømna, Vega, Vevelstad

På grunn av lavt antall samer og kvener/norskfinner i enkelte regioner, har vi i noen analyser valgt å slå sammen til tre regioner: 1) Vesterålen/Lofoten/Ofoten, 2) Salten, 3) Helgeland/Indre Helgeland/Sør-Helgeland,

Øvrige variabler fra hoveddelen av spørreskjemaet som presenteres i denne rapporten er:

- Utdanning
- Økonomiske vansker
- Trivsel i nærmiljøet

- Trygghet i nærmiljøet
- Søvnproblemer
- Skader
- Egenvurdert helse
- Egenvurdert tannhelse
- Mer enn 2 år siden siste tannlegebesøk
- HSCL-5 (Hopkins symptom checklist-5, som er et mål på psykisk helse)
- Sosial støtte
- Daglig røyking
- Daglig bruk av snus
- Alkohol
- Episodisk fyll
- Fornøydhet med livet
- Det man gjør i livet er meningsfylt
- Sosiale relasjoner er støttende og givende
- Bidrar aktivt til andres lykke og livskvalitet

Vi viser til hovedrapporten s. 19–26 for en grundig beskrivelse av variablene (1).

SPØRSMÅLSOVERSIKT, TILLEGGSMODUL

Vi vil her gi en kort beskrivelse av spørsmålene i tilleggsmodulen for de med samisk/kvensk/norskfinsk bakgrunn.

SAMISK/KVENSK/NORSKFINSK BAKGRUNN

Innledningsvis ble deltakerne spurt om de, eller en av foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre hadde samisk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn, med svaralternativer «Ja» og «Nei». Dette spørsmålet var inngangsporten til tilleggsmodulen. De som svarte «Nei» avsluttet her undersøkelsen. De som svarte «Ja» fikk følgende ekstraspørsmål:

ETNISITET

SPRÅKBAGGRUNN

Deltakerne ble spurt om hvilket hjemmespråk de selv, hver av foreldrene og hver av besteforeldrene hadde. På hvert av disse sju spørsmålene kunne de svare ett eller flere av alternativene Norsk, Samisk, Kvensk/norskfinsk og Annet. De fikk også spørsmålet om minst en av oldeforeldrene hadde samisk som hjemmespråk. Dette spørsmålet hadde svarkategorier «Ja», «Nei» og «Vet ikke».

ETNISK BAKGRUNN

Deltakerne ble spurt om egen, fars, mors og eventuelt samboer/ektefelles etniske bakgrunn. Spørsmålene hadde de samme svarmulighetene som for spørsmålene om språkbakgrunn.

EGENDEFINERT ETNISITET

Deltakerne ble spurt om hva de regner seg selv som. Spørsmålene hadde de samme svarmulighetene som for spørsmålene om språkbakgrunn.

ETNISITETSVARIABEL BRUKT I DENNE RAPPORTEN

Spørsmålene om hjemmespråk for deltaker, foreldre og besteforeldre, spørsmålene om egen og foreldres etniske bakgrunn og spørsmålet om deltakerens egendefinerte etnisitet (til sammen 11 spørsmål) kombineres til en felles etnisitetsvariabel som benyttes i denne rapporten. Dersom det er krysset av for samisk på minst ett av de elleve spørsmålene defineres deltakeren som samisk. Dersom det er krysset av for kvensk/norskfinsk på minst ett av de elleve spørsmålene defineres deltakeren som kvensk/norskfinsk. Disse to opplysningene slås sammen til en kombinert variabel med fire kategorier:

1. Samisk (Minst ett samisk kryss, men ingen kryss for kvensk/norskfinsk)
2. Samisk og kvensk/norskfinsk (Minst ett samisk og minst ett kvensk/norskfinsk kryss)
3. Kvensk/norskfinsk (Minst ett kvensk/norskfinsk kryss, men ingen kryss for samisk)
4. Verken samisk eller kvensk/norskfinsk (Ingen kvensk/norskfinske eller samiske avkryssninger, inkludert de som ikke har svart på tilleggsmodulen)

I denne rapporten har vi valgt å ikke bruke spørsmålet om minst en av oldeforeldrene hadde samisk som hjemmespråk for å definere noen som samiske da det ikke var inkludert noe tilsvarende spørsmål om kvensk/norskfinsk språk.

Av plasshensyn betegnes kvensk/norskfinsk kun som kvensk i figurene.

Samboer/Ektefelles etniske bakgrunn presenteres i de samme fire kategoriene.

SPRÅKBRUK I FAMILIEN

Deltakerne ble spurt om hvilket språk de snakket med eventuell samboer/ektefelle og eventuelle egne barn og hvilket språk samboer/ektefelle snakket med barna. Spørsmålene hadde de samme svarmulighetene som for spørsmålene om språkbakgrunn.

FERDIGHETER TIL Å FORSTÅ SAMISK OG KVENSK/NORSKFINSK

Deltakerne fikk spørsmål om sine ferdigheter til å forstå, snakke, lese og skrive henholdsvis samisk og kvensk/norskfinsk. Svaralternativer på alle åtte spørsmål var «Svært bra», «Nokså bra», «Med anstrengelse», «Noen få ord» og «Ikke i det hele tatt».

BRUK AV SAMISK/KVENSK/NORSKFINSK SPRÅK I FRAMTIDA

Deltakerne ble bedt om å velge den påstanden de tror er mest riktig:

- Om ti år vil samisk/kvensk/norskfinsk språk bli mer brukt enn i dag
- Om ti år vil samisk/kvensk/norskfinsk språk bli omtrent like mye brukt som i dag
- Om ti år vil samisk/kvensk/norskfinsk språk bli mindre brukt enn i dag

TILHØRIGHET

Deltakerne ble spurt om hvor sterk tilhørighet de følte til sin oppvekstkommune, grenden/nabolaget/bygda der de vokste opp, kommunen hvor de bor i dag og eventuelt andre kommuner hvor de har bodd. Alle fire spørsmål skulle besvares på en skala fra 1 til 5, der 1=Ingen tilhørighet og 5=Meget sterk tilhørighet. Vi har ikke opplysninger om hvor deltakerne vokste opp. Oppvekstkommune og dagens kommune kan derfor være snakk om samme kommune.

GRAD AV FELLESSKAP

Deltakerne ble spurt om hvor sterkt fellesskap de følte med folk på stedet de vokste opp og folk på stedet der de bor i dag. Spørsmålene skulle besvares på en skala fra 1 til 5, der 1=Intet fellesskap og 5=Meget sterkt fellesskap.

SAMISK OG KVENSKE/NORSKFINSK LOKALSAMFUNN

Deltakerne ble spurt om de ville betegne stedet der de vokste opp og stedet der de bor nå som henholdsvis et samisk eller kvensk/norskfinsk lokalsamfunn. De fire spørsmålene hadde svarkategorier «I stor grad», «I noen grad», «I liten grad», «Ikke i det hele tatt».

INTERNATSKOLE

Deltakerne ble spurt om de bodde på internat (statsinternat, kommunalt internat, privat internat) da de gikk på grunnskolen. Svaralternativer «Ja» og «Nei».

UTDYPING AV SAMISK/KVENSKE/NORSKFINSK BAKGRUNN

Deltakerne ble spurt om å svare på hvor enig de var i følgende påstander:

- I min oppvekst visste jeg lite om min samiske/kvenske/norskfinske bakgrunn
- I min oppvekst betydde min samiske/kvenske/norskfinske bakgrunn lite for meg
- I min oppvekst var min samiske/kvenske/norskfinske bakgrunn ikke noe jeg vanligvis tenkte over
- I min oppvekst var det samiske/kvenske/norskfinske en naturlig del av livet
- I min oppvekst var min samiske/kvenske/norskfinske bakgrunn noe jeg var stolt over
- I min oppvekst snakket jeg mer samisk/kvensk/norskfinsk enn det jeg gjør i dag

Svarkategorier for alle seks påstander var «Helt enig», «Delvis enig», «Delvis uenig», «Helt uenig».

DISKRIMINERING

Deltakerne ble spurt om de har opplevd å bli diskriminert. Svarkategorier var «Ja, de to siste årene», «Ja, før», «Nei» og «Vet ikke».

Dersom de svarte «Ja, de to siste årene» eller «Ja, før», fikk de oppfølgingsspørsmål om hvorfor de tror de ble diskriminert. Det var mulig å krysse av for én eller flere av følgende årsaker:

- Funksjonshemning
- Seksuell legning
- Lærevansker
- Kjønn
- Religion eller tro
- Nasjonalitet
- Etnisk bakgrunn
- Geografisk tilhørighet
- Alder
- Sykdom
- Andre årsaker
- Vet ikke

STATISTISKE ANALYSER

Resultatene presenteres i hovedsak som diagrammer, men også enkelte tabeller er inkludert. Først presenteres etnisitetsfordelingen på tvers av geografiske regioner, etterfulgt av alders- og kjønnsfordeling per etniske gruppe. Deretter beskrives variablene fra tilleggsmodulen, fordelt på etnisitet, region, kjønn og/eller aldersgrupper. Spørsmålet om hvorfor man tror at man ble diskriminert presenteres som totale antall blant de som oppgir å ha blitt diskriminert. Variabler fra tilleggsmodulen presenteres kun for de som har rapportert samisk og/eller kvensk/norskfinsk bakgrunn. Til slutt presenteres utvalgte helsevariabler fra hovedmodulen på tvers av etnisk gruppe og kjønn. Her er også gruppen uten samisk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn tatt med.

Utfallsmål som er kategoriske (dvs. har et bestemt antall svarmuligheter) presenteres i noen tilfeller med prosenter for alle kategoriene/svarmulighetene. I andre tilfeller omkodes de til en variabel med kun to kategorier (f.eks. høy/lav, viktig/ikke viktig) og beskrives ved bruk av prosenter og 95-prosent konfidensintervall. Konfidensintervallene er et uttrykk for presisjon og usikkerhet som er gjeldende når vi baserer oss på data fra kun et utvalg av populasjonen. Jo større utvalget er, jo smalere blir konfidensintervallet. Konfidensintervallene fanger bare opp den usikkerheten som skyldes størrelsen på utvalget. De fanger ikke opp noe av de feilene som oppstår på grunn av frafall.

Metriske variabler (variabler man kan måle eller telle) presenteres som gjennomsnitt og 95 % konfidensintervall. Eksempler på metriske variabler er alder og psykiske plager (sumskår). Også de variablene som besvares på en skala fra 0–10 betraktes her som metriske.

Prosentandel/gjennomsnitt for hele utvalget samlet er markert i figurene som rød, stiplet linje.

Det er ikke justert for noen andre variabler i analysene. Eventuelle forskjeller mellom grupper kan derfor skyldes at gruppene er ulike med hensyn til egenskaper som vi ikke har tatt høyde for. For eksempel kan etniske forskjeller komme av ulikt bosettingsmønster eller ulik alderssammensetning.

Statistikkverktøyet Stata versjon 16 ble brukt til beregninger, statistiske analyser og utforming av diagrammer.

RESULTATER

TILLEGGSMODUL FOR DE MED SAMISK/KVENSK/NORSKFINSK BAKGRUNN

ETNISITET

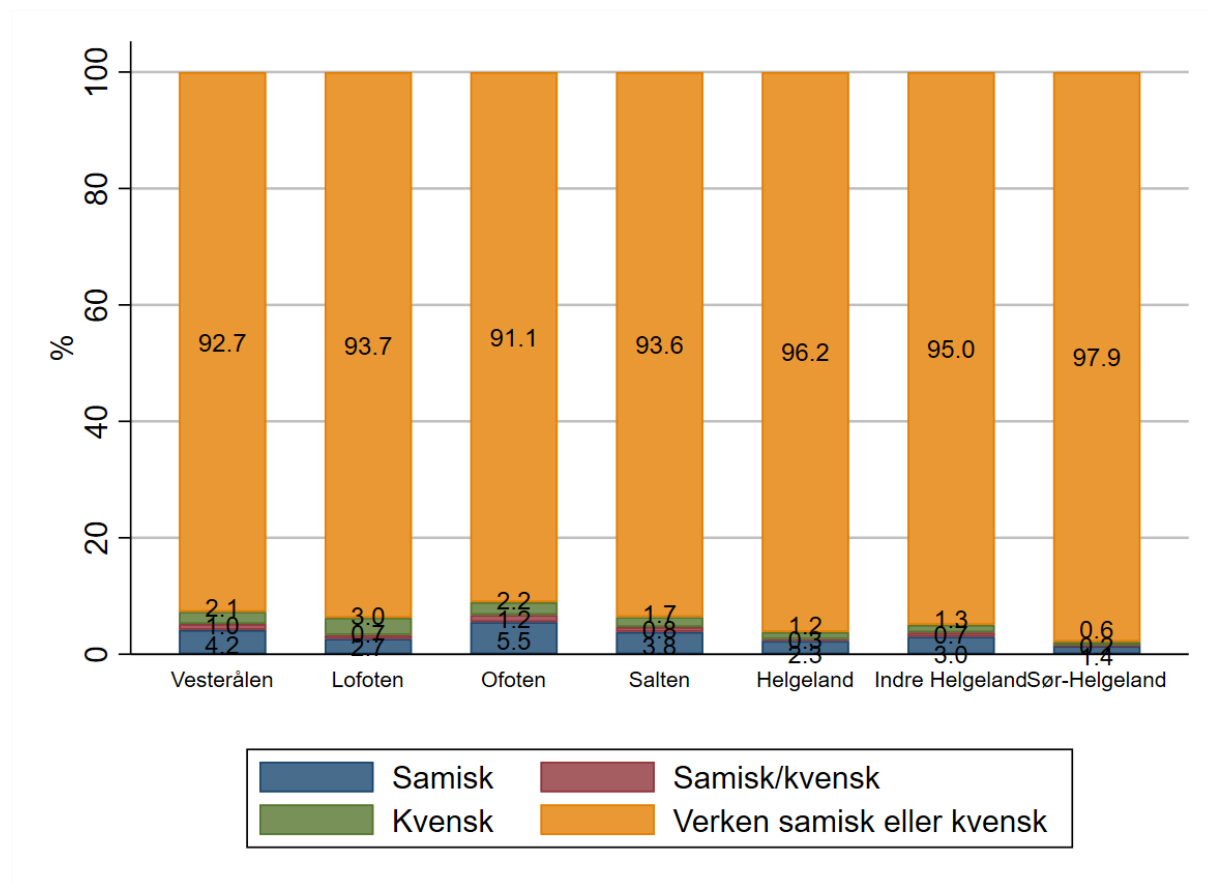
Totalt var det 3 081 av 24 222 deltakere (12,7 %) som svarte på tilleggsmodulen for de med samisk/kvensk/norskfinsk bakgrunn.

Tabell 1: Etnisitetsfordeling (antall og prosent)

	Antall	Prosent	Kumulativt antall	Kumulativ prosent
Samisk	830	3,4	830	3,4
Samisk og kvensk/norskfinsk	180	0,7	1010	4,2
Kvensk/norskfinsk	412	1,7	1422	5,9
Samisktalende oldeforeldre	169	0,7	1591	6,6
Svart på tilleggsmodul, men ikke svart samisk eller kvensk/norskfinsk på etnisitets- og spørsmålspørsmålene	1490	6,2	3081	12,7
Ikke svart på tilleggsmodul	21141	87,3	24222	100,0
Totalt	24222	100,0		

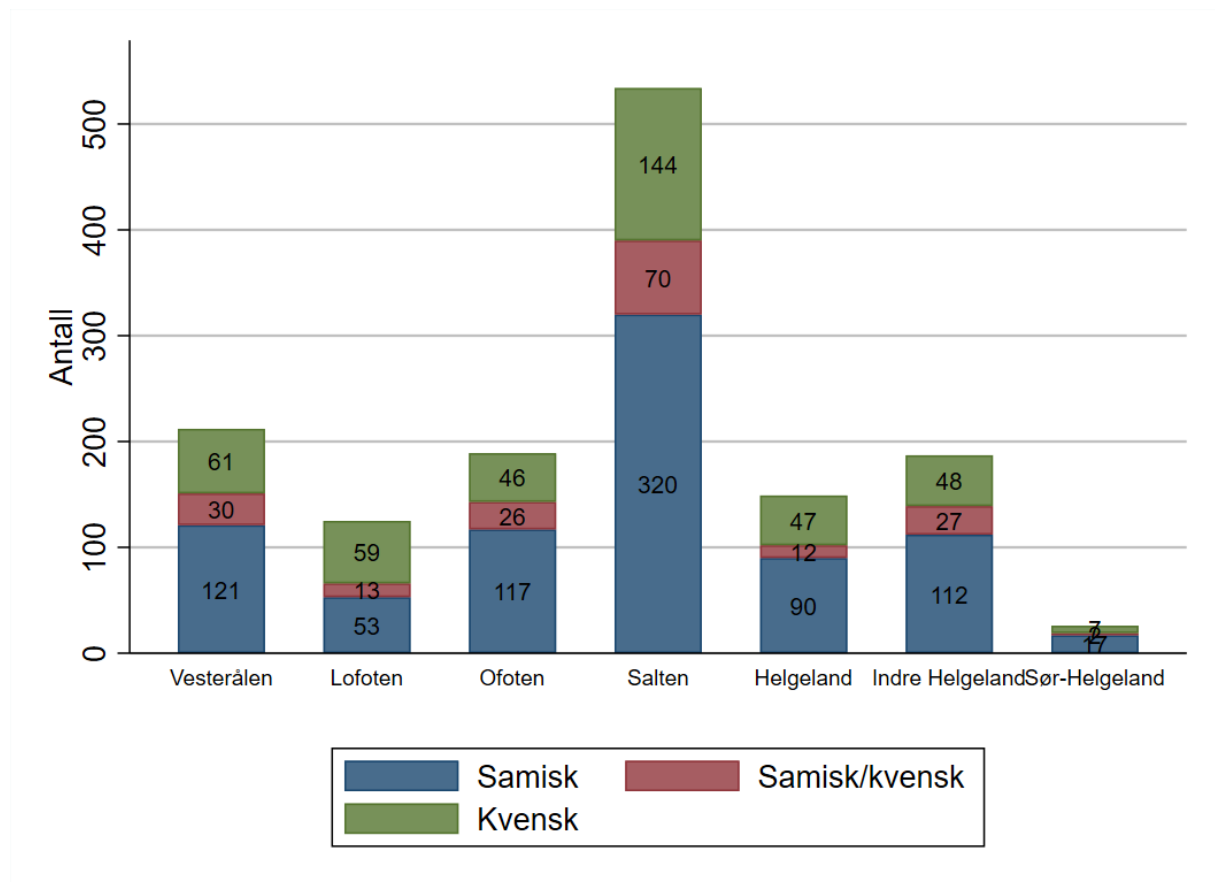
Tabellen viser etnisitetsfordeling i antall og prosent. Til sammen 11 spørsmålene om hjemmespråk for seg selv, foreldre og besteforeldre, etnisk bakgrunn for foreldre og seg selv eller egendefinert etnisitet ble brukt til å dele inn i etniske grupper i denne rapporten. Det var totalt 1 422 deltakere som svarte samisk og/eller kvensk/norskfinsk på minst ett av disse spørsmålene. Dette tilsvarer 5,9 % av det totale utvalget på 24 222 personer. 830 ble kategorisert som samisk (ikke kvensk/norskfinsk) og 180 som både samisk og kvensk/norskfinsk, dvs. 1010 rapporterte samisk eller fleretnisk samisk bakgrunn. I tillegg var det 412 deltakere som hadde kvensk/norskfinsk etnisk bakgrunn. De resterende kategoriseres som verken samisk eller kvensk/norskfinsk. Av disse har 1 659 svart ja på det innledende spørsmålet om samisk/kvensk/norskfinsk bakgrunn, uten å ha svart samisk eller kvensk/norskfinsk på noen av de oppfølgende 11 spørsmålene om samisk eller kvensk/norskfinsk språk og bakgrunn. Deltakere som ikke har gått videre på spørsmålene, kan antas å ha samisk eller kvensk/norskfinsk tilknytning lengre bak i slekta. Av disse var det 169 som svarte at minst en av deres oldeforeldre hadde samisk som hjemmespråk. Spørreskjemaet inneholdt ikke et tilsvarende spørsmål om kvensktalende oldeforeldre.

Figur 1: Etnisitetsfordeling på tvers av regioner (prosent)

Figuren viser etnisitetsfordeling i prosent på tvers av geografiske regioner. Samer og kvener/norsksamier er i mindretall i alle regioner. Størst andel samer finner vi i Ofoten og Vesterålen.

Figur 2: Etnisitetsfordeling på tvers av regioner (antall)

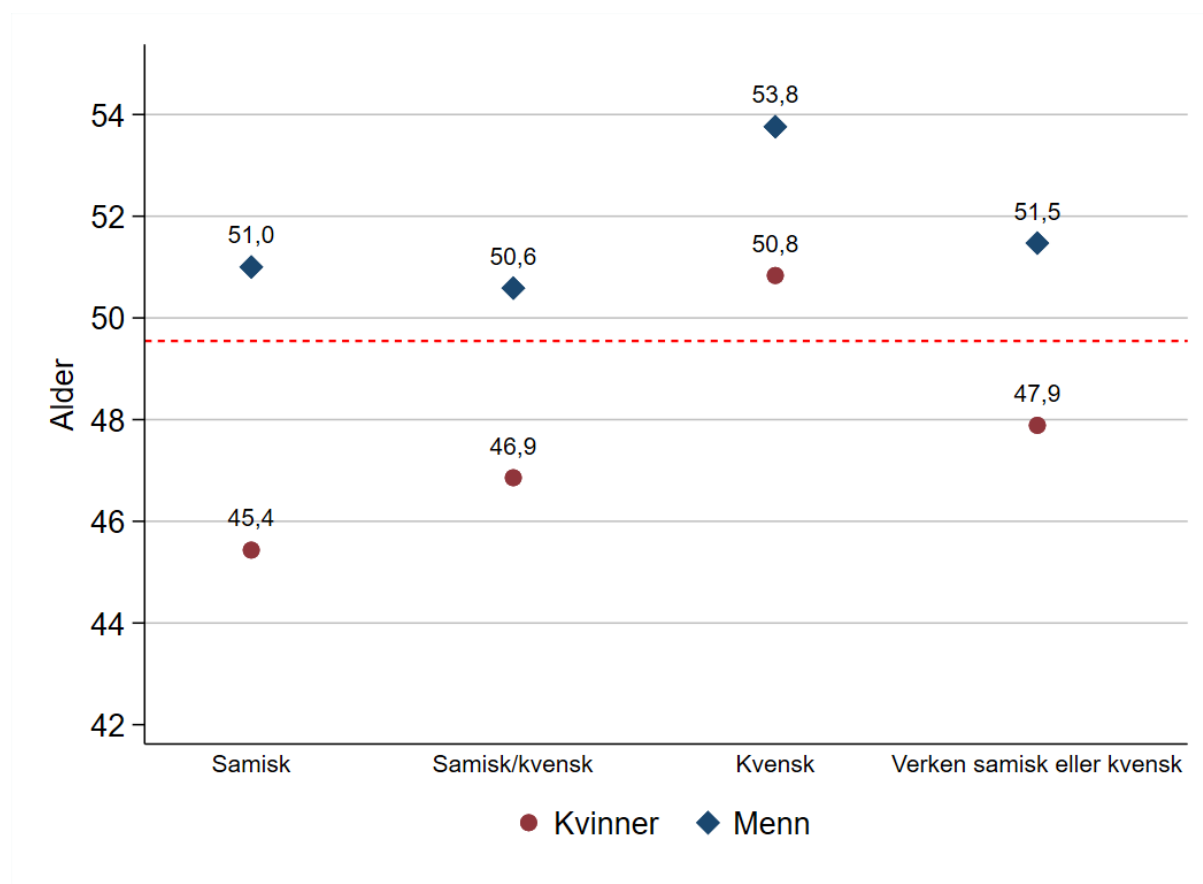

Figuren viser antall samer og kvener/norskfinner på tvers av geografiske regioner. Salten er det området som har det desidert høyeste antallet både samer og kvener. Dette kan forklares med at Salten er den største regionen, med over en tredjedel av det totale utvalget i hele Nordland, inkludert Bodø by. Det er få som har rapportert samisk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn i Sør-Helgeland.

ALDER

Gjennomsnittsalderen i hele utvalget på 24 222 personer var 49,55 år. For menn var gjennomsnittsalderen 51,49 år, mens den var 47,85 for kvinner.

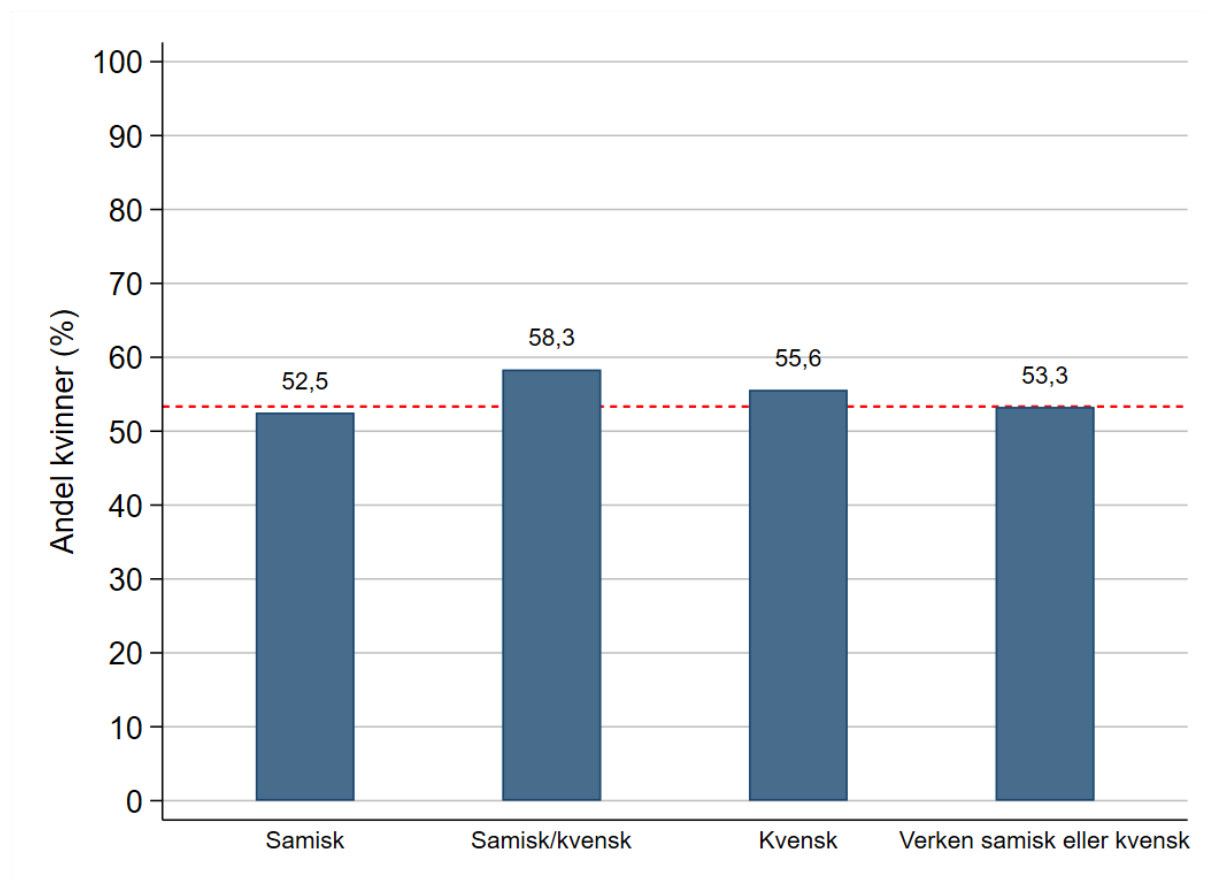
Figur 3: Alder på tvers av etnisk gruppe og kjønn

Figuren viser gjennomsnittsalder for utvalget samlet (rød, stiplet linje) og for kvinner og menn i hver etniske gruppe for seg. I alle etniske grupper er gjennomsnittsalderen høyere for menn enn for kvinner. Dette skyldes at få yngre menn har deltatt. For begge kjønn er gjennomsnittsalderen desidert høyest blant kvener/norskfinner, mens den er lavest for samiske kvinner.

Andel kvinner i hele utvalget var 53,33 %.

Figur 4: Andel kvinner på tvers av etniske grupper

Figuren viser andel kvinner for utvalget samlet (rød, stiplet linje) og for hver etniske gruppe separat. Andelen kvinner er høyest i samisk/kvensk/norskfinsk gruppe og nest-høyest i kvensk/norskfinsk gruppe.

HJEMMESPRÅK

Totalt 3 051 av de 3 081 deltakerne som hadde svart på tilleggsmodulen (99,0 %) hadde svart på spørsmålet om eget hjemmespråk. 174 personer (5,7 %) oppga at de snakker samisk og/eller kvensk/norskfinsk hjemme. Dette må ikke forveksles med morsmål. Det sier heller ikke noe om grad eller omfang av bruk av samisk/kvensk/norskfinsk språk i hjemmet.

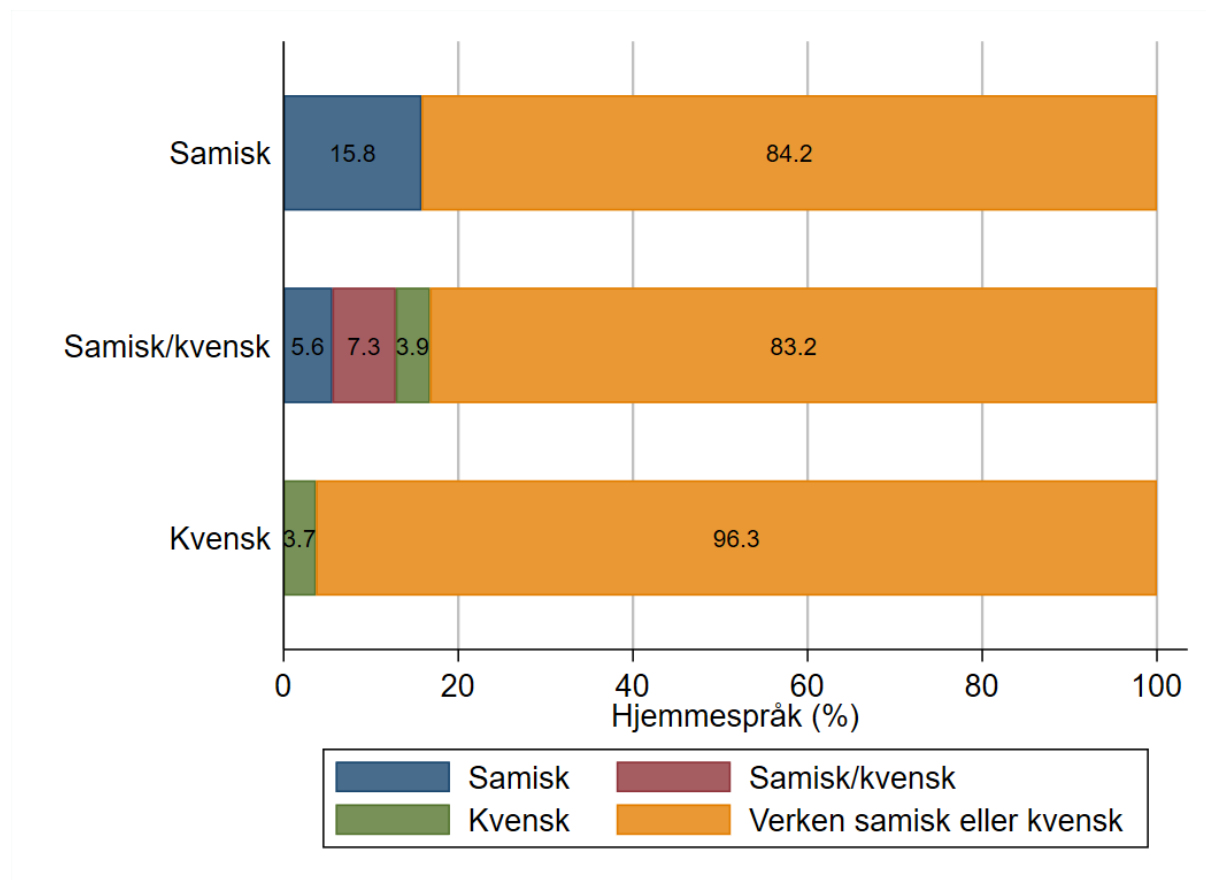
Tabell 2: Antall med samisk som hjemmespråk på tvers av regioner

Region	Eget hjemmespråk samisk
Vesterålen	15
Lofoten	7
Ofoten	14
Salten	86
Helgeland	7
Indre Helgeland	20
Sør-Helgeland	3
Totalt	152

Tabellen viser at det er totalt 152 personer som rapporterer at de har samisk som hjemmespråk. Flest samiske språkbrukere finner vi i Salten.

Kvensk/norskfinsk språk er mindre utbredt. Kun 35 personer rapporterer at de benytter kvensk/norskfinsk som hjemmespråk, hvorav 13 benytter både samisk og kvensk/norskfinsk (resultatet for kvensk/norskfinsk språk er ikke vist i tabell).

Figur 5: Prosentandel som har samisk og/eller kvensk/norskfinsk som eget hjemmespråk fordelt på etnisk gruppe

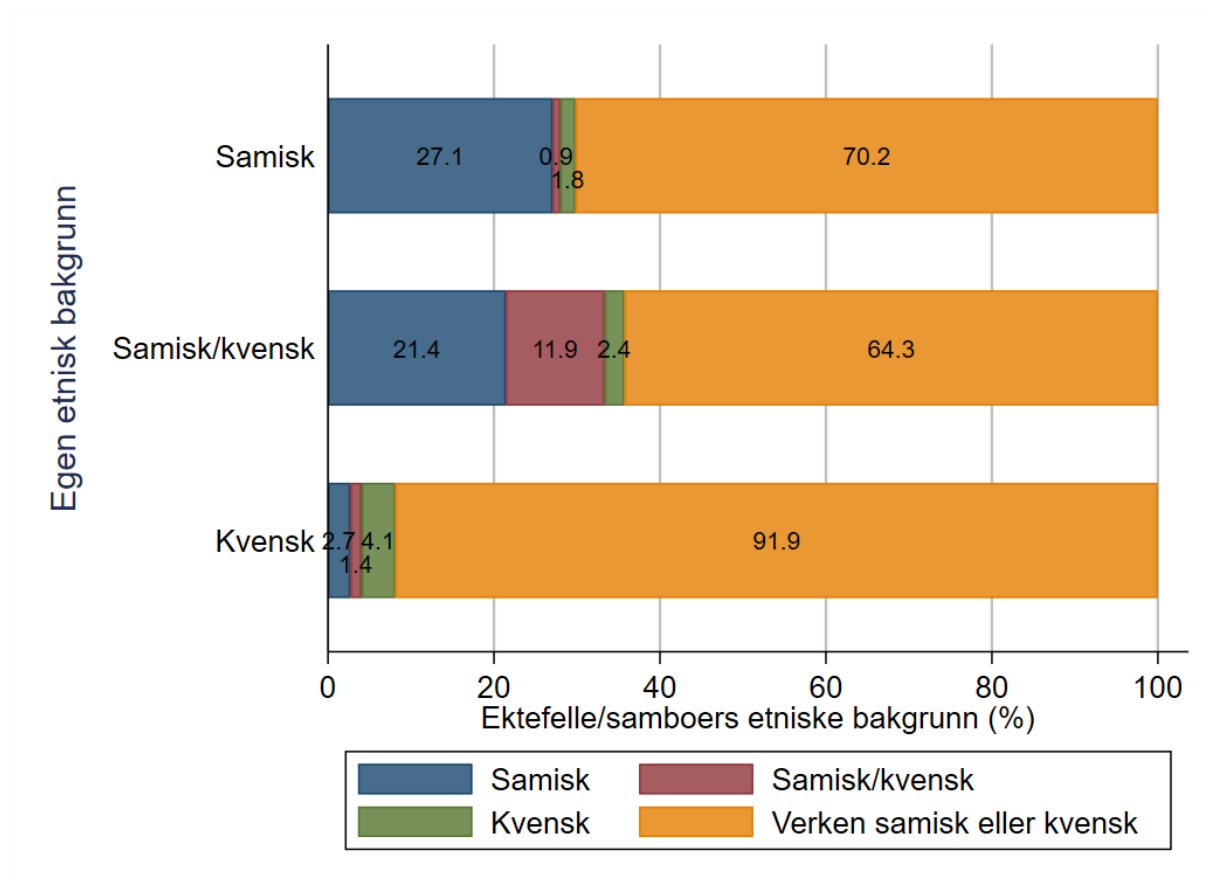

Figuren viser andel som snakker samisk og/eller kvensk/norskfinsk hjemme, fordelt på de etniske gruppene samisk, samisk/kvensk/norskfinsk og kvensk/norskfinsk. I den samiske gruppa er det tilnærmet 16 % som snakker samisk hjemme. Bruken av kvensk/norskfinsk språk er betydelig lavere.

SAMBOERS ETNISKE BAKGRUNN

Av de 511 deltakerne som har svart samisk og/eller kvensk/norskfinsk på spørsmålet om egen etnisk bakgrunn, er det 336 som oppgir å være gift/samboer. Totalt 334 (99,4 %) av disse hadde svart på spørsmålet om ektefelle/samboers etniske bakgrunn.

Figur 6: Samboer/ektefelles etniske bakgrunn fordelt på egen etnisk bakgrunn

Figuren viser andelen som har en samboer/ektefelle med henholdsvis samisk, kvensk/norskfinsk eller blandet samisk og kvensk/norskfinsk etnisk bakgrunn fordelt på egen etnisk bakgrunn. I denne figuren har vi valgt å benytte spørsmål 4.1 «Min etniske bakgrunn er» istedenfor etnisitetsvariabelen som baserer seg på samlede svar på elleve spørsmål. Dette gjør vi for å få en mer direkte sammenlikning mot spørsmålet om samboer/ektefelles etniske bakgrunn. Å ha en partner med samme etniske bakgrunn som en selv, er mer vanlig blant samer enn blant kvener/norskfinner. Dette kan til en viss grad være et resultat av den etniske sammensetningen i området der man bor.

SPRÅK I KOMMUNIKASJON MED EGNE BARN

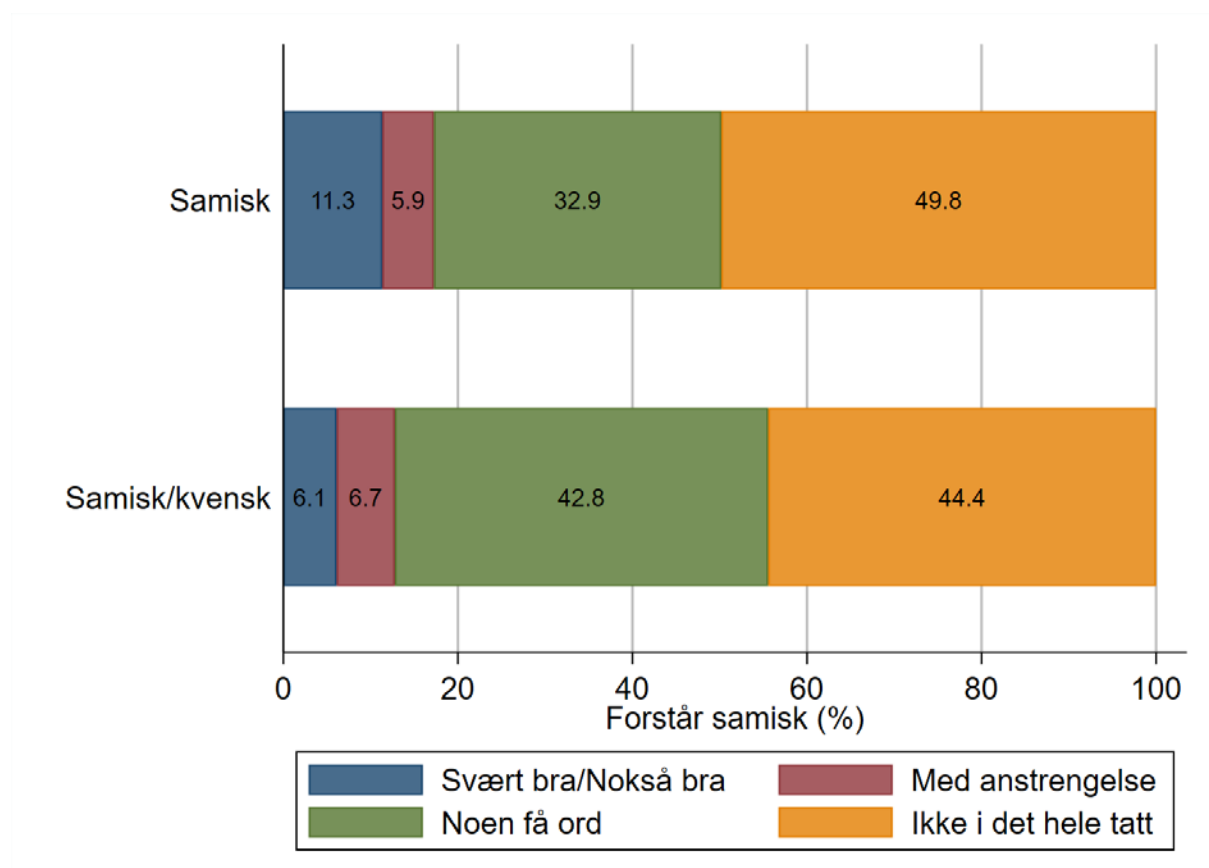
Totalt 853 av 1010 samiske og samisk/kvenske/norskfinske deltakere (84,5 %) hadde svart på spørsmålet «Dersom du har barn, hvilket språk snakker du med dem?». Manglende svar fra deltakere kan forklares ut fra at ikke alle har barn. De fleste (90,7 %) sier at de snakker norsk med sine barn. Totalt blant de som har samisk eller samisk/kvensk/norskfinsk bakgrunn er det 17 personer (2,0 %) som snakker bare samisk med sine barn og 51 (6,0 %) som snakker både samisk og norsk.

Totalt er det 6 deltakere som oppgir å snakke kvensk/norskfinsk med sine barn, hvorav 4 av dem oppgir at de selv har kvensk/norskfinsk bakgrunn.

FERDIGHETER TIL Å FORSTÅ SAMISK

Totalt 1009 av 1010 samiske og samiske/kvenske/norskfinske deltakere (99,9 %) hadde svart på spørsmålet om hvordan de vurderer sine ferdigheter til å forstå samisk.

Figur 7: Ferdigheter til å forstå samisk

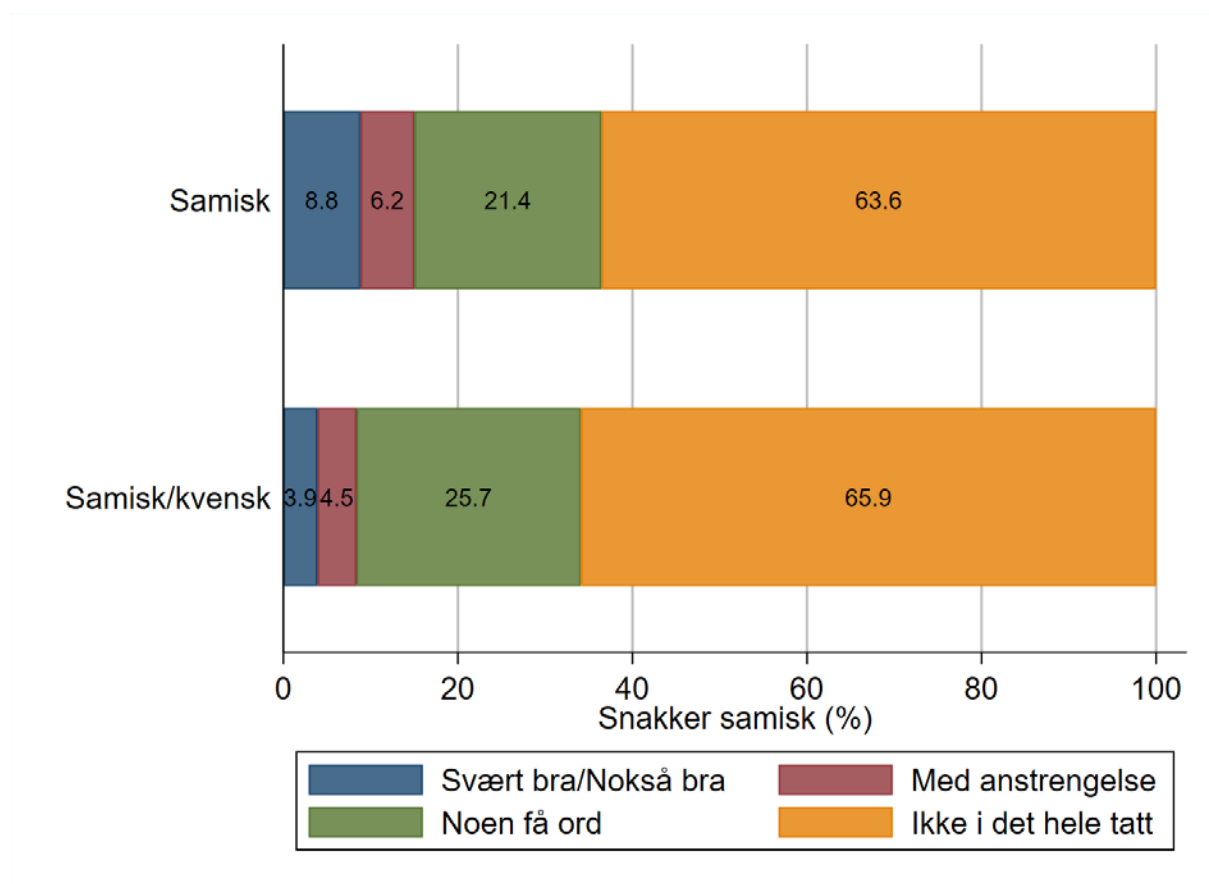

Figuren viser ferdigheter til å forstå samisk fordelt på gruppene samisk og samisk/kvensk/norskfinsk. Det er få samer i Nordland som oppgir å forstå samisk godt. 11,3 % av samer uten kvensk/norskfinsk bakgrunn sier at de forstår samisk svært bra eller nokså bra. Dette er lavere enn andelen i samme gruppe som sier at de snakker samisk hjemme (15,8 %).

FERDIGHETER TIL Å SNAKKE SAMISK

Totalt 1005 av 1010 samiske og samisk/kvenske/norskfinske deltakere (99,5 %) hadde svart på spørsmålet om hvordan de vurderer sine ferdigheter til å snakke samisk.

Figur 8: Ferdigheter til å snakke samisk

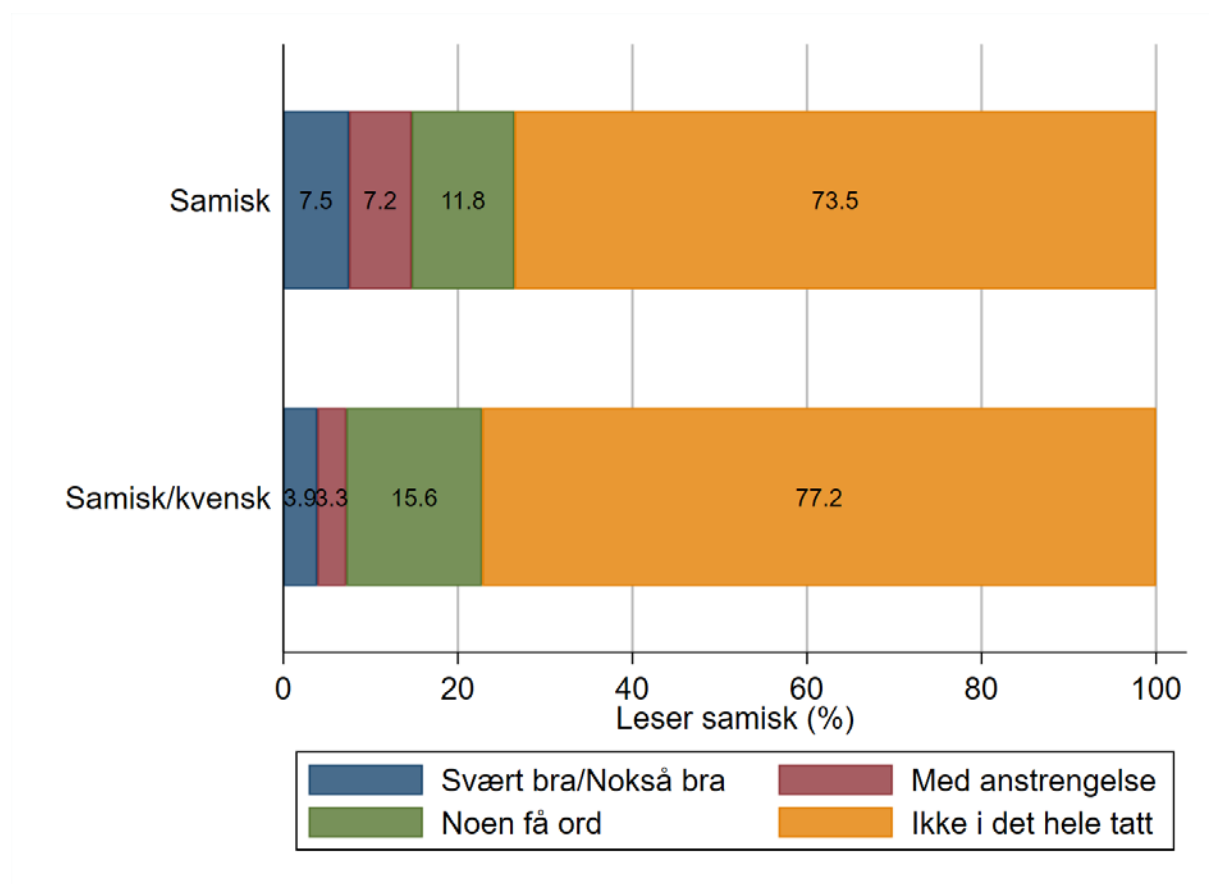

Figuren viser ferdigheter til å snakke samisk fordelt på gruppene samisk og samisk/kvensk/norskfinsk. Ferdigheten til å snakke samisk er noe lavere enn ferdigheten til å forstå språket. Det er viktig å nevne at gruppen samisk/kvensk/norskfinsk består av få individer, slik at antallet i denne gruppen som har svart «svært bra/nokså bra» og «med anstrengelse» er lavt.

FERDIGHETER TIL Å LESE SAMISK

Totalt 1003 av 1010 samiske og samisk/kvenske/norskfinske deltakere (99,3 %) hadde svart på spørsmålet om hvordan de vurderer sine ferdigheter til å lese samisk.

Figur 9: Ferdigheter til å lese samisk

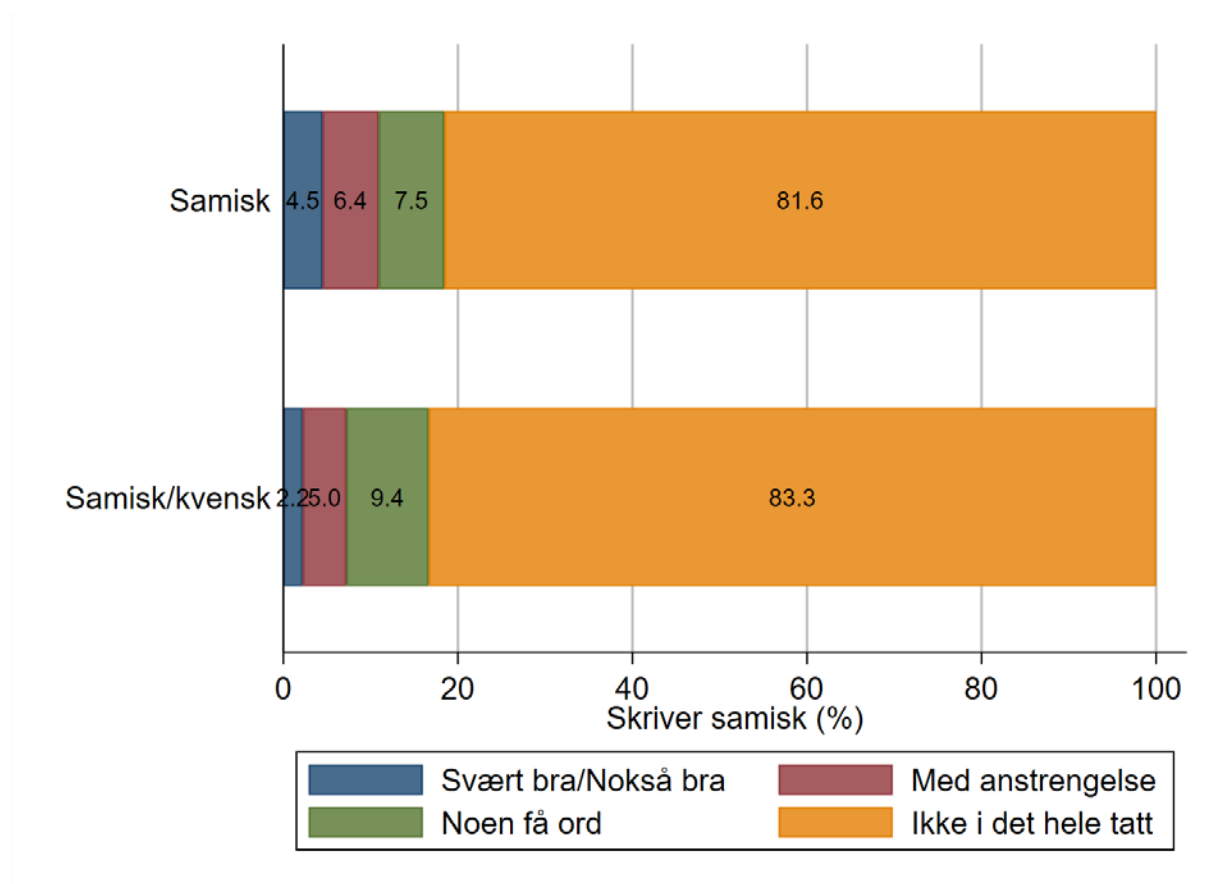

Figuren viser ferdigheter til å lese samisk fordelt på gruppene samisk og samisk/kvensk/norskfinsk. Få samer i Nordland oppgir å lese samisk godt. Det er færre som leser samisk sammenliknet med hvor mange som snakker samisk. Det er viktig å nevne at gruppen samisk/kvensk/norskfinsk består av få individer, slik at antallet i denne gruppen som har svart «svært bra/nokså bra» og «med anstrengelse» er lavt.

FERDIGHETER TIL Å SKRIVE SAMISK

Totalt 1004 av 1010 samiske og samisk/kvenske/norskfinske deltakere (99,4 %) hadde svart på spørsmålet om hvordan de vurderer sine ferdigheter til å skrive samisk.

Figur 10: Ferdigheter til å skrive samisk

Figuren viser ferdigheter til å skrive samisk fordelt på gruppene samisk og samisk/kvensk/norskfinsk. Andelen som rapporterer at de skriver samisk svært bra eller nokså bra er lav. Mer enn fire av fem samer som deltok i Nordland oppga at de ikke kan skrive samisk i det hele tatt. Det er viktig å nevne at gruppen samisk/kvensk/norskfinsk består av få individer, slik at antallet i denne gruppen som har svart «svært bra/nokså bra» og «med anstrengelse» er lavt.

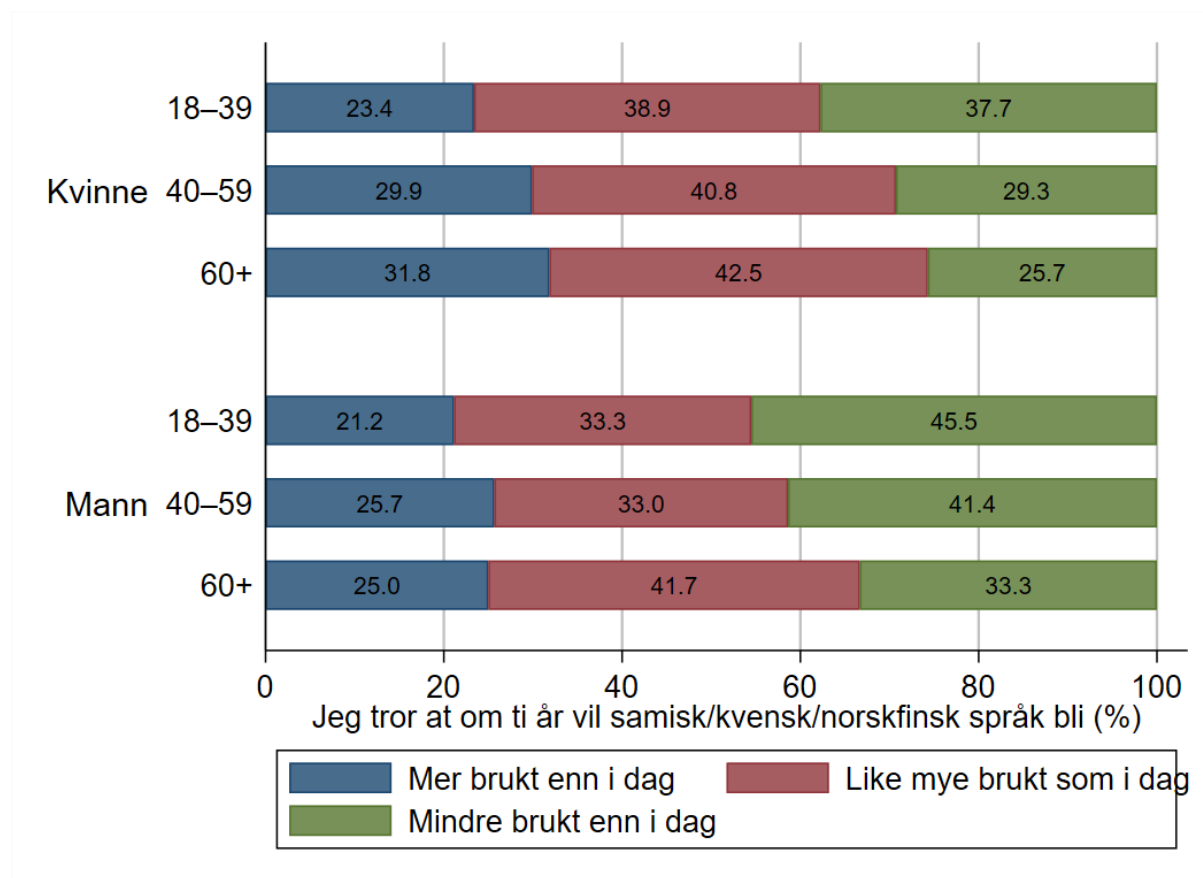
FERDIGHETER TIL Å FORSTÅ KVENSK/NORSKFINSK

Av de 592 deltakerne som hadde oppgitt kvensk/norskfinsk eller blandet samisk/kvensk/norskfinsk bakgrunn, var det 590 (98,9 %) som hadde svart på spørsmålet om ferdigheter til å forstå kvensk/norskfinsk. Kun 21 personer sier at de forstår kvensk/norskfinsk svært bra eller nokså bra. Det er enda færre som selv snakker kvensk/norskfinsk, eller kan lese og skrive språket. Kvensk/norskfinsk språk er altså svært lite brukt i Nordland.

BRUKEN AV SAMISK OG KVENSKE/NORSKFINSK SPRÅK OM TI ÅR

Totalt 1 410 av 1 422 samiske/kvenske/norskfinske deltakere (99,2 %) hadde svart på spørsmålet om hvordan man tror bruken av samisk/kvensk/norskfinsk språk vil være om ti år. Totalt mener 26,4 % at samisk/kvensk/norskfinsk språk vil bli mer brukt, 38,5 % mener språkene vil bli like mye brukt, mens 35,1 % tror språkene vil bli mindre brukt om ti år enn i dag.

Figur 11: Bruk av samisk/kvensk/norskfinsk språk om ti år, fordelt på kjønn og aldersgrupper

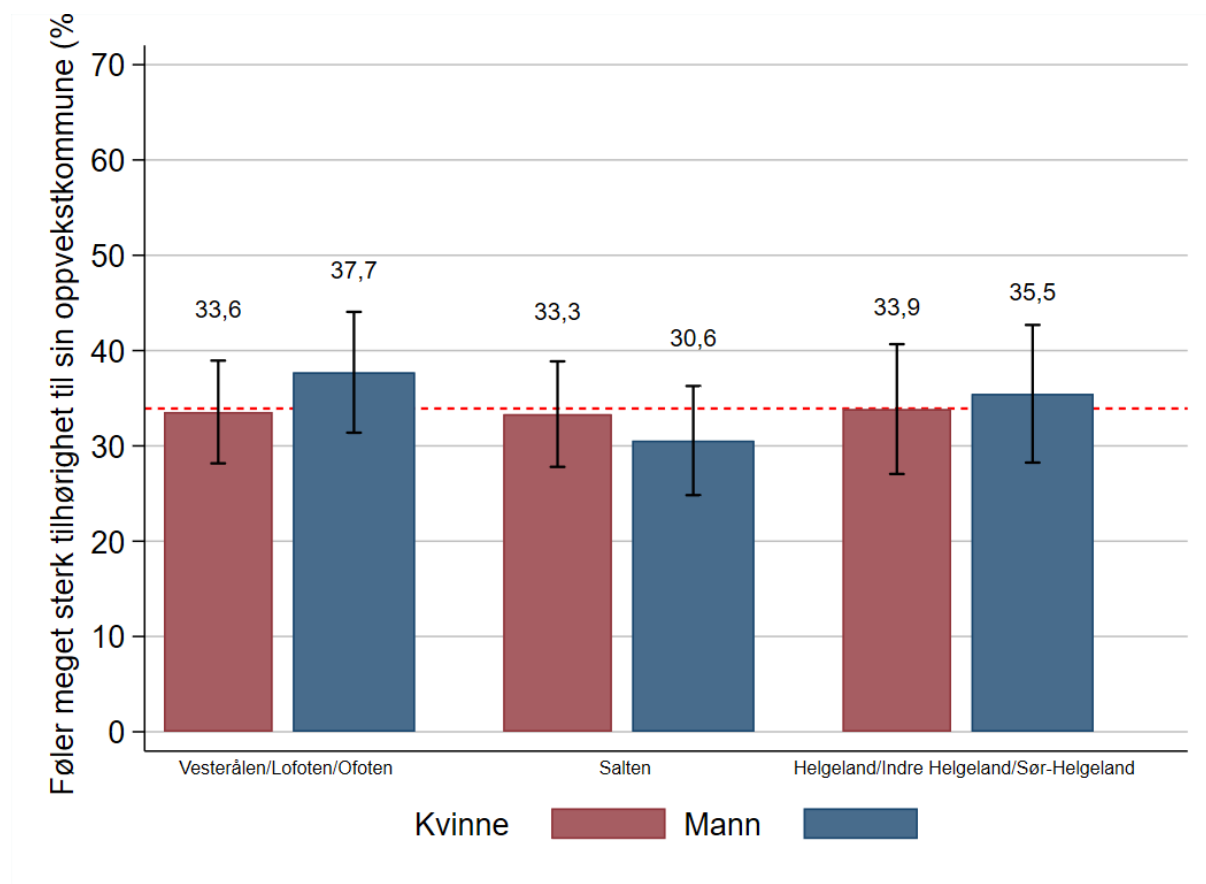

Figuren viser andel som rapporterer at de tror samisk/kvensk/norskfinsk språk om ti år vil bli 1) mer brukt enn i dag, 2) like mye brukt som i dag og 3) mindre brukt enn i dag fordelt på kjønn og tre aldersgrupper. Kvinner har større tro på at språkbruken vil øke sammenliknet med menn. De eldste er mer optimistiske enn de yngre.

TILHØRIGHET TIL OPPVEKSTKOMMUNE

Totalt 1 421 av 1 422 samiske/kvenske/norskfinske deltakere (99,9 %) hadde svart på spørsmålet om hvor sterk tilhørighet de føler til sin oppvekstkommune. Andelen som oppga meget sterk tilhørighet til oppvekstkommunen var 33,92 % (95 % KI: 31,46–36,38). Andelen for kvinner var 33,55 % (n=769; 95 % KI: 30,21–36,89) og andelen for menn var 34,36 % (n=652; 95 % KI: 30,70–38,01).

Figur 12: Tilhørighet til oppvekstkommune på tvers av regioner og kjønn

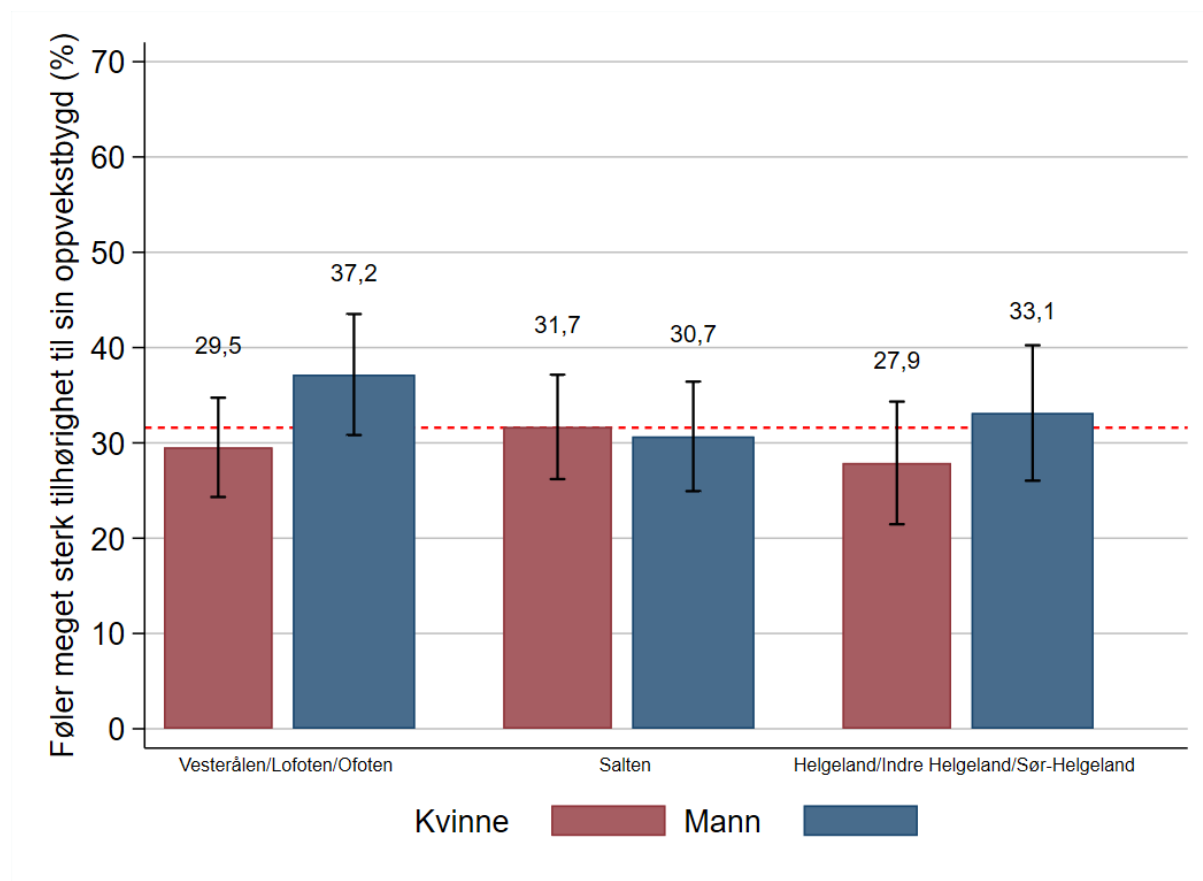

Figuren viser andel av de som har samisk/kvensk/norskfinsk bakgrunn som rapporterer meget sterk tilhørighet til sin oppvekstkommune på tvers av kjønn og tre regioner i Nordland. Andelen samer/kvener/norskfinner som oppgir meget sterk tilhørighet til sin oppvekstkommune varierer lite mellom geografiske områder. Det er heller ingen betydelig forskjell mellom kvinner og menn.

TILHØRIGHET TIL OPPVEKSTGREND/NABOLAG/BYGD

Totalt 1 418 av 1 422 samiske/kvenske/norskfinske deltakere (99,7 %) hadde svart på spørsmålet om hvor sterk tilhørighet de føler til grenden/nabolaget/bygda der de vokste opp. Andelen som oppga meget sterk tilhørighet til grenden/nabolaget/bygda der de vokste opp var 31,59 % (95 % KI: 29,17–34,02). Andelen for kvinner var 29,91 % (n=769; 95 % KI: 26,67–33,15). Andelen for menn var 33,59 % (n=649; 95 % KI: 29,95–37,23).

Figur 13: Tilhørighet til oppvekstgrend/nabolag/bygd på tvers av regioner og kjønn

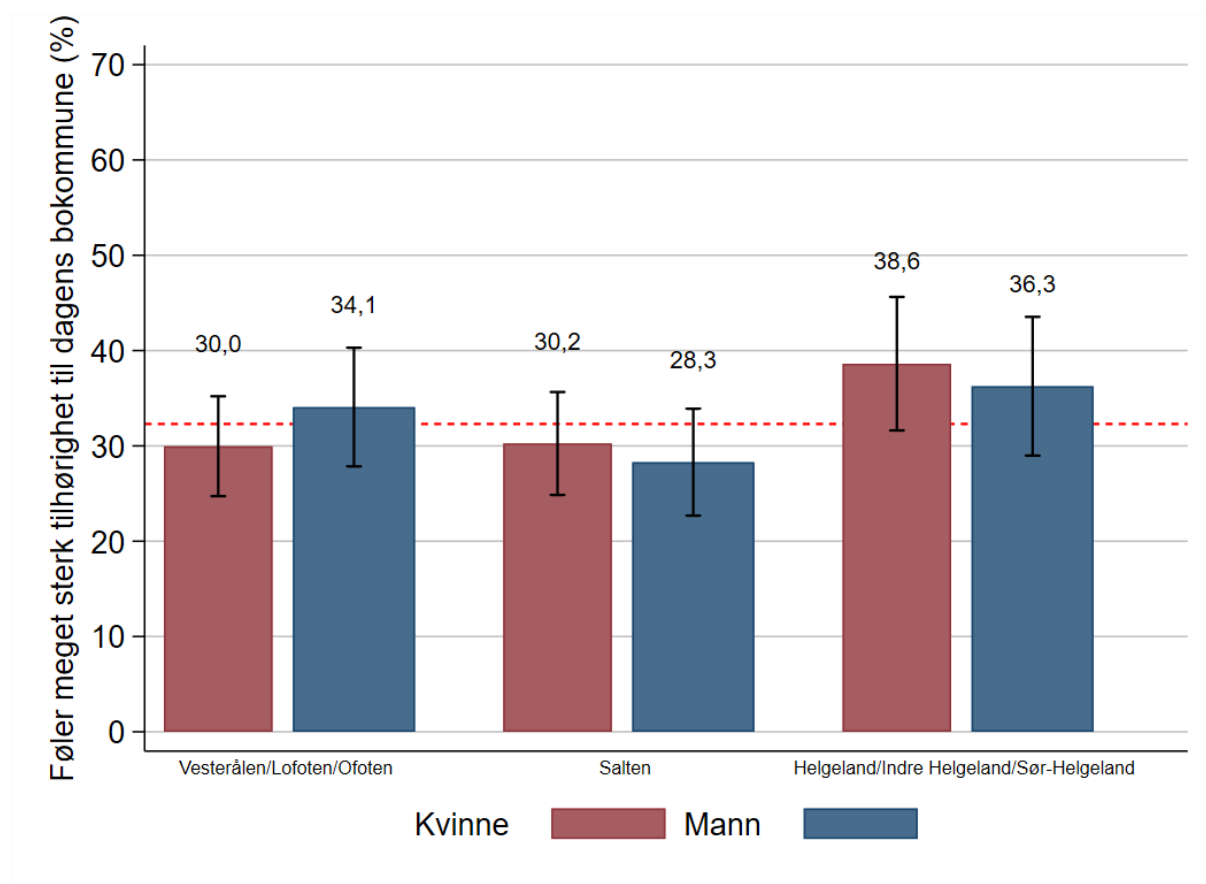

Figuren viser andel av de som har samisk/kvensk/norskfinsk bakgrunn som rapporterer meget sterk tilhørighet til grenden/nabolaget/bygda der de vokste opp på tvers av kjønn og regioner i Nordland. Vi ser et lignende bilde som for tilhørighet til oppvekstkommune, men i gjennomsnitt rapporterer kvinnene litt lavere tilhørighet til nabolaget enn til kommunen.

TILHØRIGHET TIL DAGENS BOKOMMUNE

Totalt 1 415 av 1 422 samiske/kvenske/norskfinske deltakere (99,5 %) hadde svart på spørsmålet om hvor sterk tilhørighet de føler til kommunen der de bor i dag. Andelen som oppga meget sterk tilhørighet til kommunen der de bor i dag var 32,30 % (95 % KI: 29,86–34,74). Andelen for kvinner var 32,20 % (n=767; 95 % KI: 28,89–35,52). Andelen for menn var 32,41 % (n=648; 95 % KI: 28,79–36,02).

Figur 14: Tilhørighet til dagens bokommune på tvers av regioner og kjønn

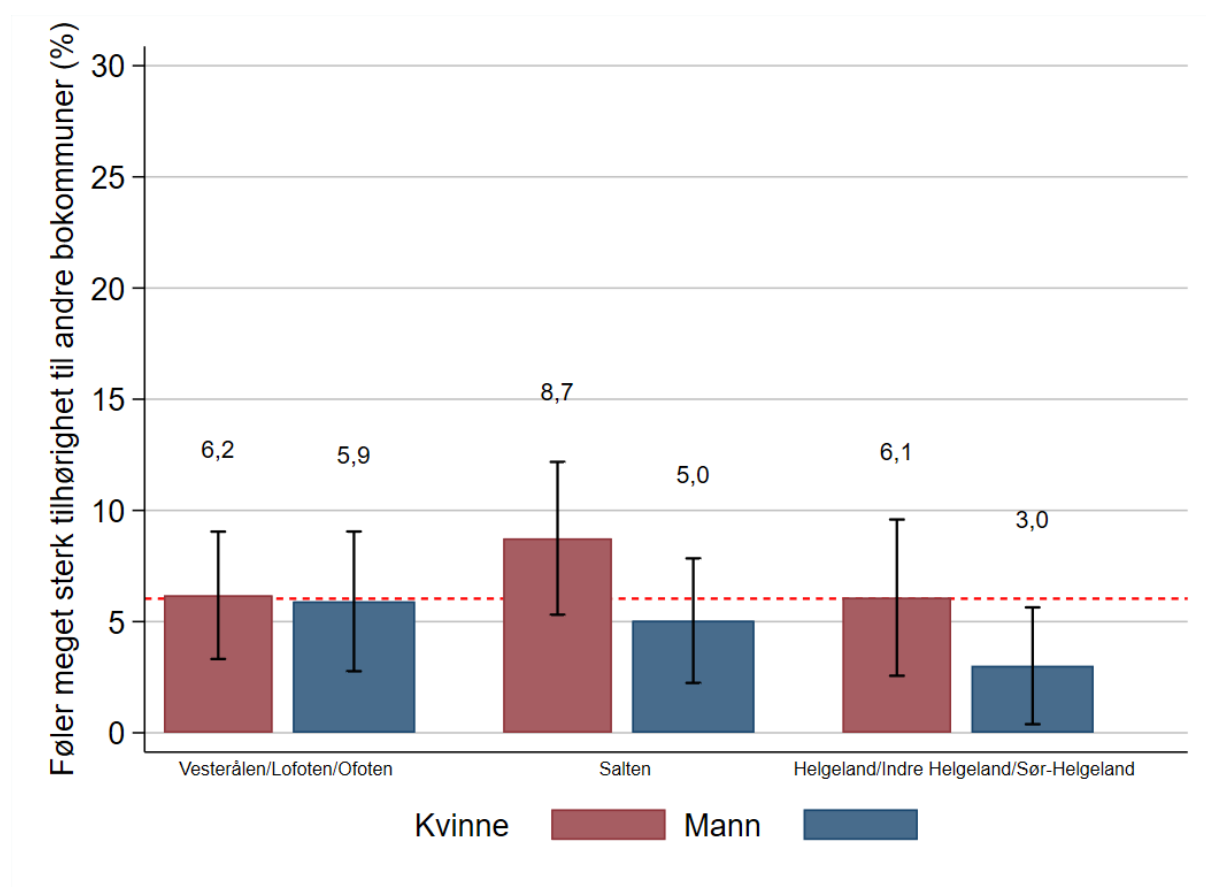

Figuren viser andel av de som har samisk/kvensk/norskfinsk bakgrunn som rapporterer meget sterk tilhørighet til kommunen der de bor i dag på tvers av kjønn og regioner i Nordland. Andelen samer/kvener/norskfinner som oppgir meget sterk tilhørighet til dagens bokommune er høyest på Helgeland, men forskjellen mellom regionene er liten. Det er liten forskjell mellom kvinner og menn.

TILHØRIGHET TIL ANDRE KOMMUNER HVOR MAN HAR BODD

Totalt 1 343 av 1 422 samiske/kvenske/norskfinske deltakere (94,4 %) hadde svart på spørsmålet om hvor sterk tilhørighet de føler til andre kommuner hvor de har bodd. Frafallet kan forklares ut fra at de kan ha bodd i samme kommune hele livet. Andelen som oppga meget sterk tilhørighet til andre kommuner hvor de har bodd var 6,03 % (95 % KI: 4,76–7,31). Andelen for kvinner var 7,09 % (n=719; 95 % KI: 5,21–8,97). Andelen for menn var 4,81 % (n=624; 95 % KI: 3,12–6,49).

Figur 15: Tilhørighet til andre kommuner hvor man har bodd på tvers av regioner og kjønn

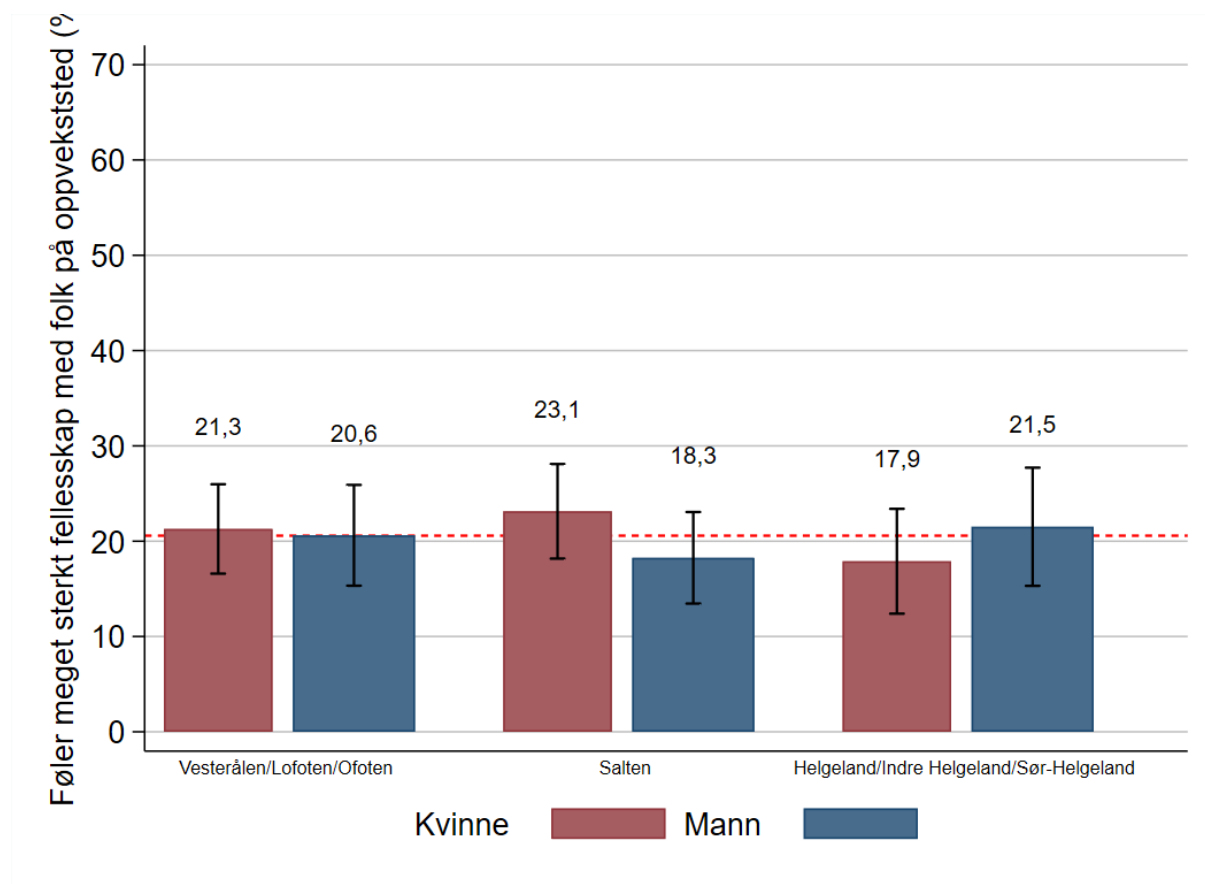

Figuren viser andel av de som har samisk/kvensk/norskfinsk bakgrunn som rapporterer meget sterk tilhørighet til andre kommuner hvor de har bodd på tvers av kjønn og regioner i Nordland. Tilhørigheten til andre kommuner er lav for samiske/kvenske/norskfinske deltakere i alle regioner, men høyest for kvinner i Salten og lavest for menn på Helgeland.

GRAD AV FELLESSKAP MED FOLK PÅ STEDET MAN VOKSTE OPP

Totalt 1 419 av 1 422 samiske/kvenske/norskfinske deltakere (99,8 %) hadde svart på spørsmålet om hvor stor grad av fellesskap de føler med folk på stedet der de vokste opp. Andelen som oppga meget sterkt fellesskap med folk på stedet der de vokste opp var 20,58 % (95 % KI: 18,47–22,68). Andelen for kvinner var 21,12 % (n=767; 95 % KI: 18,23–24,02). Andelen for menn var 19,94 % (n=652; 95 % KI: 16,86–23,01).

Figur 16: Grad av fellesskap med folk på stedet man vokste opp på tvers av regioner og kjønn

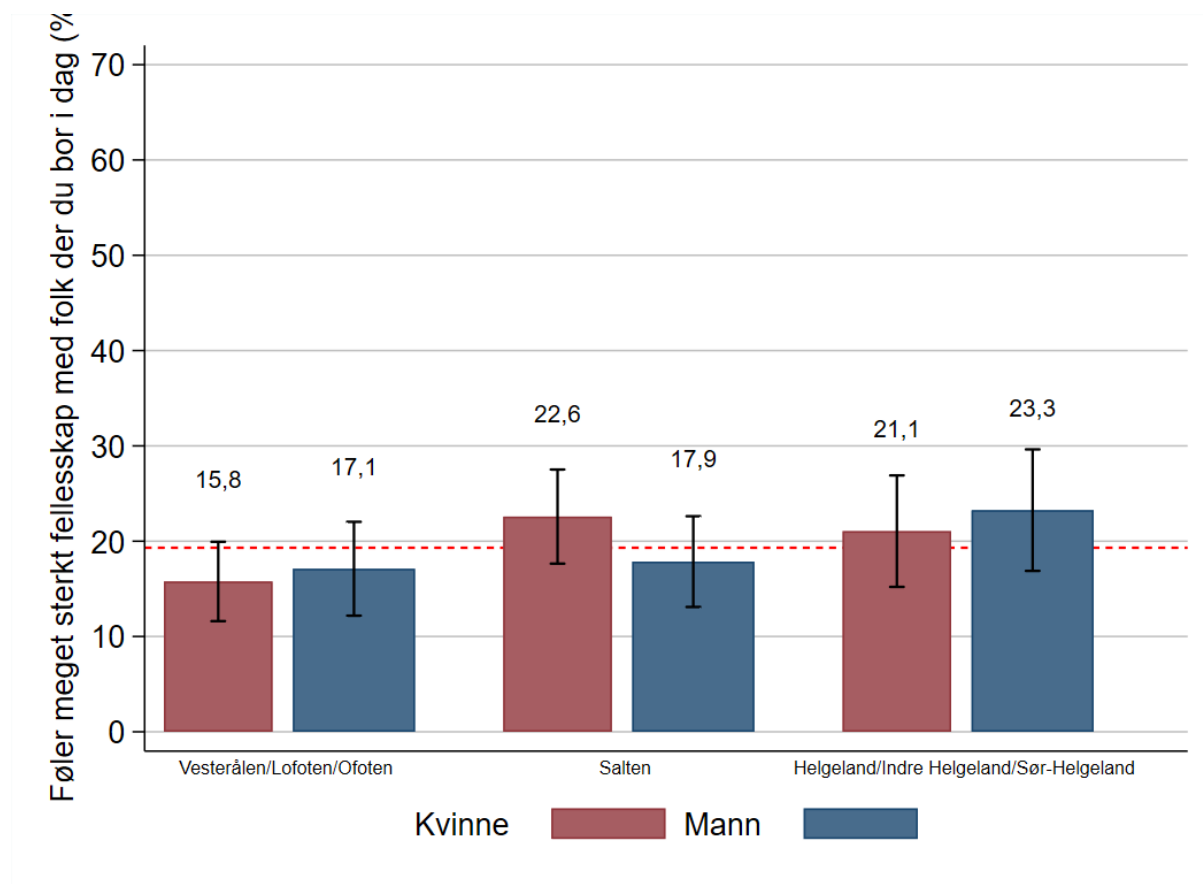

Figuren viser andel av de som har samisk/kvensk/norskfinsk bakgrunn som rapporterer meget sterkt fellesskap med folk på stedet de vokste opp. Andelen samer/kvener/norskfinner som rapporterer meget sterkt fellesskap med folk på oppvekststedet varierer lite på tvers av regioner og kjønn.

GRAD AV FELLESSKAP MED FOLK PÅ STEDET DER MAN BOR I DAG

Totalt 1 419 av 1 422 samiske/kvenske/norskfinske deltakere (99,8 %) hadde svart på spørsmålet om hvor stor grad av fellesskap de føler med folk på stedet der de bor i dag. Andelen som oppga meget sterkt fellesskap med folk på stedet der de bor i dag var 19,31 % (95 % KI: 17,25–21,37). Andelen for kvinner var 19,56 % (n=767; 95 % KI: 16,74–22,37). Andelen for menn var 19,02 % (n=652; 95 % KI: 16,00–22,04).

Figur 17: Grad av fellesskap med folk på stedet man bor i dag på tvers av regioner og kjønn

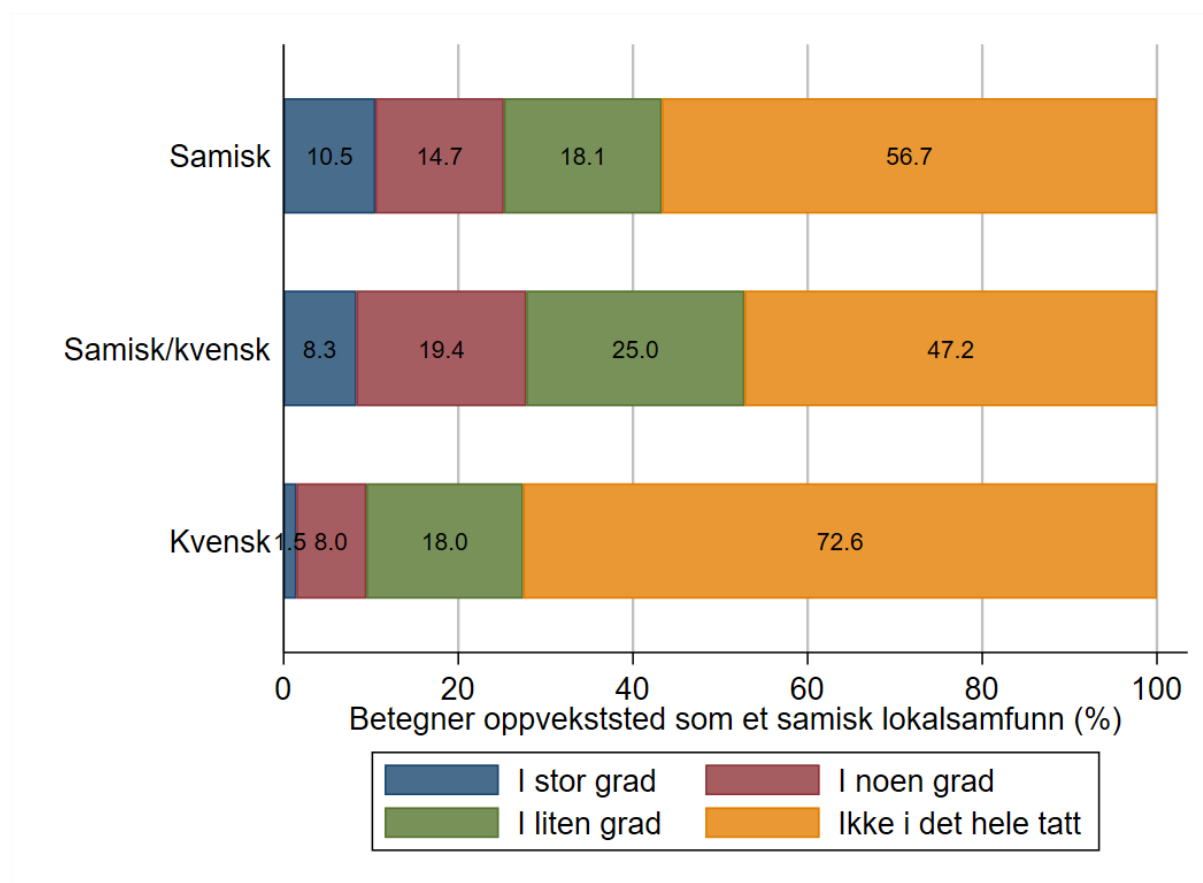

Figuren viser andel av de som har samisk/kvensk/norskfinsk bakgrunn som rapporterer meget sterkt fellesskap med folk på stedet de bor i dag. Andelen samer/kvener/norskfinner som rapporterer meget sterkt fellesskap med folk på stedet de bor varierer noe på tvers av regioner. Den er høyest blant menn på Helgeland og lavest blant kvinner i Vesterålen/Lofoten/Ofoten.

BETEGNER OPPVEKSTSTED SOM ET SAMISK LOKALSAMFUNN

Totalt 1 421 av 1 422 samiske/kvenske/norskfinske deltakere (99,9 %) hadde svart på spørsmålet om de vil betegne stedet der de vokste opp som et samisk lokalsamfunn.

Figur 18: Betegner stedet man vokste opp som et samisk lokalsamfunn på tvers av etnisk gruppe

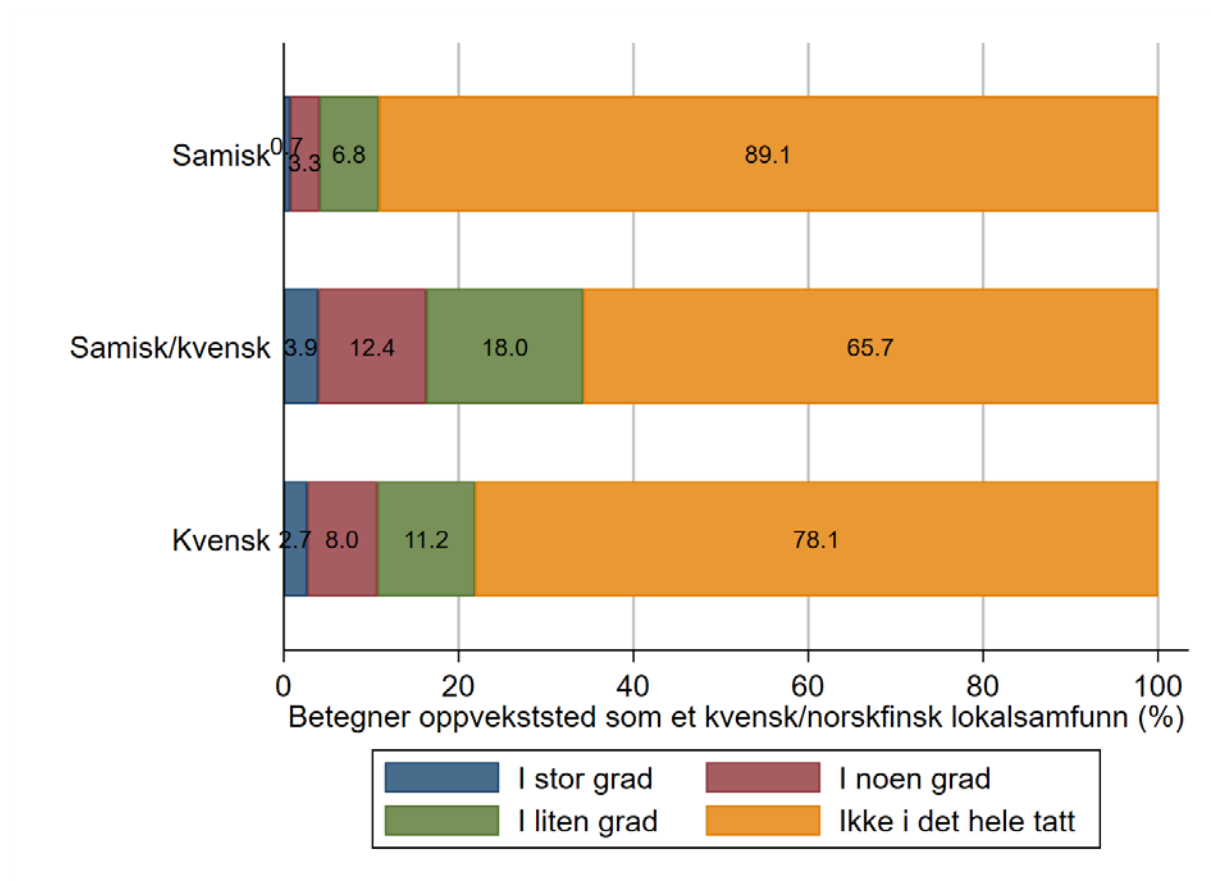

Figuren viser i hvilken grad de som har samisk, samisk/kvensk/norskfinsk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn vil betegne stedet de vokste opp som et samisk lokalsamfunn. Samer uten kvensk/norskfinsk bakgrunn vil i størst grad betegne oppvekststedet som et samisk lokalsamfunn, selv om det også i denne gruppen er bare 10,5 % som i stor grad mener de har vokst opp i et samisk lokalsamfunn.

BETEGNER OPPVEKSTSTED SOM ET KVENSK/NORSKFINSK LOKALSAMFUNN

Totalt 1 397 av 1 422 samiske/kvenske/norskfinske deltakere (98,2 %) hadde svart på spørsmålet om de vil betegne stedet der de vokste opp som et kvensk/norskfinsk lokalsamfunn.

Figur 19: Betegner stedet man vokste opp som et kvensk/norskfinsk lokalsamfunn på tvers av etnisk gruppe

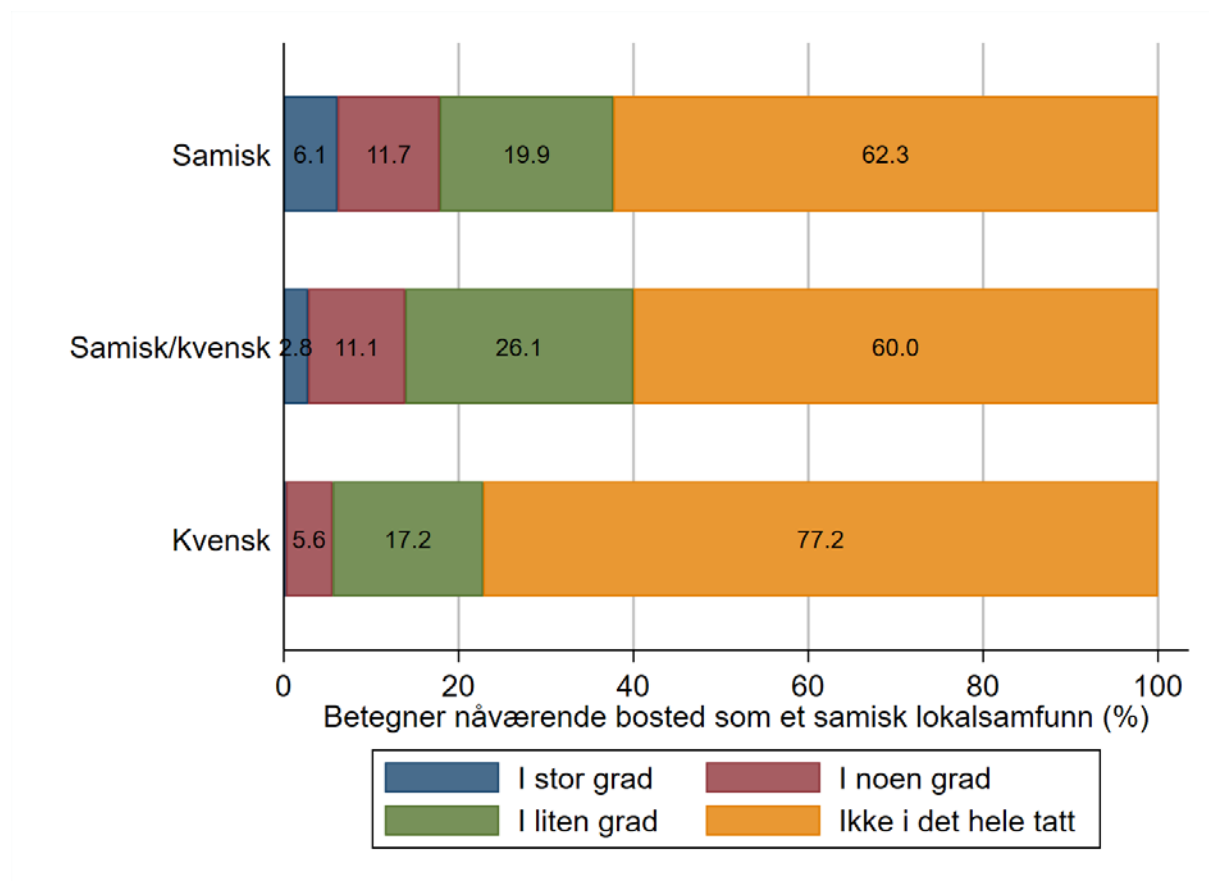

Figuren viser i hvilken grad de som har samisk, samisk/kvensk/norskfinsk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn vil betegne stedet de vokste opp som et kvensk/norskfinsk lokalsamfunn. Det store flertallet vil ikke betegne oppvekststedet som et kvensk/norskfinsk lokalsamfunn. De med ren samisk bakgrunn er i liten grad vokst opp i et kvensk/norskfinsk lokalsamfunn.

BETEGNER NÅVÆRENDE BOSTED SOM ET SAMISK LOKALSAMFUNN

Totalt 1 422 av 1 422 samiske/kvenske/norskfinske deltakere (100 %) hadde svart på spørsmålet om de vil betegne stedet der de bor nå som et samisk lokalsamfunn.

Figur 20: Betegner nåværende bosted som et samisk lokalsamfunn på tvers av etnisk gruppe

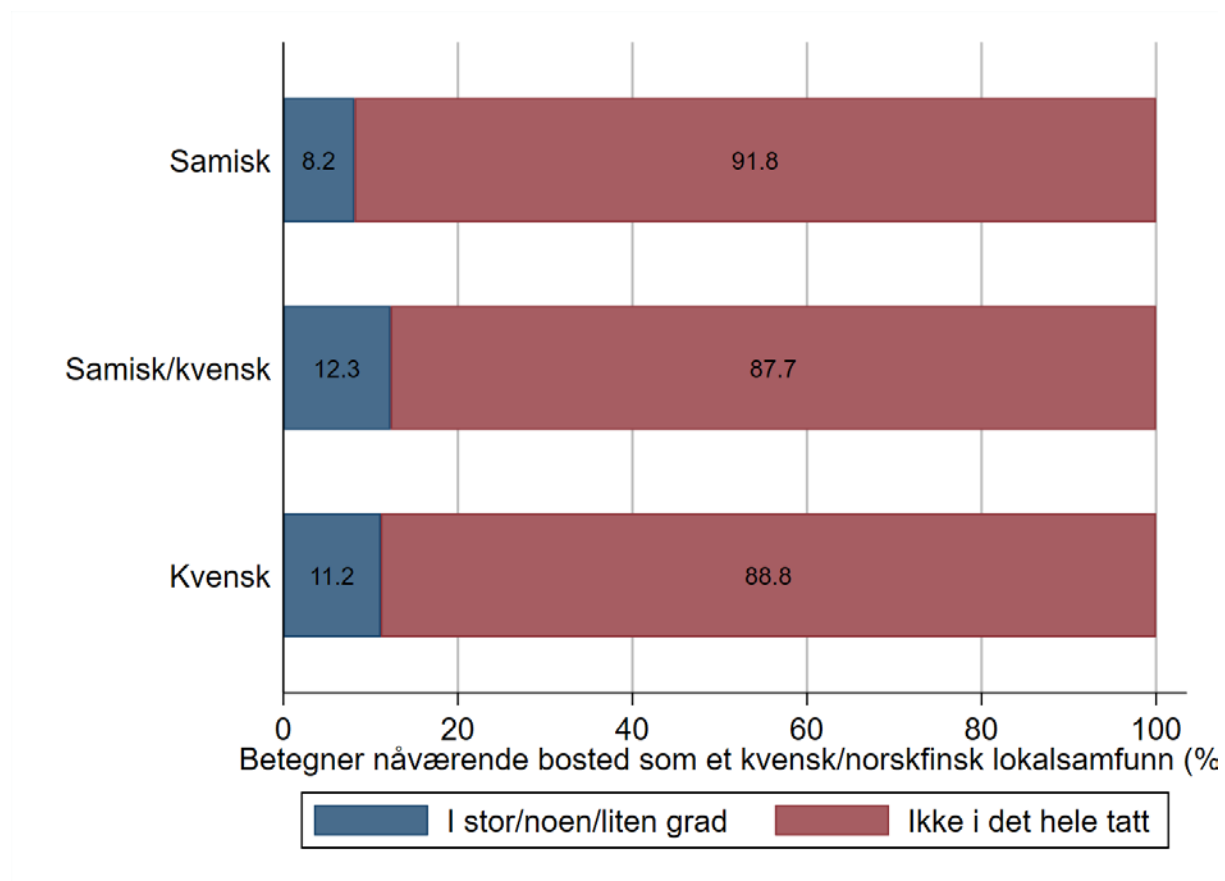

Figuren viser i hvilken grad de som har samisk, samisk/kvensk/norskfinsk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn vil betegne stedet de bor nå som et samisk lokalsamfunn. På grunn av lave antall, er kategoriene «I stor grad» og «I noen grad» slått sammen for gruppen kvensk/norskfinsk. Samer uten kvensk/norskfinsk bakgrunn vil i størst grad betegne nåværende bosted som et samisk lokalsamfunn, men et stort flertall mener bostedet ikke er samisk i det hele tatt.

BETEGNER NÅVÆRENDE BOSTED SOM ET KVENSK/NORSKFINSK LOKALSAMFUNN

Totalt 1 400 av 1 422 samiske/kvenske/norskfinske deltakere (98,5 %) hadde svart på spørsmålet om de vil betegne stedet der de bor nå som et kvensk/norskfinsk lokalsamfunn.

Figur 21: Betegner nåværende bosted som et kvensk/norskfinsk lokalsamfunn på tvers av etnisk gruppe

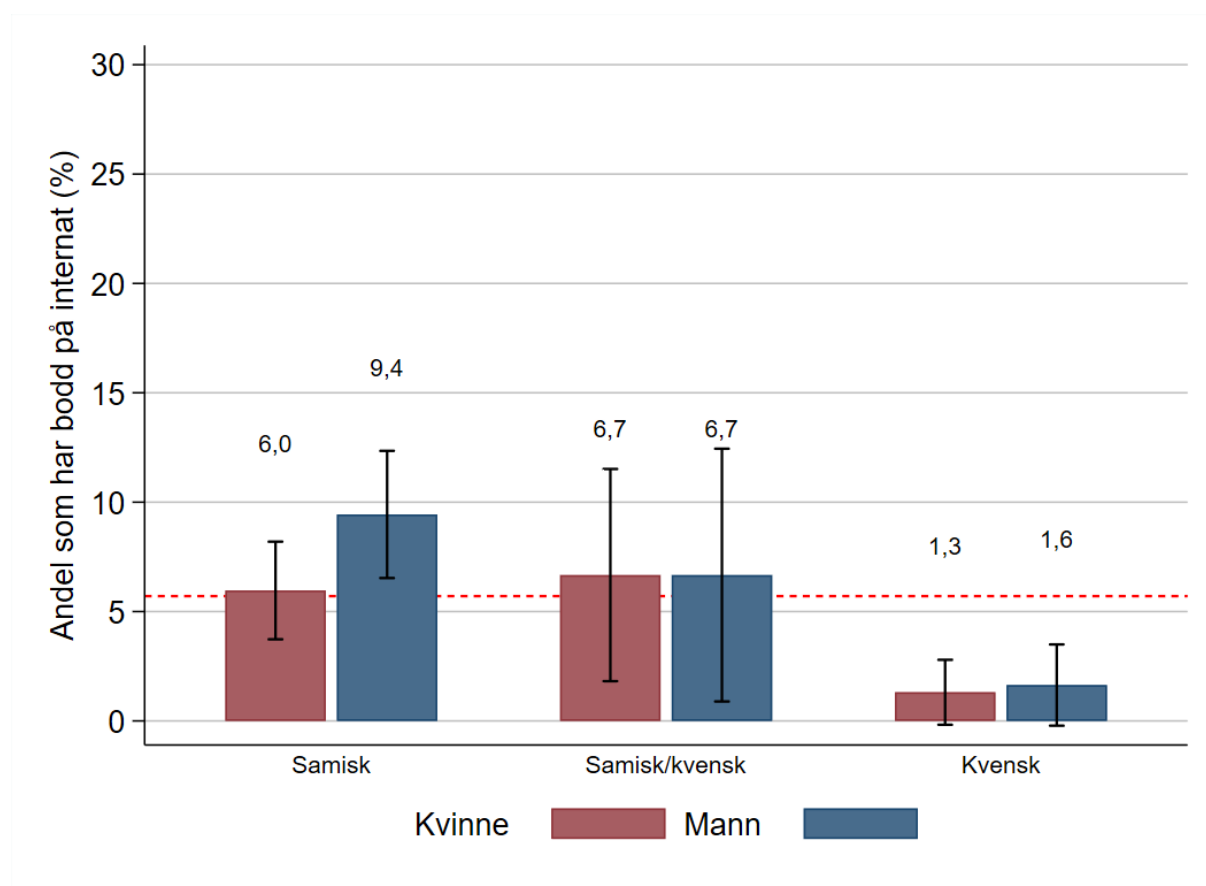

Figuren viser i hvilken grad de som har samisk, samisk/kvensk/norskfinsk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn vil betegne stedet de bor nå som et kvensk/norskfinsk lokalsamfunn. På grunn av lave antall i hver svarkategori, er kategoriene «I stor grad», «I noen grad» og «I liten grad» slått sammen i denne figuren. Det er meget få som mener at de i dag bor i et kvensk/norskfinsk lokalsamfunn.

INTERNATSKOLE

Totalt 1 420 av 1 422 samiske/kvenske/norskfinske deltakere (99,9 %) hadde svart på spørsmålet om de bodde på internat da de gikk på grunnskolen. Andelen som hadde bodd på internat var 5,70 % (95 % KI: 4,50–6,91). Andelen for kvinner var 4,68 % (n=770; 95 % KI: 3,18–6,17). Andelen for menn var 6,92 % (n=650; 95 % KI: 4,88–9,97).

Figur 22: Andel som bodde på internat da de gikk på grunnskolen på tvers av etnisk gruppe og kjønn

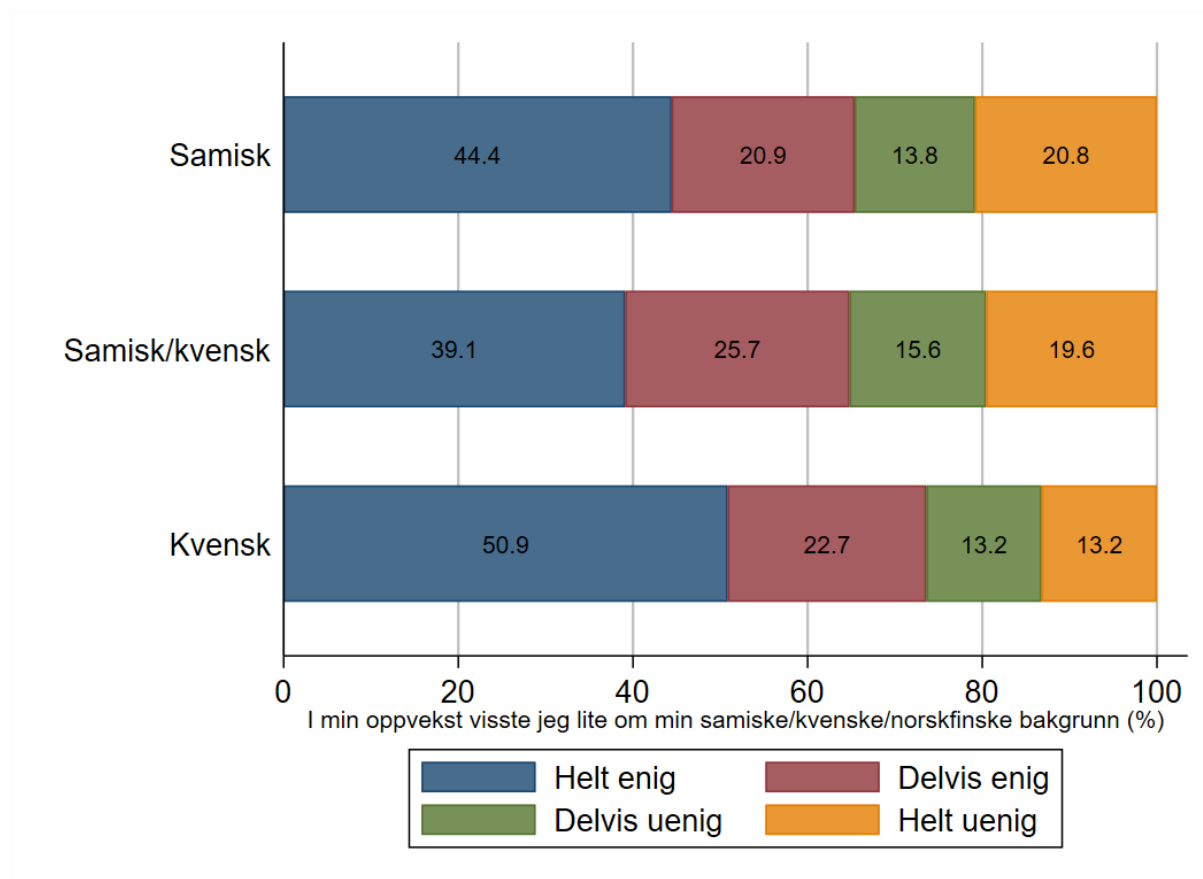

Figuren viser hvor stor andel av kvinner og menn med samisk, samisk/kvensk/norskfinsk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn som bodde på internat da de gikk på grunnskolen. Høyest andel er blant de med samisk og samisk/kvensk/norskfinsk bakgrunn, mens det er få kvener/norskfinner uten samisk bakgrunn som har bodd på internat.

I MIN OPPVEKST VISSTE JEG LITE OM MIN SAMISK/KVENSK/NORSKFINSK BAKGRUNN

Totalt 1 414 av 1 422 samiske/kvenske/norskfinske deltakere (99,4 %) hadde svart på påstanden om at de i sin oppvekst visste lite om sin samiske/kvenske/norskfinske bakgrunn.

Figur 23: Visste lite om sin samiske/kvenske/norskfinske bakgrunn i oppveksten på tvers av etnisk gruppe

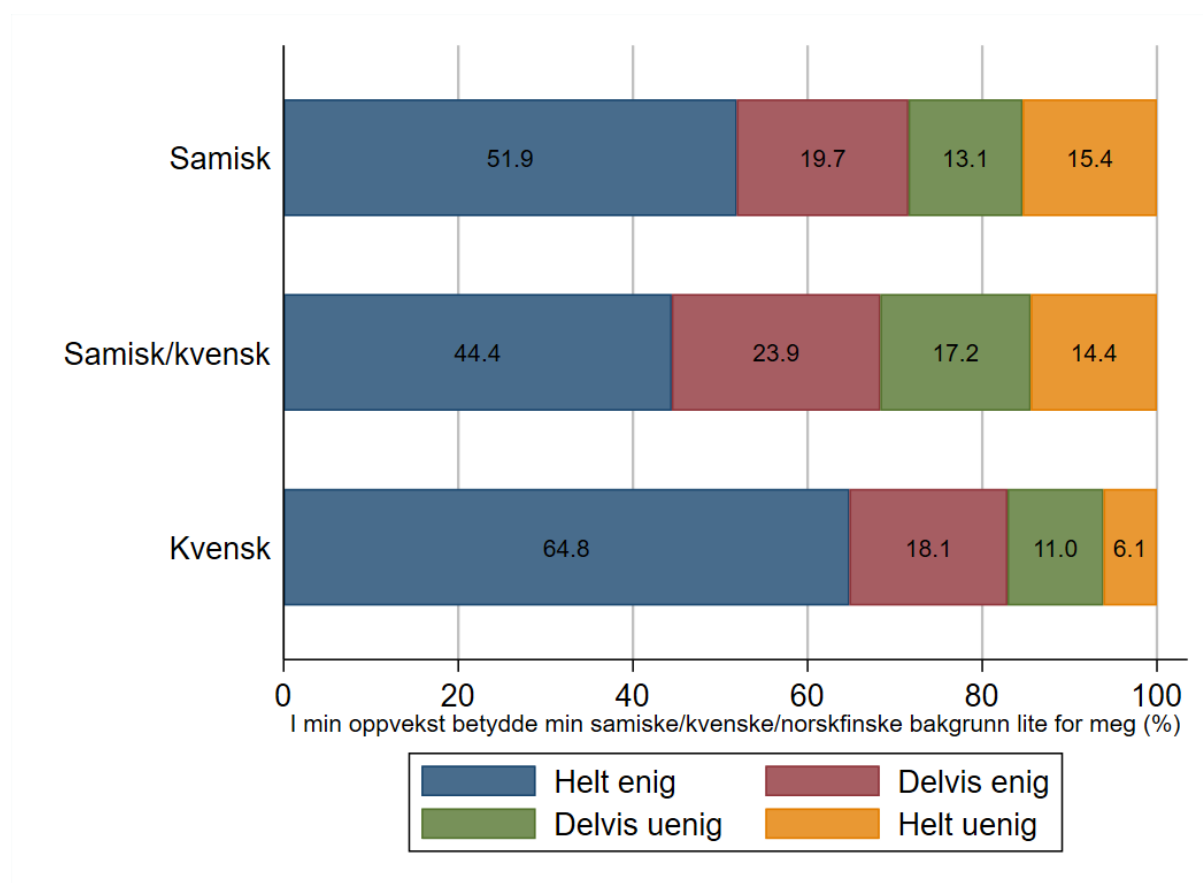

Figuren viser i hvilken grad de som har samisk, samisk/kvensk/norskfinsk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn er enige i påstanden om at de i sin oppvekst visste lite om sin samiske/kvenske/norskfinske bakgrunn. Den kvenske gruppen rapporterer i høyere grad at de visste lite om sin bakgrunn sammenliknet med gruppene samisk og samisk/kvensk/norskfinsk. Halvparten i den kvenske/norskfinske gruppen sier at de er helt enig i at de visste lite om sin bakgrunn.

I MIN OPPVEKST BETYDDE MIN SAMISKE/KVENSKE/NORSKFINSKE BAKGRUNN LITE FOR MEG

Totalt 1 408 av 1 422 samiske/kvenske/norskfinske deltakere (99,0 %) hadde svart på påstanden om at deres samiske/kvenske/norskfinske bakgrunn betydde lite for dem i oppveksten.

Figur 24: I min oppvekst betydde min samiske/kvenske/norskfinske bakgrunn lite for meg på tvers av etnisk gruppe

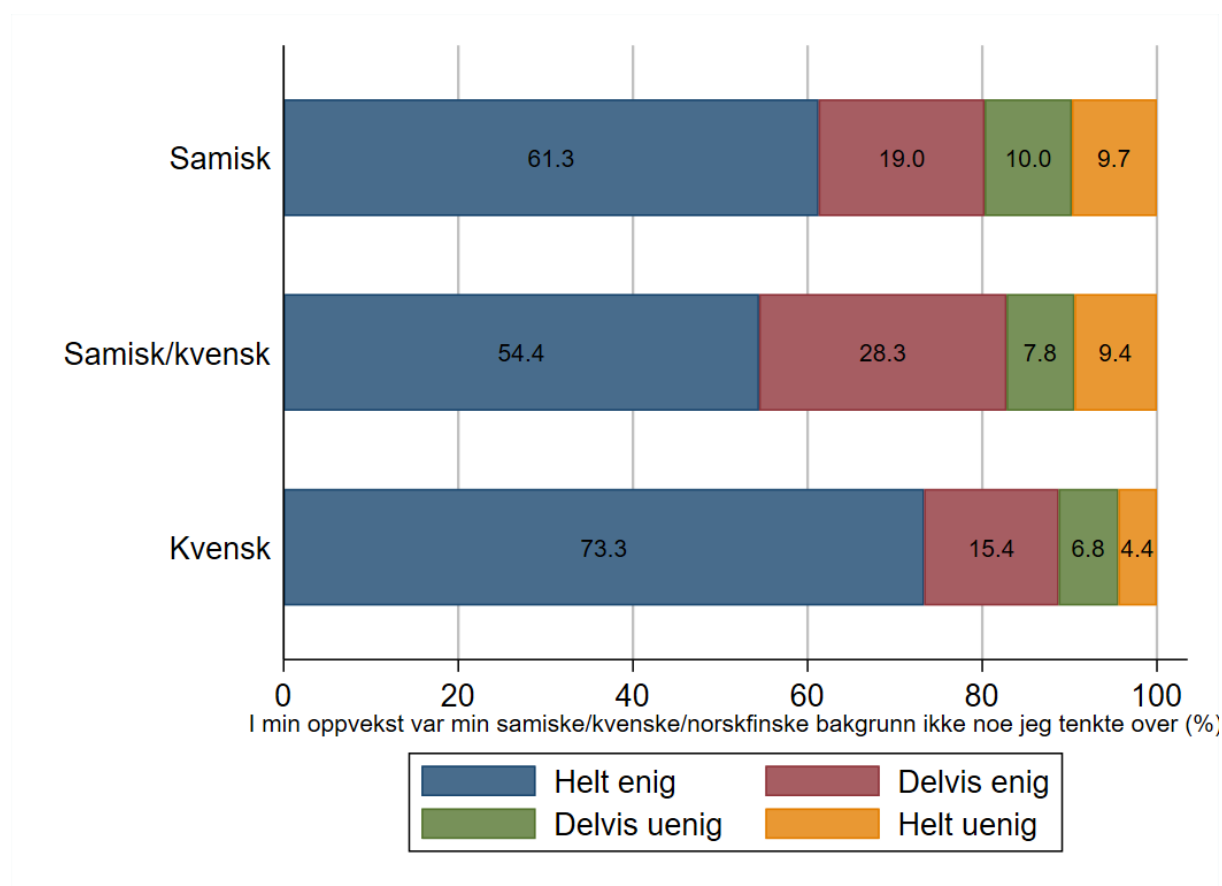

Figuren viser i hvilken grad de som har samisk, samisk/kvensk/norskfinsk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn er enige i påstanden: «I min oppvekst betydde min samiske/kvenske/norskfinske bakgrunn lite for meg». Nesten to av tre i den kvenske/norskfinske gruppen er helt enig i påstanden, mens den samiske gruppen er noe mer uenig.

I MIN OPPVEKST VAR MIN SAMISKE/KVENSKE/NORSKFINSKE BAKGRUNN IKKE NOE JEG VANLIGVIS TENKTE OVER

Totalt 1 410 av 1 422 samiske/kvenske/norskfinske deltakere (99,2 %) hadde svart på påstanden om at deres samiske/kvenske/norskfinske bakgrunn ikke var noe de vanligvis tenkte over i oppveksten.

Figur 25: I min oppvekst var min samiske/kvenske/norskfinske bakgrunn ikke noe jeg vanligvis tenkte over på tvers av etnisk gruppe

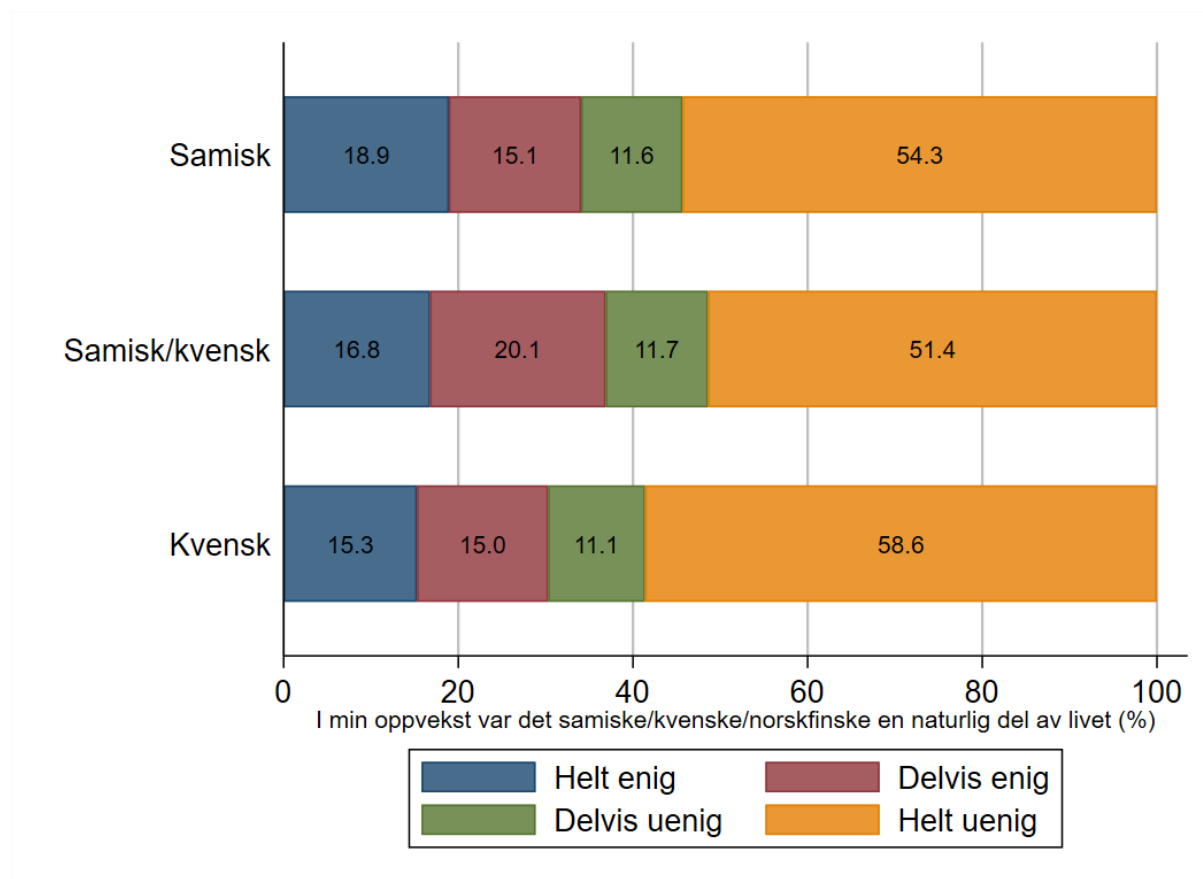

Figuren viser i hvilken grad de som har samisk, samisk/kvensk/norskfinsk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn er enig i påstanden: «I min oppvekst var min samiske/kvenske/norskfinske bakgrunn ikke noe jeg vanligvis tenkte over». Deltakerne er i stor grad enige i denne påstanden. Andelen som er helt enig er også her høyest i den kvenske/norskfinske gruppen.

I MIN OPPVEKST VAR DET SAMISKE/KVENSKE/NORSKFINSKE EN NATURLIG DEL AV LIVET

Totalt 1 404 av 1 422 samiske/kvenske/norskfinske deltakere (98,7 %) hadde svart på påstanden om at i oppveksten var det samiske/kvenske/norskfinske en naturlig del av livet.

Figur 26: I min oppvekst var det samiske/kvenske/norskfinske en naturlig del av livet på tvers av etnisk gruppe

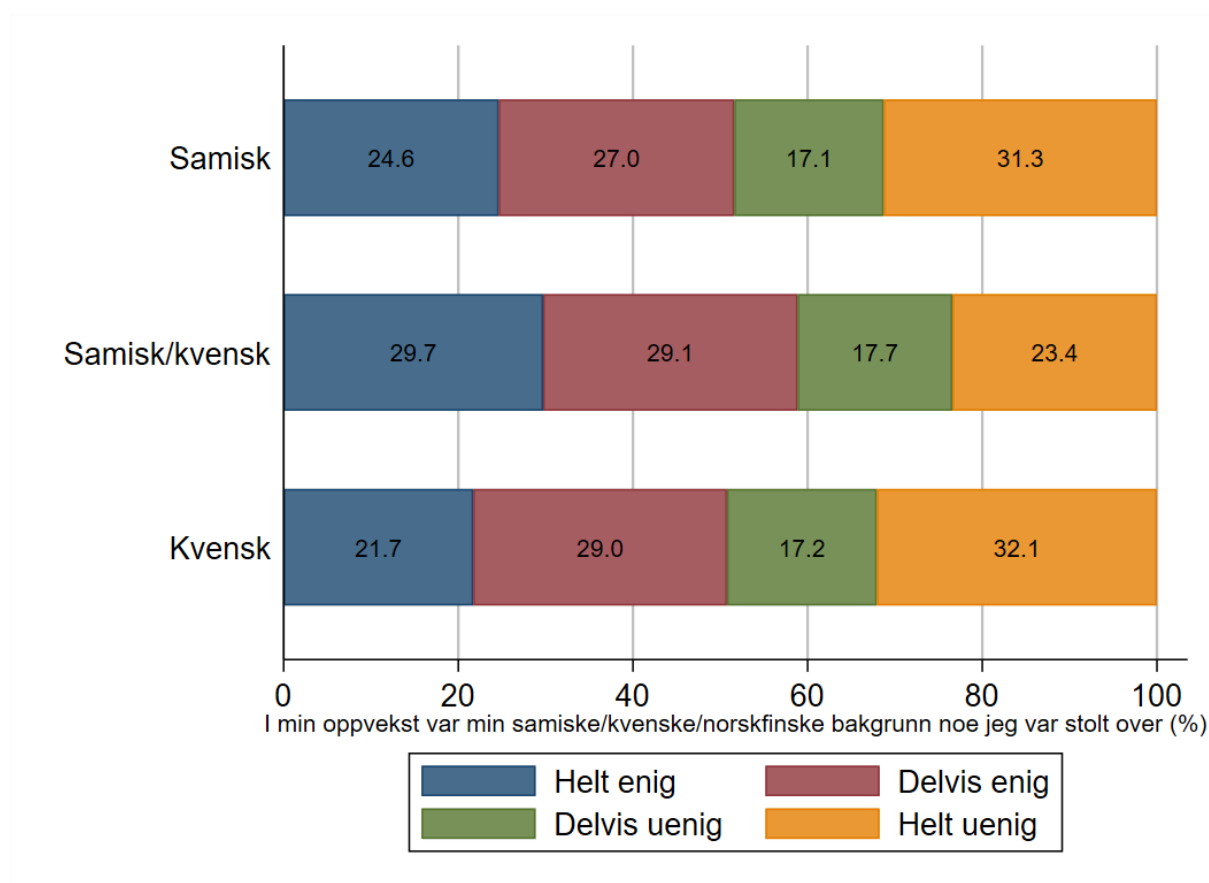

Figuren viser i hvilken grad de som har samisk, samisk/kvensk/norskfinsk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn er enig i påstanden: «I min oppvekst var det samiske/kvenske/norskfinske en naturlig del av livet». En litt høyere andel av de med samisk bakgrunn er helt enig i denne påstanden sammenliknet med de med kvensk/norskfinsk bakgrunn, men forskjellen er minimal. I alle tre grupper er over halvparten av deltakerne helt uenig i påstanden om at det samiske/kvenske/norskfinske var en naturlig del av livet i oppveksten.

I MIN OPPVEKST VAR MIN SAMISKE/KVENSKE/NORSKFINSKE BAKGRUNN NOE JEG VAR STOLT OVER

Totalt 1 383 av 1 422 samiske/kvenske/norskfinske deltakere (97,3 %) hadde svart på påstanden om at i oppveksten var ens samiske/kvenske/norskfinske bakgrunn noe man var stolt over.

Figur 27: I min oppvekst var min samiske/kvenske/norskfinske bakgrunn noe jeg var stolt over på tvers av etnisk gruppe

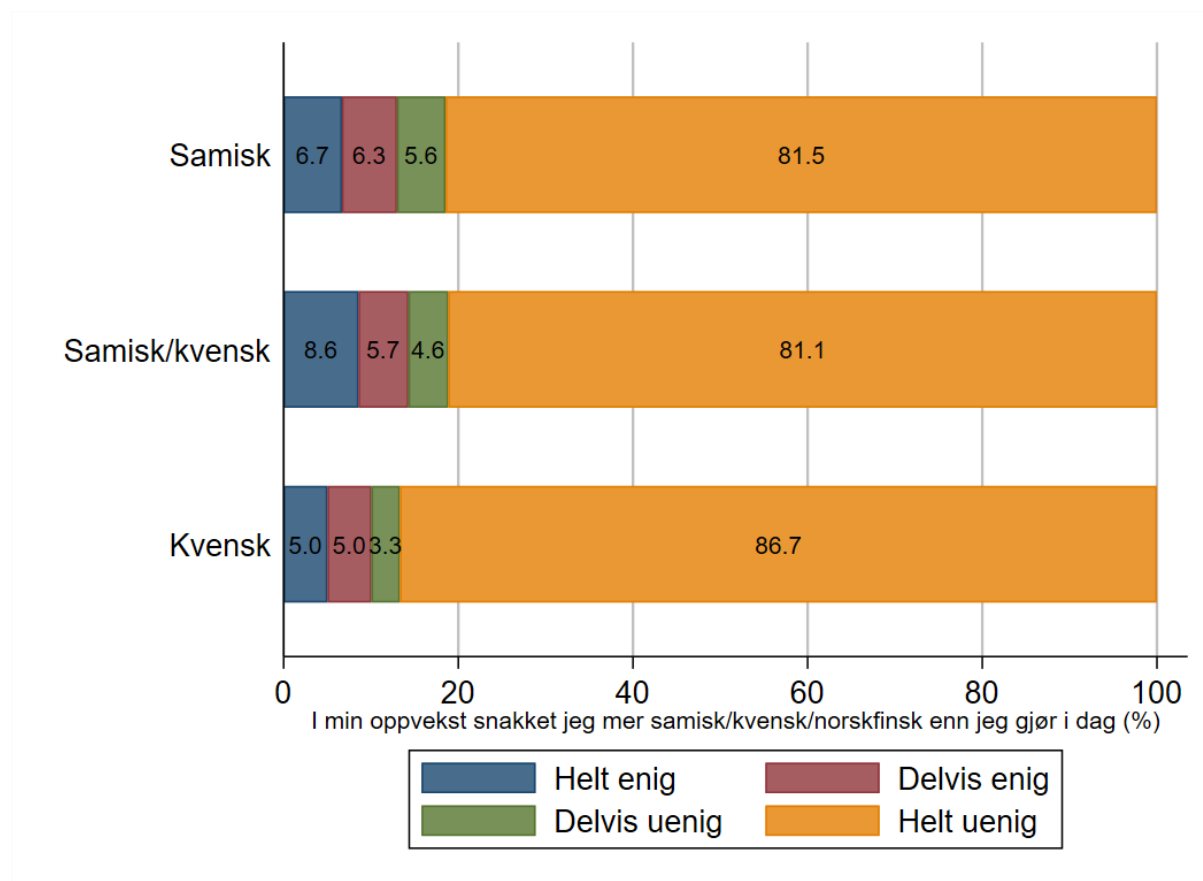

Figuren viser i hvilken grad de som har samisk, samisk/kvensk/norskfinsk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn er enig i påstanden: «I min oppvekst var min samiske/kvenske/norskfinske bakgrunn noe jeg var stolt over». En litt høyere andel av de med blandet samisk/kvensk/norskfinsk bakgrunn er helt enig i denne påstanden sammenliknet med de to andre gruppene, men forskjellen er ubetydelig.

I MIN OPPVEKST SNAKKET JEG MER SAMISK/KVENSK/NORSKFINSK ENN I DAG

Totalt 1 382 av 1 422 samiske/kvenske/norskfinske deltakere (97,2 %) hadde svart på påstanden om at de i oppveksten snakket mer samisk/kvensk/norskfinsk enn de gjør i dag.

Figur 28: I min oppvekst snakket jeg mer samisk/kvensk/norskfinsk enn i dag på tvers av etnisk gruppe

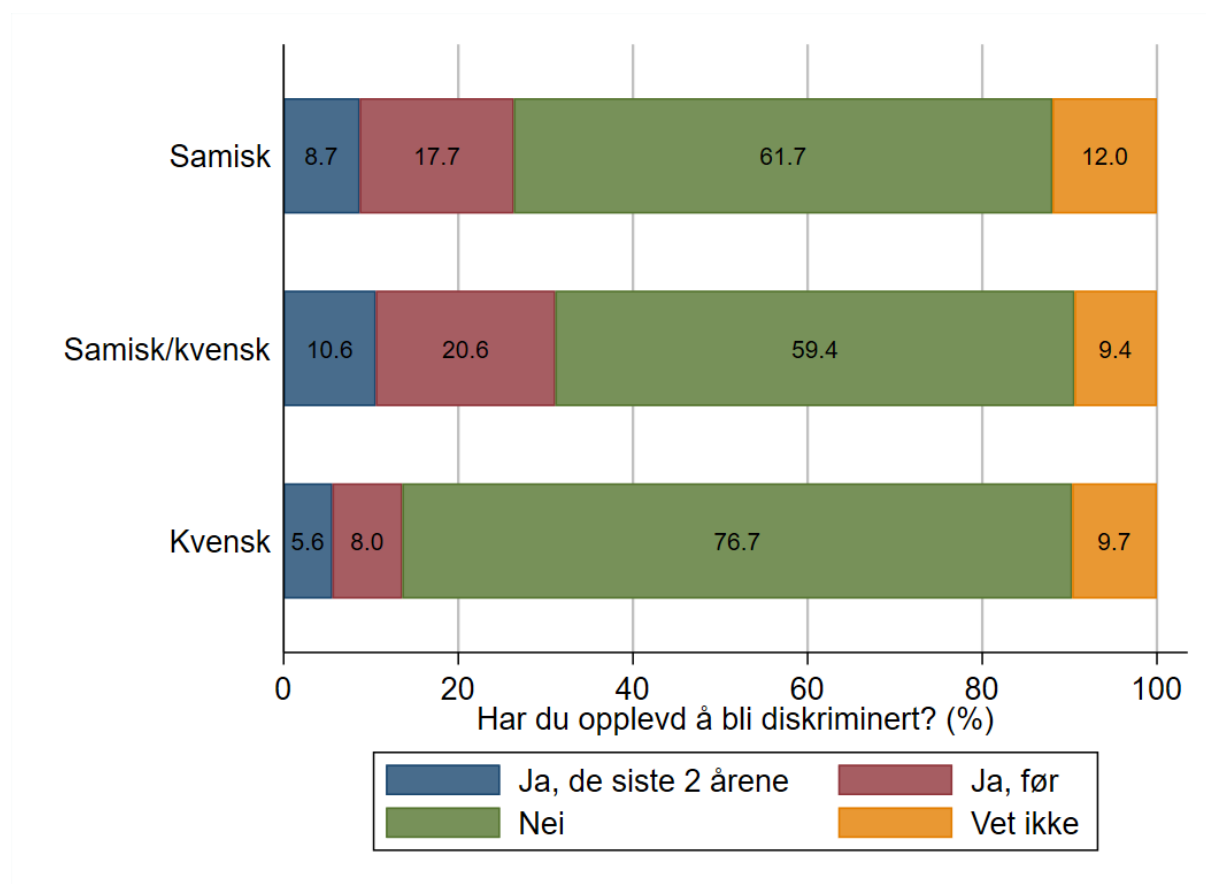

Figuren viser i hvilken grad de som har samisk, samisk/kvensk/norskfinsk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn er enig i påstanden: «I min oppvekst snakket jeg mer samisk/kvensk/norskfinsk enn jeg gjør i dag». En forholdsvis lav andel er helt enig, mens mer enn fire av fem er helt uenige i dette.

SELVOPPLEVD DISKRIMINERING

Totalt 1 419 av 1 422 samiske/kvenske/norskfinske deltakere (99,8 %) hadde svart på spørsmålet om de har opplevd å bli diskriminert.

Figur 29: Selvopplevd diskriminering på tvers av etnisk gruppe

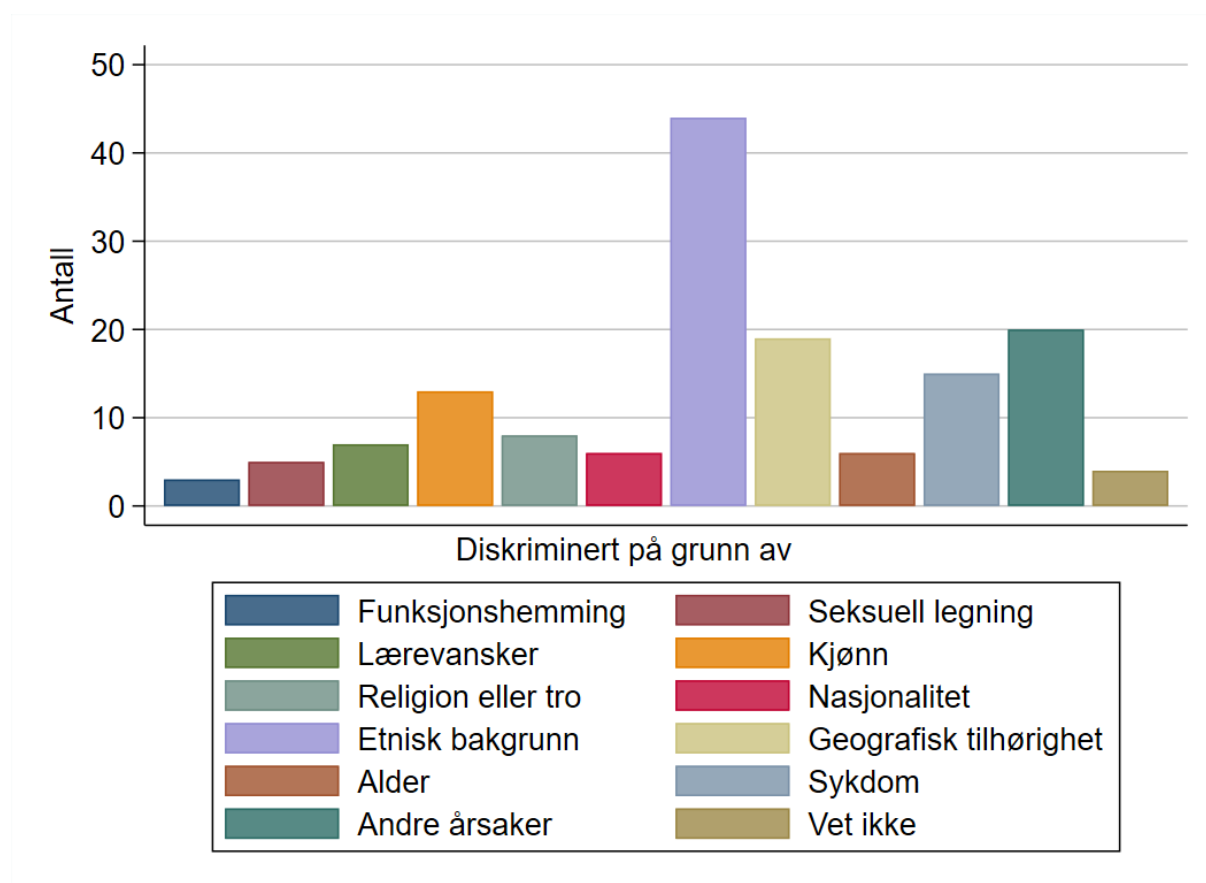

Figuren viser hvor stor andel av de som har samisk, samisk/kvensk/norskfinsk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn som har opplevd å bli diskriminert de to siste år eller før. Andelen som har opplevd diskriminering er høyest i gruppen som har både samisk og kvensk/norskfinsk bakgrunn, både siste 2 år og før.

ÅRSAKER TIL DISKRIMINERING

Totalt 330 av de 330 samiske/kvenske/norskfinske deltakere som har opplevd diskriminering (100 %) hadde svart på spørsmålet om hvorfor de tror de ble diskriminert.

Figur 30: Årsak til diskriminering blant de med samisk/kvensk/norskfinsk bakgrunn som har opplevd diskriminering

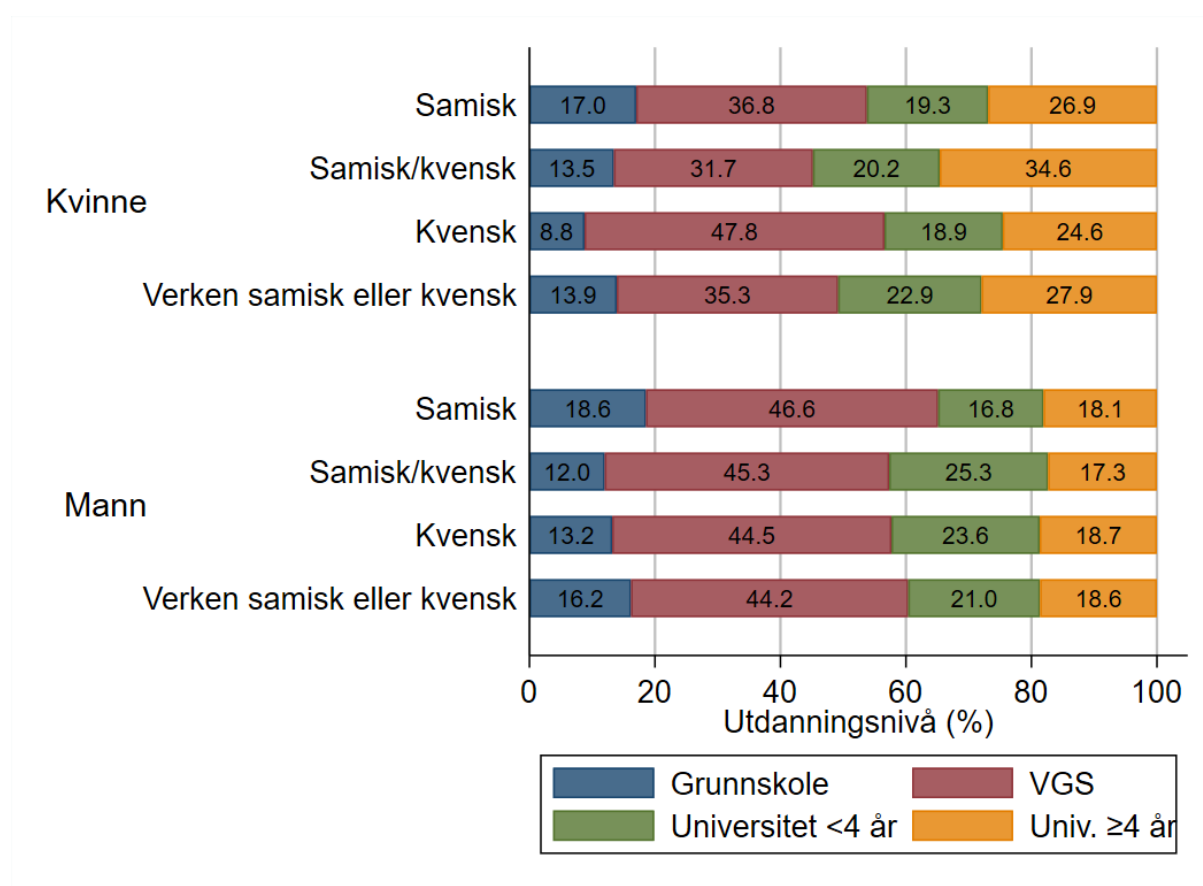
Figuren viser antall som oppgir å ha blitt diskriminert av ulike årsaker blant samiske/kvenske/norskfinske deltakere som rapporterer å ha blitt diskriminert (de to siste år eller før). Den desidert hyppigste årsaken til diskriminering av samer og kvener/norskfinner er diskriminering på grunn av etnisk bakgrunn.

Videre i denne rapporten viser vi resultatene på utvalgte spørsmål fra hovedspørreskjemaet hvor alle de 24 222 deltakerne er inkludert. Dette er sentrale indikatorer for helse og levekår som er stilt til alle deltakere og vil gi oss viktig informasjon på tvers av etniske grupper.

UTDANNING

Totalt 24 150 deltakere av 24 222 (99,7 %) hadde svart på hva som er deres høyeste fullførte utdanning. Totalt rapporterte 15,0 % grunnskole, 39,6 % videregående skole, 21,8 % universitet mindre enn 4 år og 23,6 % universitet 4 år eller mer. Blant kvinner rapporterte 50,5 % at de hadde universitets/høyskoleutdanning. Tilsvarende tall for menn var 39,5 %.

Figur 31: Høyeste fullførte utdanning på tvers av etnisk gruppe og kjønn

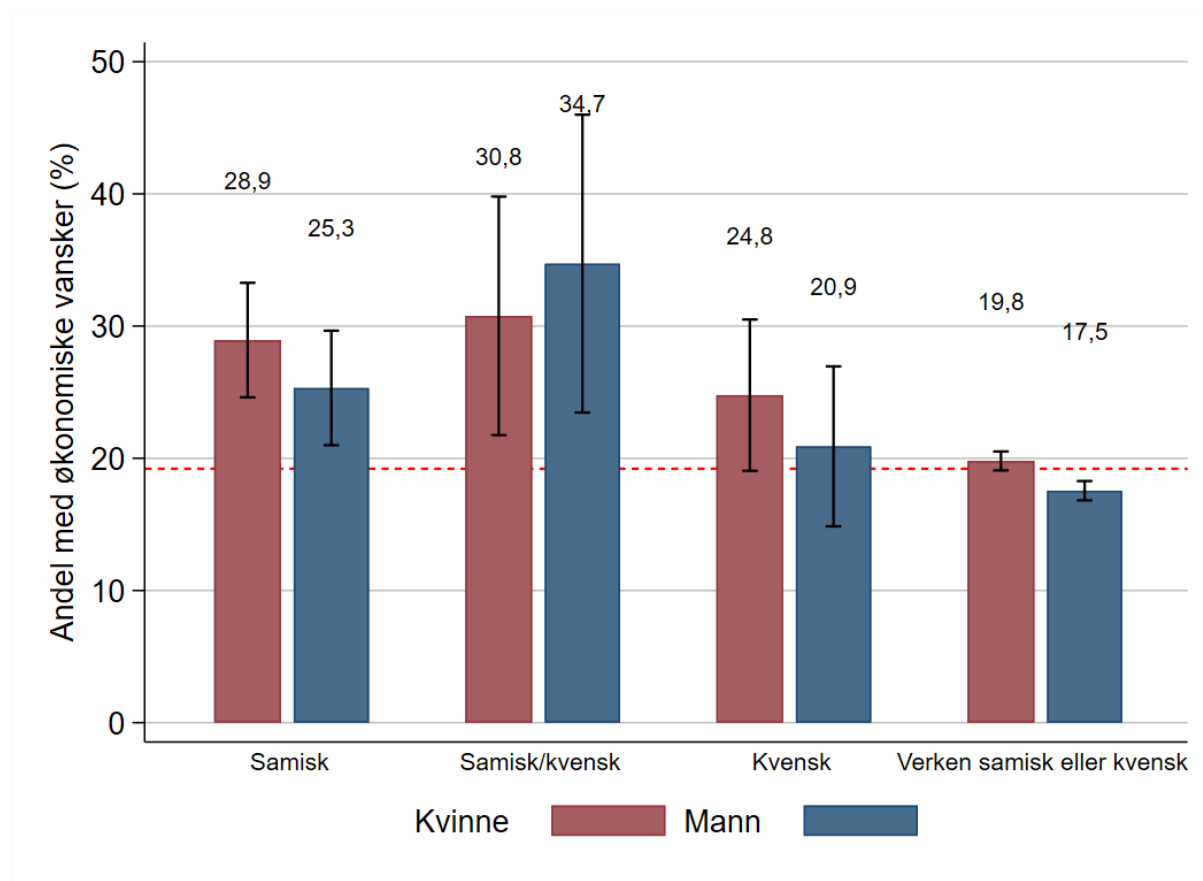

Figuren viser andel innenfor hver utdanningskategori på tvers av etnisk gruppe og kjønn. I alle etniske grupper er det en høyere andel kvinner som rapporterer lang universitetsutdanning sammenliknet med menn. Lavest utdanningsnivå finner vi blant samiske menn uten kvensk/norskfinsk bakgrunn, men de etniske forskjellene for menn er ubetydelige. Kvinner med blandet samisk/kvensk/norskfinsk bakgrunn har den høyeste andelen med lang universitetsutdanning.

ØKONOMISKE VANSKER

Totalt 23 743 deltakere av 24 222 (98,0 %) hadde svart på hvor lett eller vanskelig det er å få pengene til å strekke til i det daglige. For hele utvalget var andelen som mente det var svært vanskelig, vanskelig eller forholdsvis vanskelig 19,21 % (95 % KI: 18,71–19,71). Andelen for kvinner var 20,28 % (n=12 646; 95 % KI: 19,58–20,98) og andelen var 17,99 % (n=11 097; 95 % KI: 17,27–18,70) for menn.

Figur 32: Andel som rapporterte økonomiske vansker på tvers av etnisk gruppe og kjønn

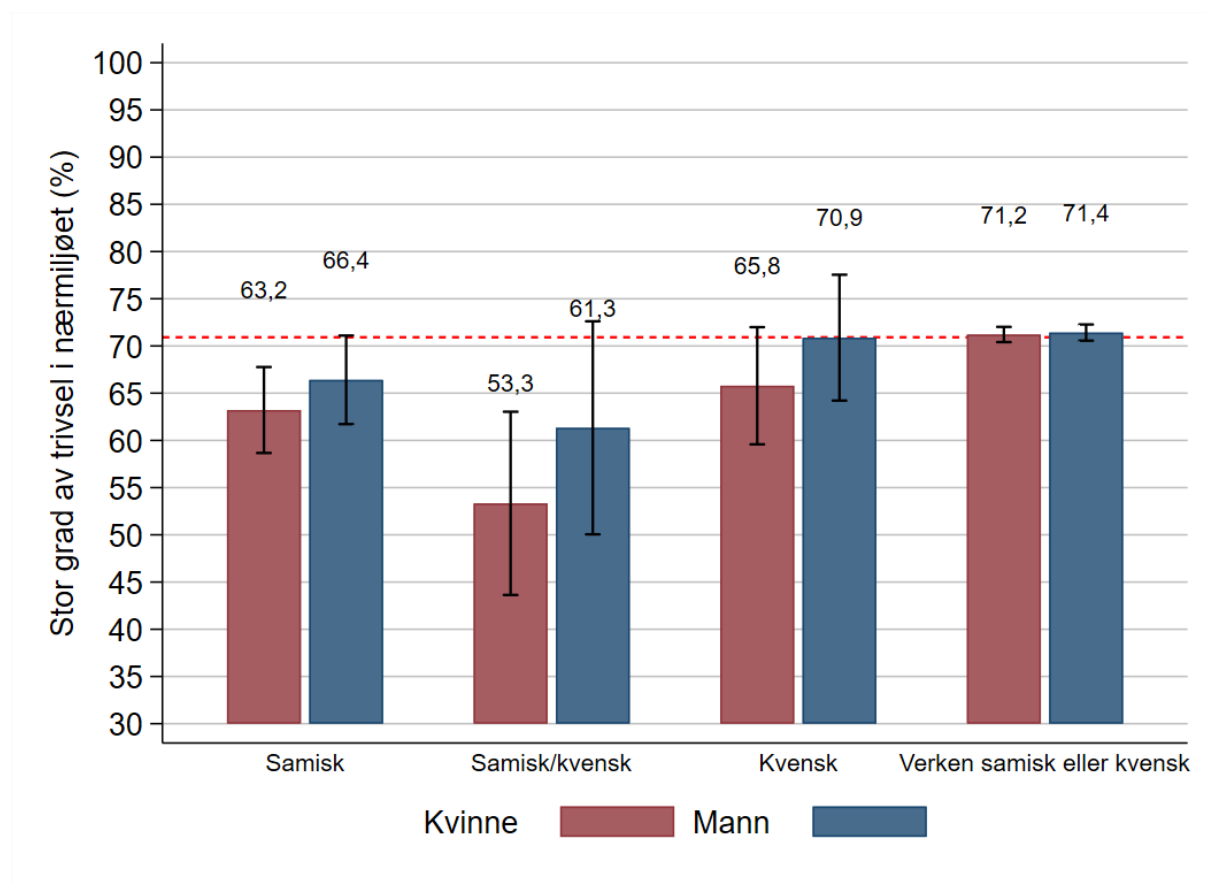
Figuren viser andel som rapporterte at det var forholdsvis vanskelig, vanskelig eller svært vanskelig å få pengene til å strekke til i det daglige på tvers av etnisk gruppe og kjønn. Det er en betydelig høyere andel samer med og uten kvensk/norskfinsk bakgrunn som rapporterer økonomiske vansker sammenliknet med deltakere uten samisk/kvensk/norskfinsk bakgrunn. Høyest andel som rapporterer økonomiske vansker finner vi blant menn med blandet samisk og kvensk/norskfinsk bakgrunn.

TRIVSEL I NÆRMILJØET

Totalt 24 175 deltakere av 24 222 (99,8 %) hadde svart på i hvilken grad de trives i nærmiljøet sitt. For hele utvalget var andelen som i stor grad trives 70,92 % (95 % KI: 70,35–71,49).

Andelen for kvinner var 70,70 % (n=12 899; 95 % KI: 69,92–71,49) og andelen var 71,17 % (n=11 276; 95 % KI: 70,33–72,01) for menn.

Figur 33: Stor grad av trivsel i nærmiljøet på tvers av etnisk gruppe og kjønn

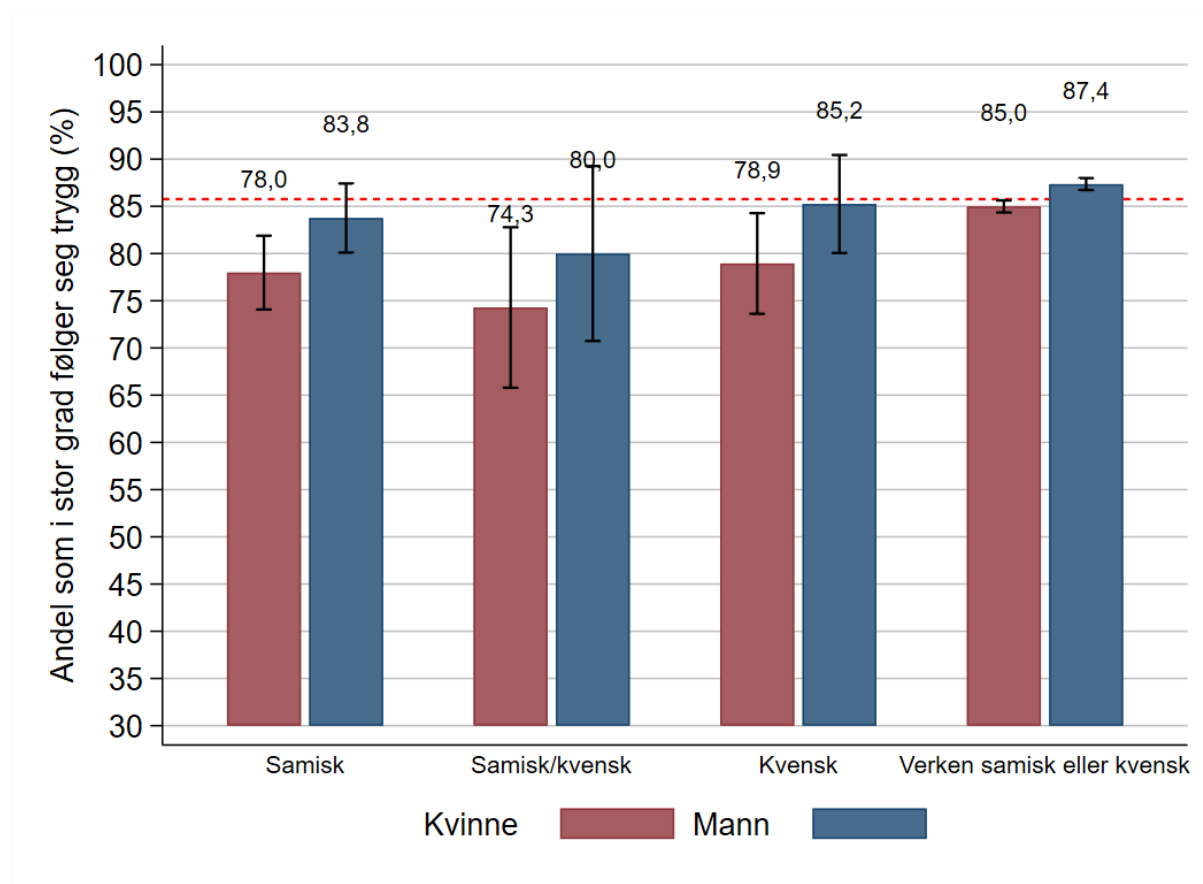

Figuren viser andel som rapporterer at de i stor grad trives i nærmiljøet sitt på tvers av etnisk gruppe og kjønn. Lavest grad av trivsel oppgis av kvinner og menn med blandet samisk/kvensk/norskfinnbakgrunn, etterfulgt av samer uten kvensk/norskfinnbakgrunn.

TRYGGHET I NÆRMILJØET

Totalt 24 165 deltakere av 24 222 (99,8 %) hadde svart på i hvilken grad de føler seg trygge i nærmiljøet sitt. For hele utvalget var andelen som i stor grad føler seg trygge 85,76 % (95 % KI: 85,32–86,20). Andelen for kvinner var 84,55 % (n=12 896; 95 % KI: 85,18–83,93) og andelen var 87,14 % (n=11 269; 95 % KI: 86,52–87,76) for menn.

Figur 34: Stor grad av trygghet i nærmiljøet på tvers av etnisk gruppe og kjønn

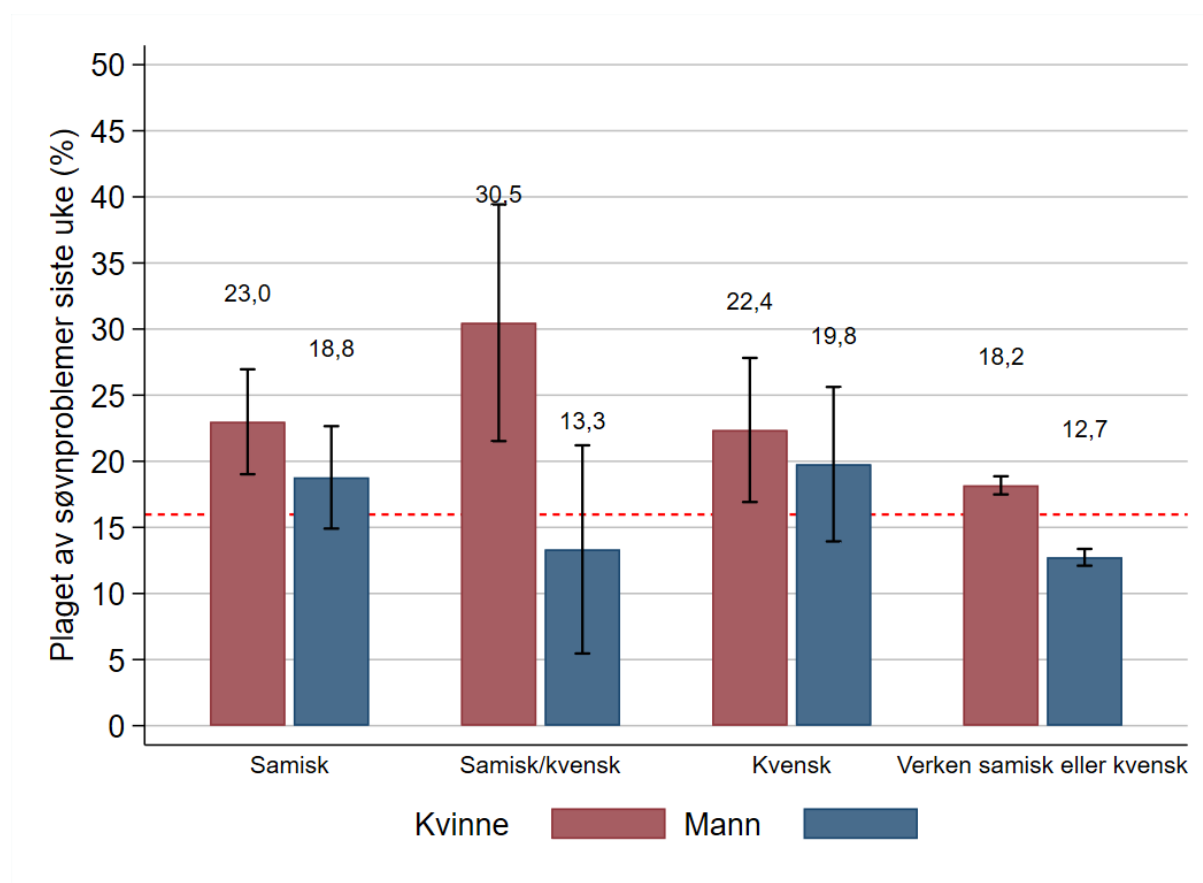

Figuren viser andel som rapporterer at de i stor grad føler seg trygge i nærmiljøet sitt på tvers av etnisk gruppe og kjønn. Både samiske og kvenske/norskfinske kvinner oppgir en lavere grad av trivsel sammenliknet med kvinner uten samisk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn. Blant menn er de etniske forskjellene mindre, men også samiske og samiske/kvenske/norskfinske menn rapporterer lavere grad av trygghet sammenliknet med majoritetsmenn.

PLAGET AV SØVNPROBLEMER SISTE UKE

Totalt 24 158 deltakere av 24 222 (99,7 %) hadde svart på i hvilken grad de har vært plaget av søvnproblemer siste uke. For hele utvalget var andelen som oppga at de var ganske mye eller veldig mye plaget 15,97 % (95 % KI: 15,51–16,44). Andelen for kvinner var 18,52 % (n=12 892; 95 % KI: 17,84–19,19) og andelen var 13,07 % (n=11 266; 95 % KI: 12,44–13,69) for menn.

Figur 35: Plaget av søvnproblemer siste uke på tvers av etnisk gruppe og kjønn

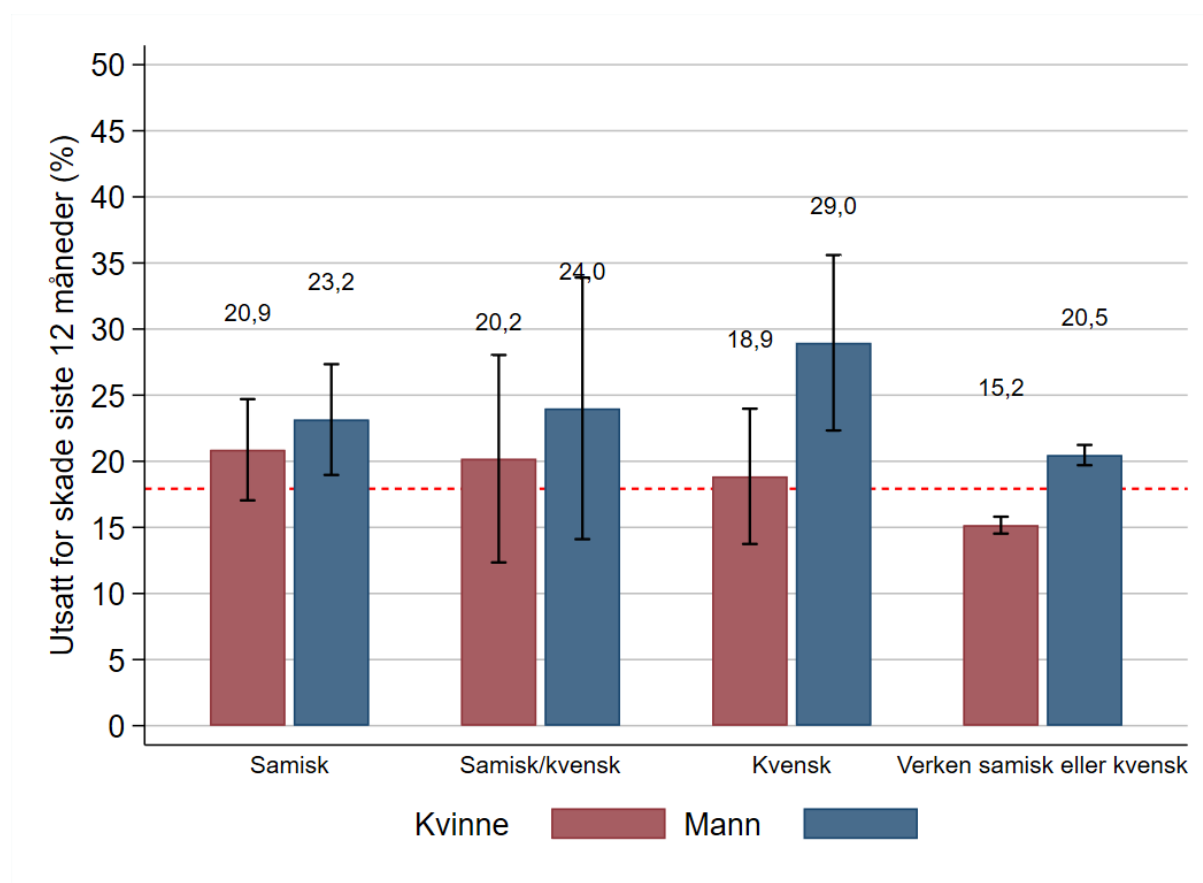

Figuren viser andel som rapporterer at de har vært «ganske mye plaget» eller «veldig mye plaget» av søvnproblemer siste uke på tvers av etnisk gruppe og kjønn. Andelen er høyest blant samiske/kvenske/norskfinske kvinner og lavest blant menn uten samisk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn.

UTSATT FOR SKADE (SELVRAPPORTERT) SISTE 12 MÅNEDER

Totalt 24 135 deltakere av 24 222 (99,6 %) hadde svart på om de siste 12 måneder har vært utsatt for en eller flere skader som førte til at de måtte oppsøke lege eller tannlege. Andelen for hele utvalget var 17,92 % (95 % KI: 17,44–18,40). Andelen for kvinner var 15,47 % (n=12 873; 95 % KI: 14,84–16,09) og andelen var 20,72 % (n=11 262; 95 % KI: 19,98–21,47) for menn.

Figur 36: Andel som har vært utsatt for skade siste 12 måneder på tvers av etnisk gruppe og kjønn

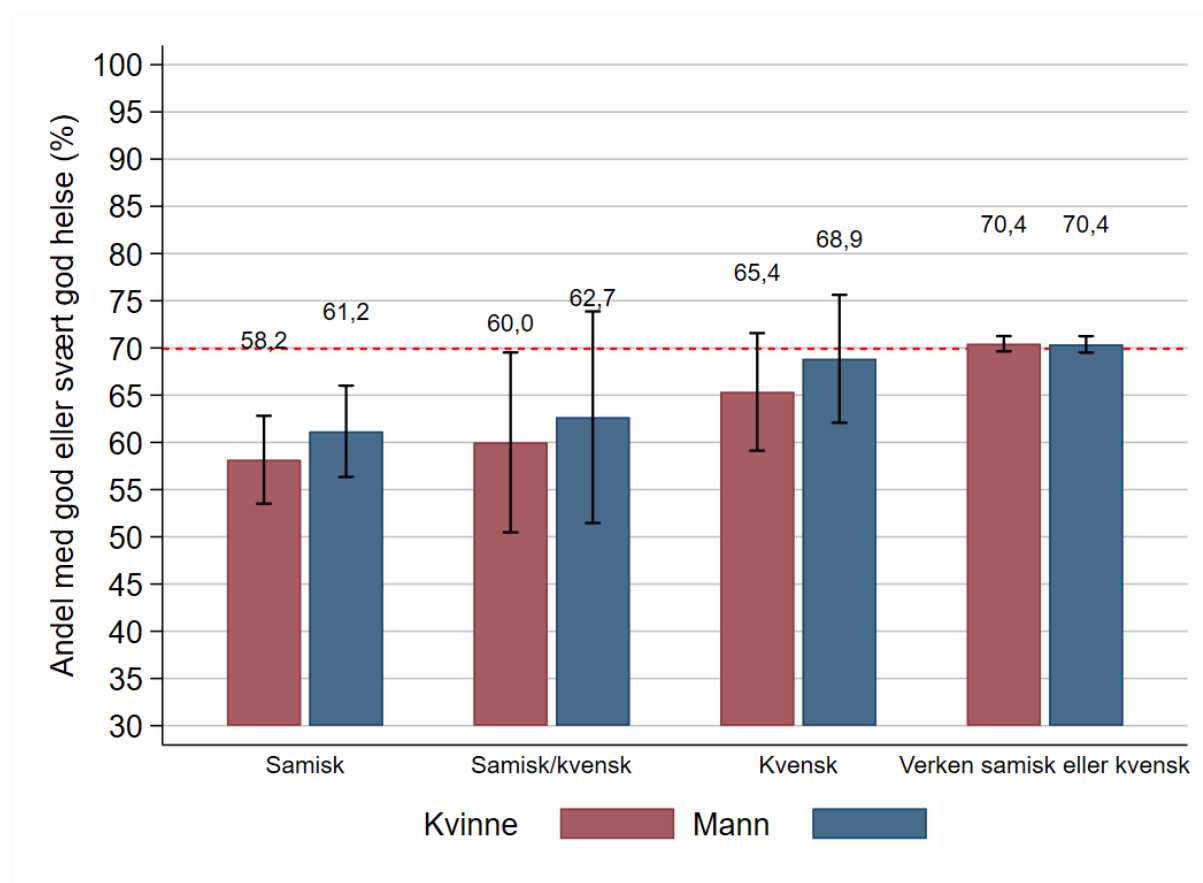

Figuren viser andel som i løpet av de siste 12 månedene hadde vært utsatt for en eller flere skader som førte til at de måtte oppsøke lege eller tannlege på tvers av etnisk gruppe og kjønn. Kvenske/norskfinske menn har en betydelig høyere andel som har vært utsatt for skade sammenliknet med menn uten samisk/kvensk/norskfinsk bakgrunn. For kvinner rapporterer en betydelig høyere andel i den samiske gruppen at de har vært utsatt for skade sammenliknet med kvinner uten samisk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn.

EGENVURDERT HELSE

Totalt 24 177 deltakere av 24 222 (99,8 %) hadde svart på hvordan de alt i alt vurderer sin egen helse. For hele utvalget var andelen som rapporterte god eller svært god helse 69,91 % (95 % KI: 69,34–70,49). Andelen for kvinner var 69,86 % (n=12 896; 95 % KI: 69,07–70,65) og andelen var 69,98 % (n=11 281; 95 % KI: 69,13–70,82) for menn.

Figur 37: Andel med god eller svært god helse på tvers av etnisk gruppe og kjønn

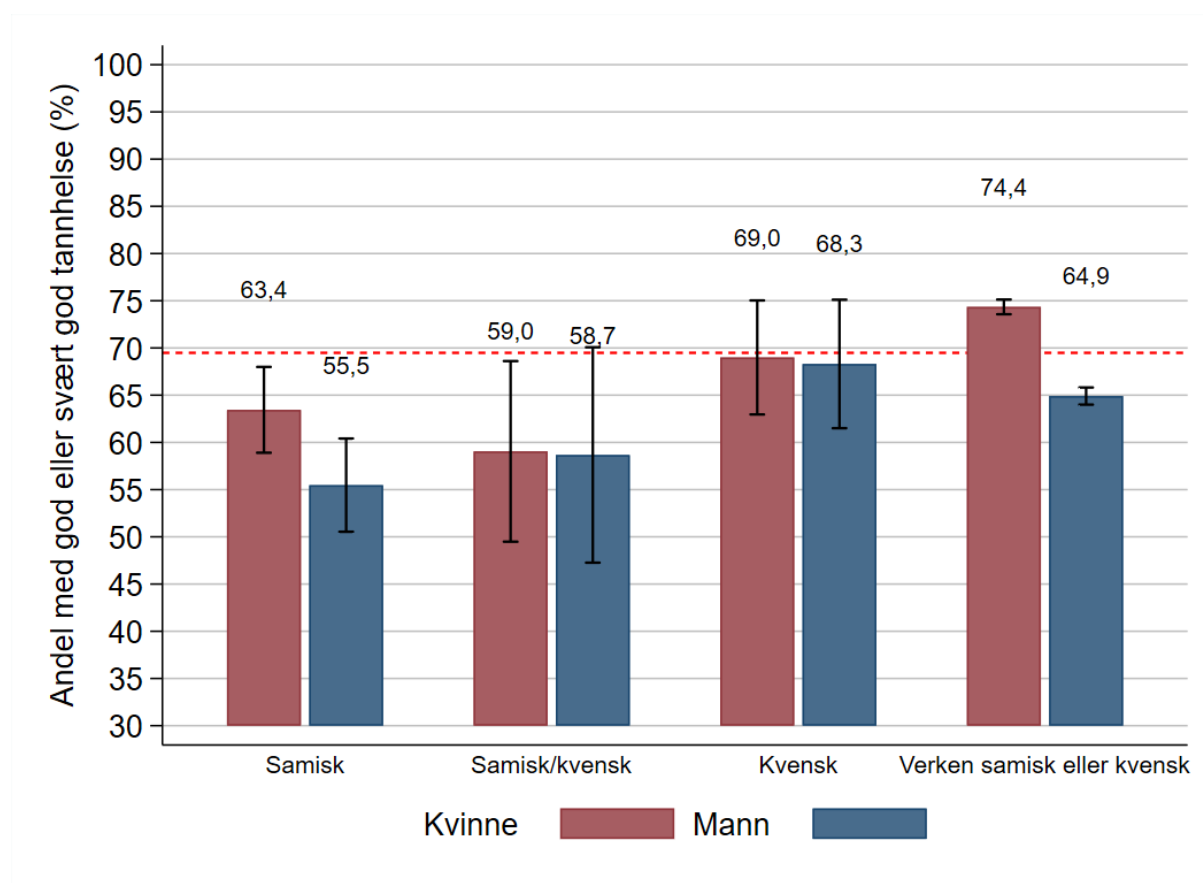

Figuren viser andel som har rapportert god eller svært god helse på tvers av etnisk gruppe og kjønn. Andelen med god helse er betydelig lavere for deltakere med samisk og samisk/kvensk/norskfinsk bakgrunn sammenliknet med de som verken har samisk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn. Aller lavest andel med god helse finner vi blant kvinner med samisk bakgrunn. Det er ikke noen betydelig kjønnsforskjell i selvrapportert helse for noen av de etniske gruppene.

EGENVURDERT TANNHELSE

Totalt 24 169 deltakere av 24 222 (99,8 %) hadde svart på hvordan de vurderer sin tannhelse. For hele utvalget var andelen som rapporterte god eller svært god tannhelse 69,49 % (95 % KI: 68,91–70,07). Andelen for kvinner var 73,76 % (n=12 898; 95 % KI: 73,00–74,52) og andelen var 64,59 % (n=11 271; 95 % KI: 63,71–65,47) for menn.

Figur 38: Andel med god eller svært god tannhelse på tvers av etnisk gruppe og kjønn

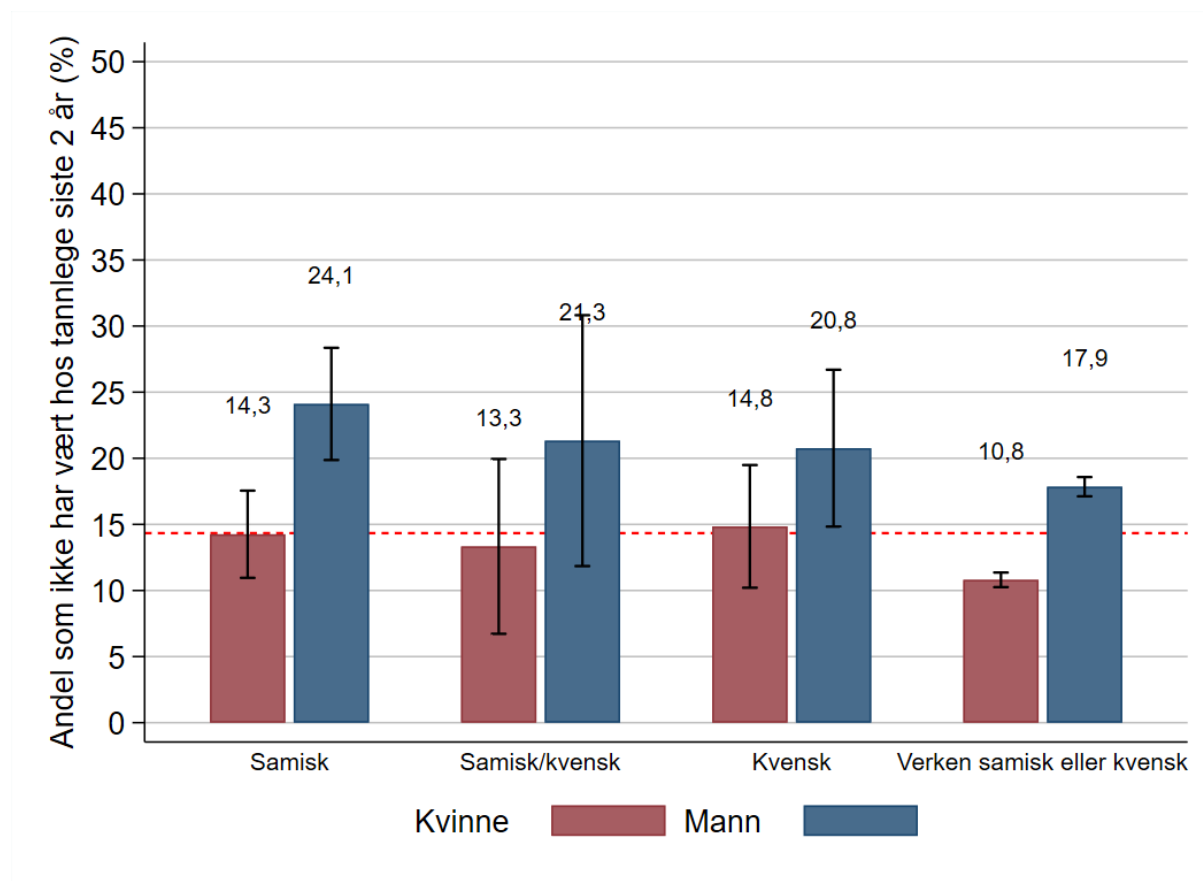

Figuren viser andel som har rapportert god eller svært god tannhelse på tvers av etnisk gruppe og kjønn. Andelen som rapporterer god/svært god tannhelse er betydelig lavere for menn og kvinner med samisk og samisk/kvensk/norskfinsk bakgrunn sammenliknet med de av samme kjønn som verken har samisk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn. Dårligst tannhelse rapporteres av menn med samisk bakgrunn.

IKKE VÆRT HOS TANNLEGE/TANNPLEIER SISTE 2 ÅR

Totalt 24 179 deltakere av 24 222 (99,8 %) hadde svart på når de sist var hos tannlege/tannpleier. For hele utvalget var andelen som rapporterte at de ikke hadde vært hos tannlege/tannpleier siste 2 år 14,34 % (95 % KI: 13,90–14,78). Andelen for kvinner var 11,01 % (n=12 901; 95 % KI: 10,47–11,55) og andelen var 18,14 % (n=11 278; 95 % KI: 17,43–18,85) for menn.

Figur 39: Andel som ikke har vært hos tannlege/tannpleier siste 2 år på tvers av etnisk gruppe og kjønn

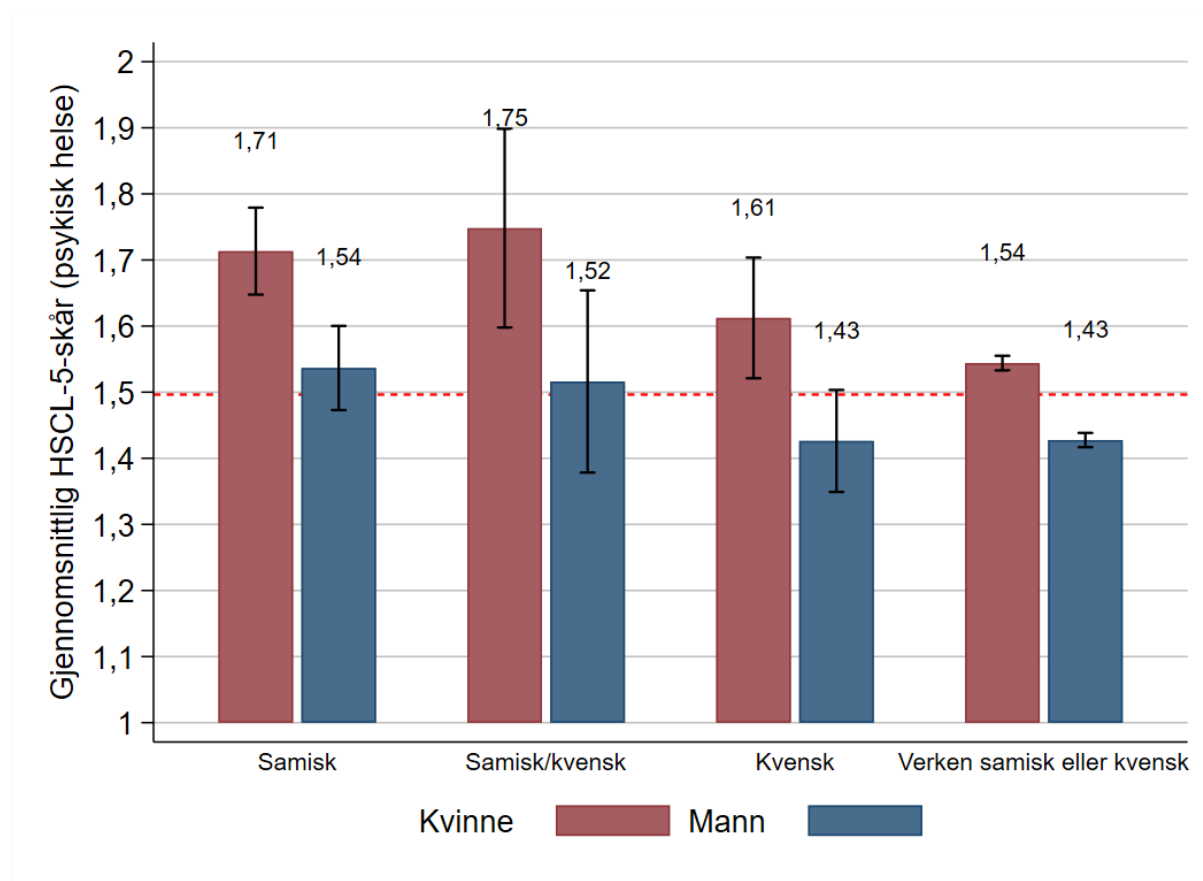

Figuren viser andel som ikke har vært hos tannlege/tannpleier siste 2 år på tvers av etnisk gruppe og kjønn. Andelen er betydelig høyere for samiske menn og kvinner sammenliknet med deltakere av samme kjønn som verken har samisk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn. Det er betydelig større kjønnsforskjeller enn etniske forskjeller når det kommer til tannlegebesøk. I alle etniske grupper er det betydelig høyere andel menn enn kvinner som ikke har vært hos tannlege/tannpleier siste to år.

PSYKISKE PLAGER (GJENNOMSNTTLIG HSCL-5-SKÅR)

Totalt 23 974 deltakere av 24 222 (99,0 %) hadde svart på de fem spørsmålene som inngår i Hopkins Symptom Checklist (HSCL-5), som gir et mål på psykisk helse. Jo høyere skår, jo høyere grad av psykiske plager. Gjennomsnittet for hele utvalget var 1,50 (95 % KI: 1,49-1,50). Gjennomsnittet for kvinner var 1,55 (n=12 801; 95 % KI: 1,54-1,56) og gjennomsnittet var 1,43 (n=11 173; 95 % KI: 1,42-1,44) for menn.

Figur 40: Gjennomsnittlig HSCL-5-skår (mål på psykisk helse) på tvers av etnisk gruppe og kjønn

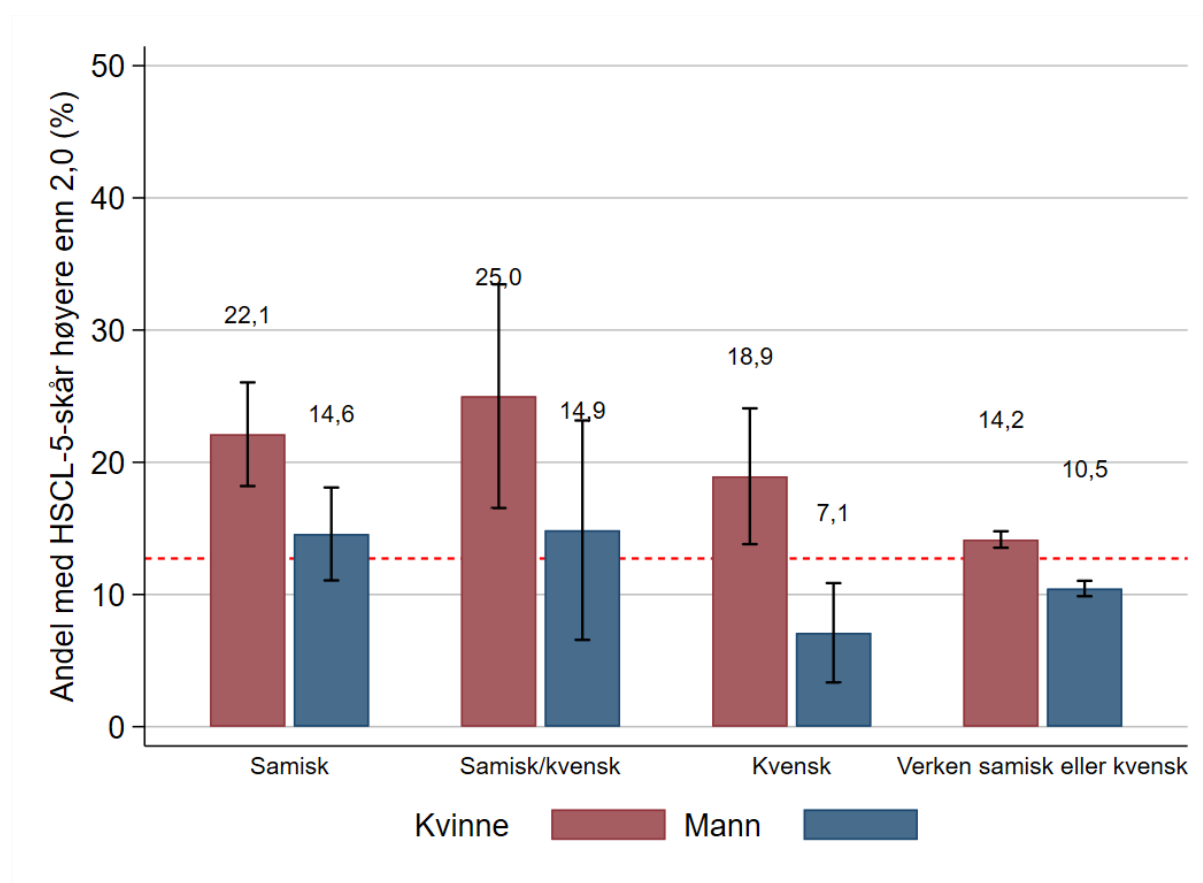
Figuren viser gjennomsnittlig HSCL-5-skår på tvers av etnisk gruppe og kjønn. I alle etniske grupper har kvinner i gjennomsnitt en betydelig høyere skår enn menn, noe som indikerer at de rapporterer en høyere grad av psykiske plager. Både samiske menn og kvinner har betydelig høyere skår sammenliknet med de av samme kjønn som verken har samisk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn.

PSYKISKE PLAGER (ANDEL MED HSCL-5-SKÅR >2,0)

Det er kanskje mer interessant å vite andelen som har en verdi høyere enn 2,0, noe som regnes som en kritisk grense for at man har et høyt nivå av psykiske plager.

For hele utvalget var andelen som hadde høyere enn 2,0 i psykisk helse-skår 12,72 % (95 % KI: 12,30–13,14). Andelen for kvinner var 14,60 % (n=12 801; 95 % KI: 13,99–15,21) og andelen for menn var 10,57 % (n=11 173; 95 % KI: 10,00–11,14).

Figur 41: HSCL-5-skår>2,0 (høyt nivå av psykiske plager) på tvers av etnisk gruppe og kjønn

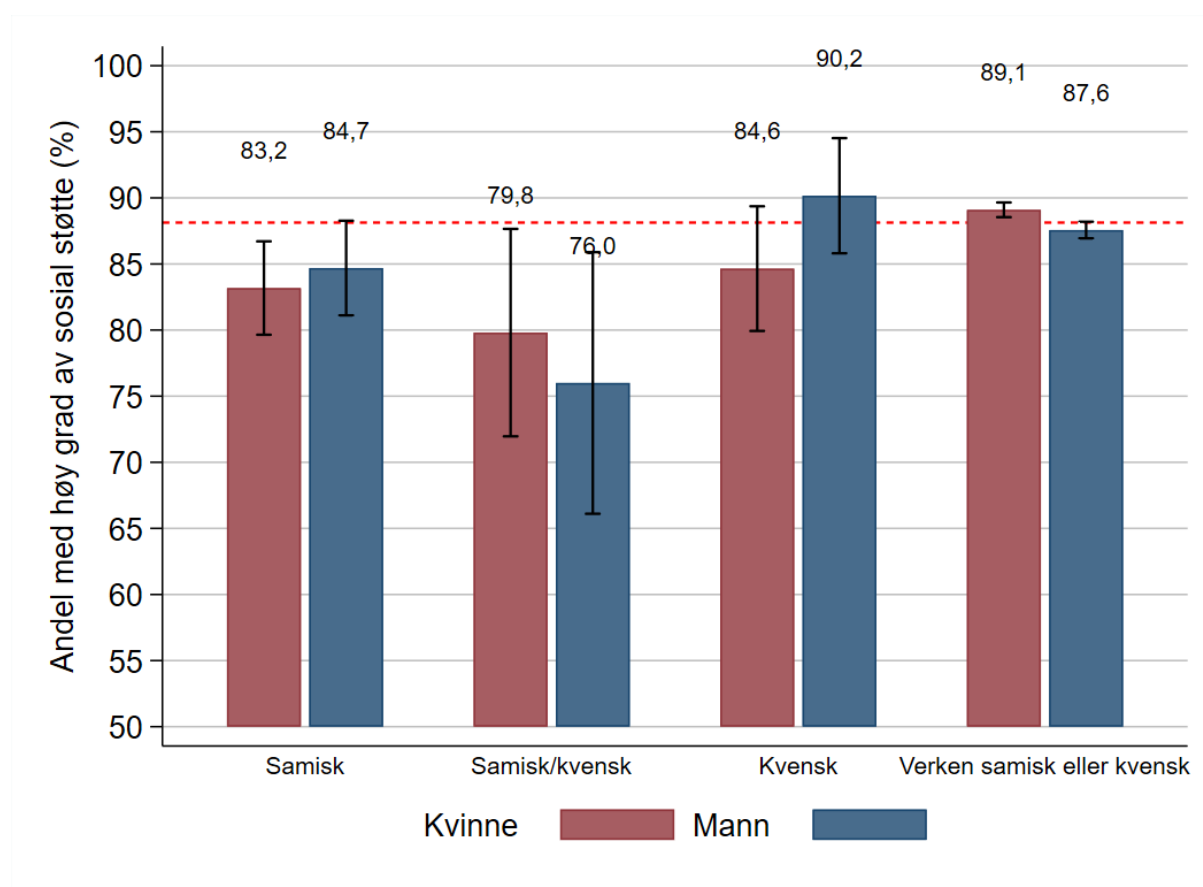

Figuren viser andel som har et høyt nivå av psykiske plager (HSCL-5-skår >2,0) på tvers av etnisk gruppe og kjønn. Andelen er betydelig høyere for samiske og samiske/kvenske/norskfinske kvinner sammenliknet med kvinner som verken har samisk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn. Menn med samisk, men ikke kvensk/norskfinsk bakgrunn har betydelig høyere andel enn menn som har verken samisk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn. Andelen med høyt nivå av psykiske plager er høyere for kvinner enn menn i alle grupper.

SOSIAL STØTTE (OSLO-3 SOCIAL SUPPORT SCALE)

Totalt 24 071 deltakere av 24 222 (99,4 %) hadde svart på de tre spørsmålene som omhandlet sosial støtte (Antall personer som står en nær, hvor stor interesse andre viser for det man gjør, mulighet for praktisk hjelp fra naboer). Andelen med høy grad av sosial støtte (sum-skår på 9 eller høyere) for hele utvalget var 88,13 % (95 % KI: 87,72-88,54). Andelen for kvinner var 88,74 % (n=12 844; 95 % KI: 88,20-89,29) og andelen var 87,43 % (n=11 227; 95 % KI: 86,82-88,05) for menn.

Figur 42: Andel med høy grad av sosial støtte på tvers av etnisk gruppe og kjønn

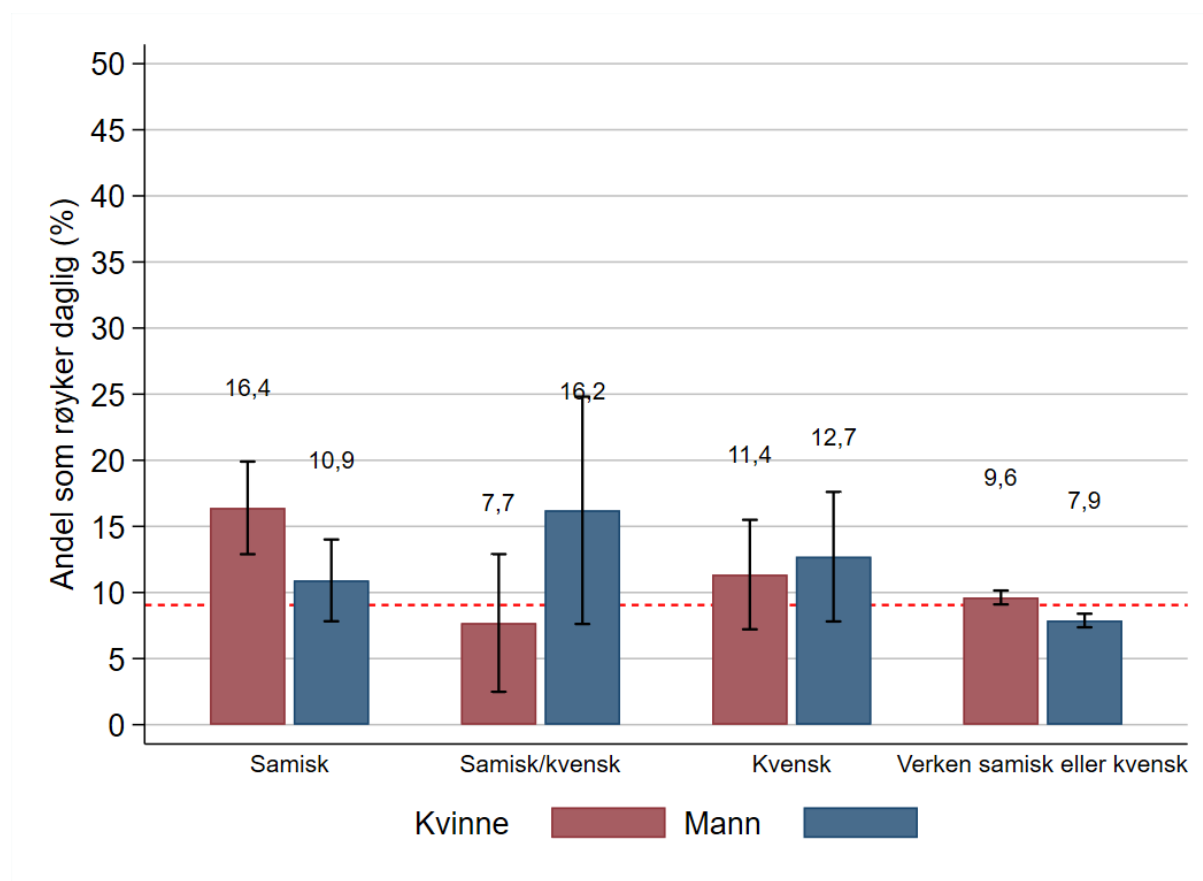

Figuren viser andel med høy grad av sosial støtte. Samiske/kvenske/norskfinske menn er den gruppen med lavest grad av sosial støtte. Denne gruppen skiller seg betydelig fra menn uten samisk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn. For kvinner er andelen som har høy grad av sosial støtte betydelig lavere i alle de tre gruppene av kvinner med samisk og/eller kvensk/norskfinsk bakgrunn sammenliknet med kvinner uten samisk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn.

DAGLIG RØYKING

Totalt 24 162 deltakere av 24 222 (99,8 %) hadde svart på spørsmålet om hvor ofte de røyker. Andelen dagligrøykere for hele utvalget var 9,05 % (95 % KI: 8,69-9,41). Andelen for kvinner var 9,87 % (n=12 892; 95 % KI: 9,35-10,38) og andelen var 8,12 % (n=11 270; 95 % KI: 7,61-8,62) for menn.

Figur 43: Daglig røyking på tvers av etnisk gruppe og kjønn

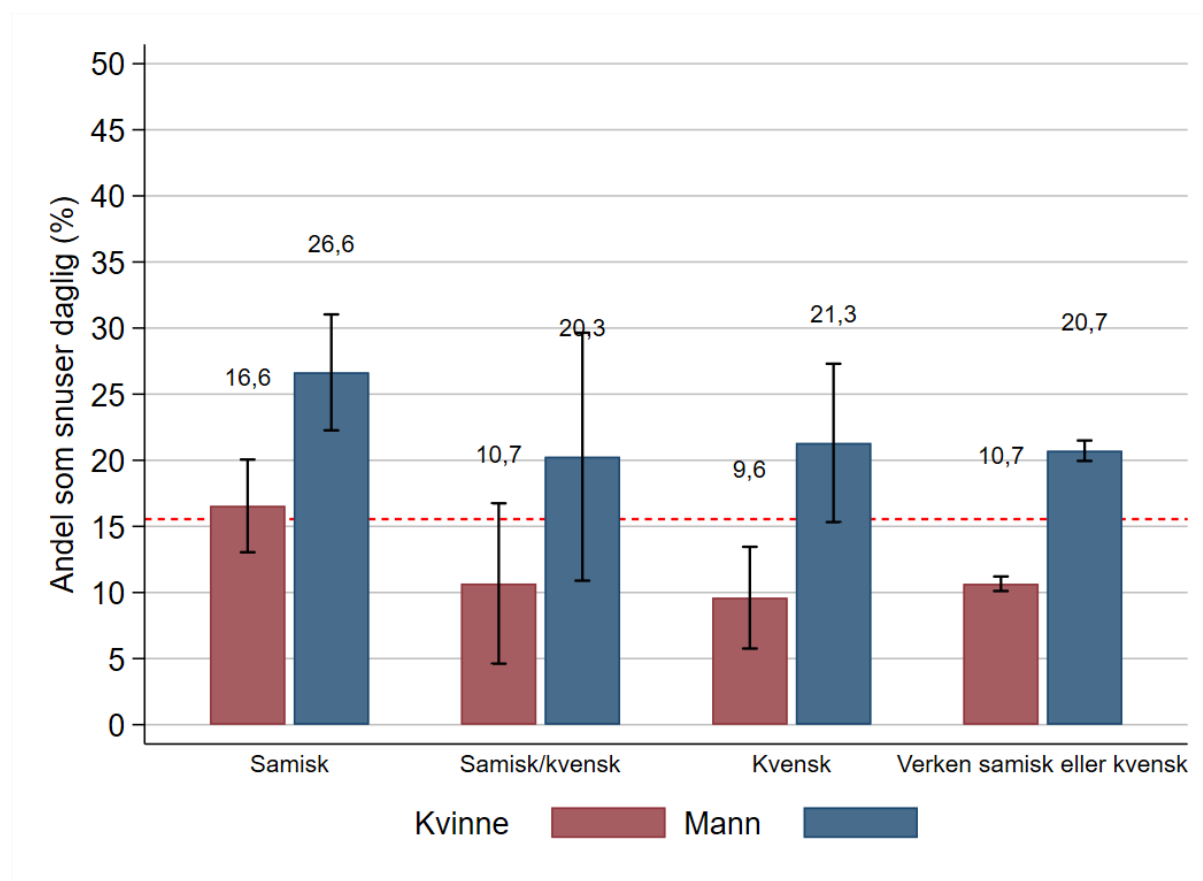

Figuren viser andel som rapporterer at de røyker daglig på tvers av etnisk gruppe og kjønn. Høyest andel dagligrøykere finner vi blant samiske kvinner uten kvensk/norskfinsk bakgrunn, der 16,4 % oppgir at de røyker daglig. Dette er den eneste kvinnegruppen som skiller seg betydelig fra kvinner uten samisk/kvensk/norskfinsk bakgrunn. Alle grupper av samiske/kvenske/norskfinske menn har betydelig høyere andel dagligrøykere enn menn uten samisk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn.

DAGLIG SNUSING

Totalt 24 149 deltakere av 24 222 (99,7 %) hadde svart på spørsmålet om hvor ofte de bruker snus. Andelen som snuser daglig var for hele utvalget 15,55 % (95 % KI: 15,09-16,01). Andelen for kvinner var 10,84 % (n=12 887; 95 % KI: 10,30-11,38) og andelen var 20,94 % (n=11 262; 95 % KI: 20,19-21,69) for menn.

Figur 44: Daglig bruk av snus på tvers av etnisk gruppe og kjønn

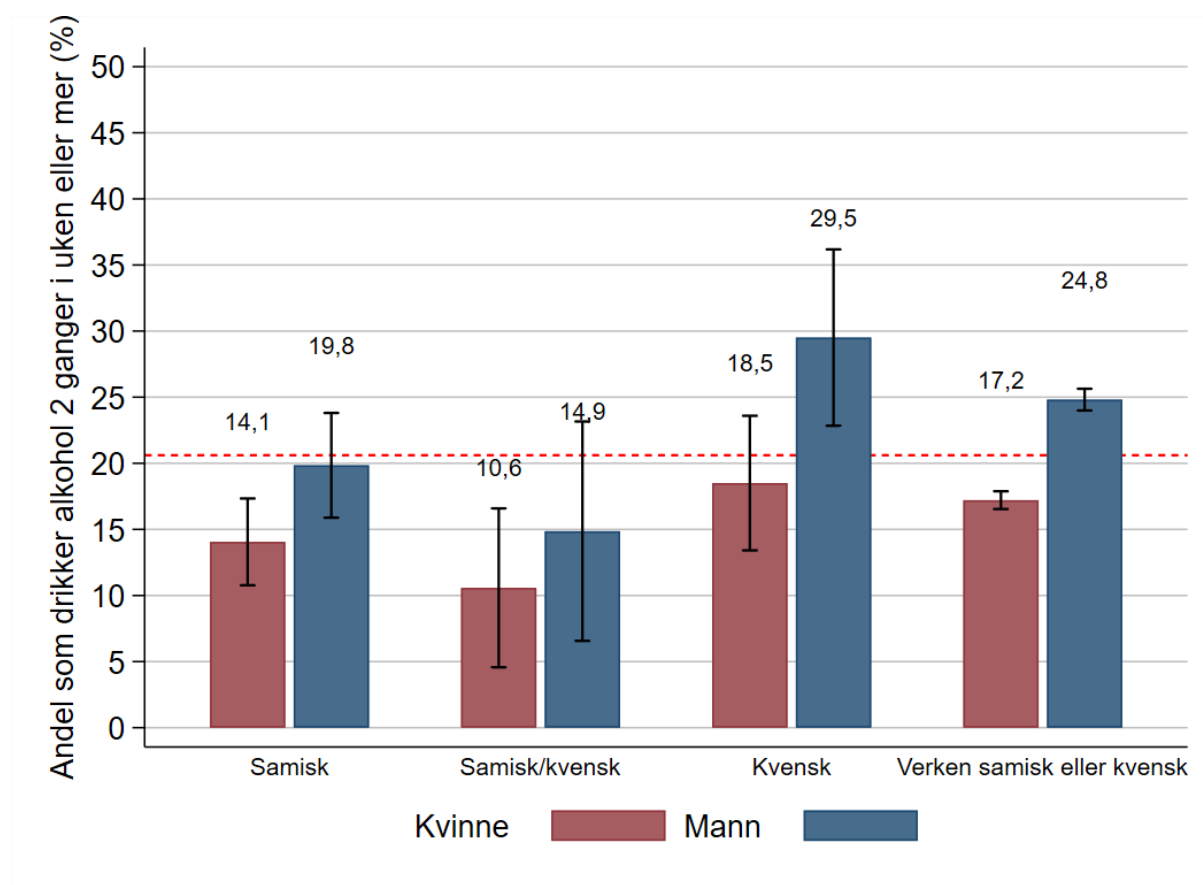

Figuren viser andel som rapporterer at de snuser daglig på tvers av etnisk gruppe og kjønn. En betydelig høyere andel menn enn kvinner oppgir at de snuser daglig. For begge kjønn har den samiske gruppen uten kvensk/norskfinsk bakgrunn en betydelig høyere andel snusere enn de andre gruppene. I Nordland er det dobbelt så mange menn som snuser enn som røyker daglig.

DRIKKER ALKOHOL TO GANGER I UKEN ELLER MER

Totalt 24 141 deltakere av 24 222 (99,7 %) hadde svart på hvor ofte de har drukket alkohol de siste 12 måneder. Andelen som oppgir at de drikker alkohol 2 ganger i uken eller mer var for hele utvalget 20,61 % (95 % KI: 20,10-21,12). Andelen for kvinner var 17,07 % (n=12 880; 95 % KI: 16,42-17,72) og andelen var 24,65 % (n=11 261; 95 % KI: 23,86-25,45) for menn.

Figur 45: Drikker alkohol 2 ganger i uken eller mer på tvers av etnisk gruppe og kjønn

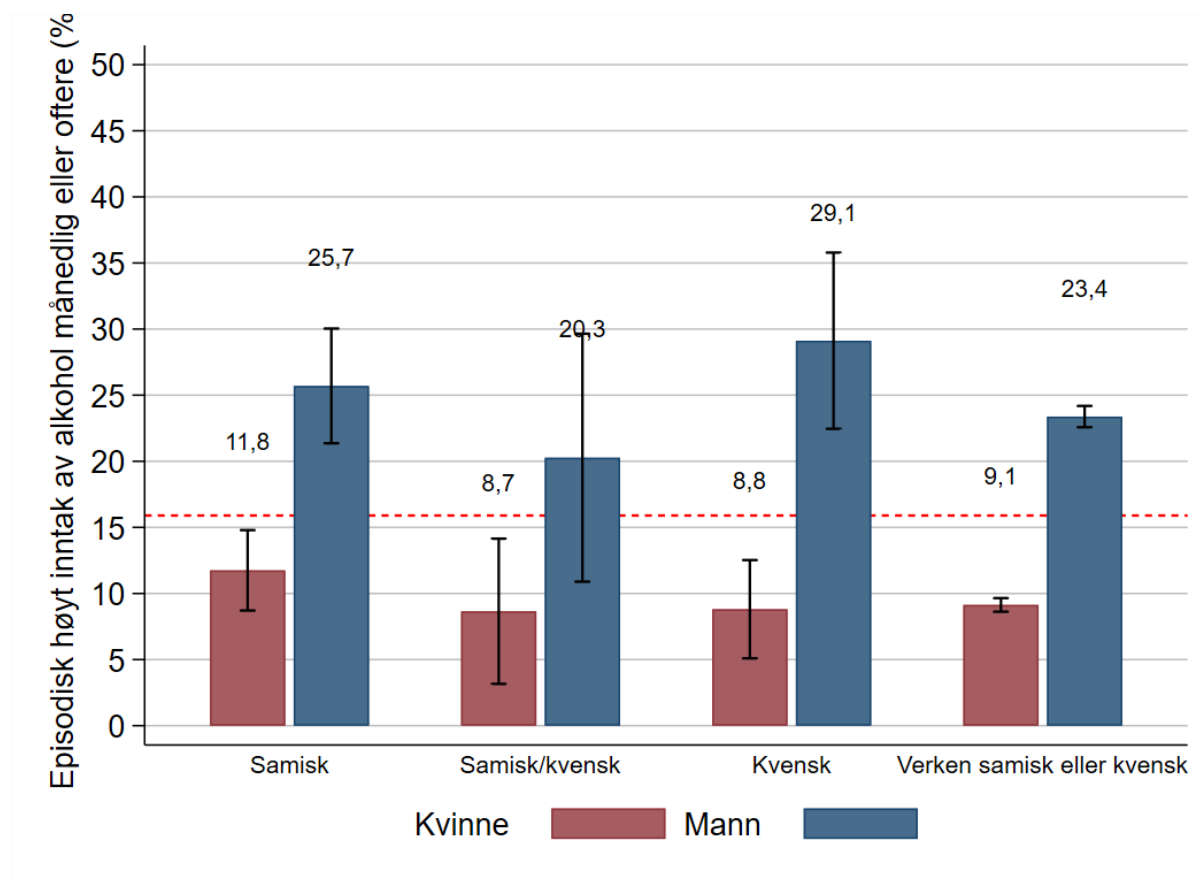

Figuren viser andel som siste året har drukket alkohol 2 ganger i uken eller mer på tvers av etnisk gruppe og kjønn. For begge kjønn er det den samisk/kvenske/norskfinske gruppen som har lavest andel som drikker alkohol 2 ganger i uken eller mer, men på grunn av få deltakere i denne gruppen, er resultatet usikkert.. Samiske menn har betydelig lavere andel enn menn uten samisk/kvensk/norskfinsk bakgrunn. Med unntak av i samisk/kvensk/norskfinsk gruppe, er andelen betydelig høyere for menn enn for kvinner.

EPISODISK HØYT INNTAK AV ALKOHOL

Totalt 24 111 deltakere av 24 222 (99,5 %) hadde svart på hvor ofte de drikker seks alkoholenheter eller mer ved én og samme anledning (episodisk høyt inntak). Andelen som rapporterer høyt inntak av alkohol minst én gang i måneden var for hele utvalget 15,90% (95 % KI: 15,44-16,36). Andelen for kvinner var 9,21 % (n=12 860; 95 % KI: 8,71-9,71) og andelen var 23,54 % (n=11 251; 95 % KI: 22,75-24,32) for menn.

Figur 46: Andel med episodisk høyt inntak av alkohol på tvers av etnisk gruppe og kjønn

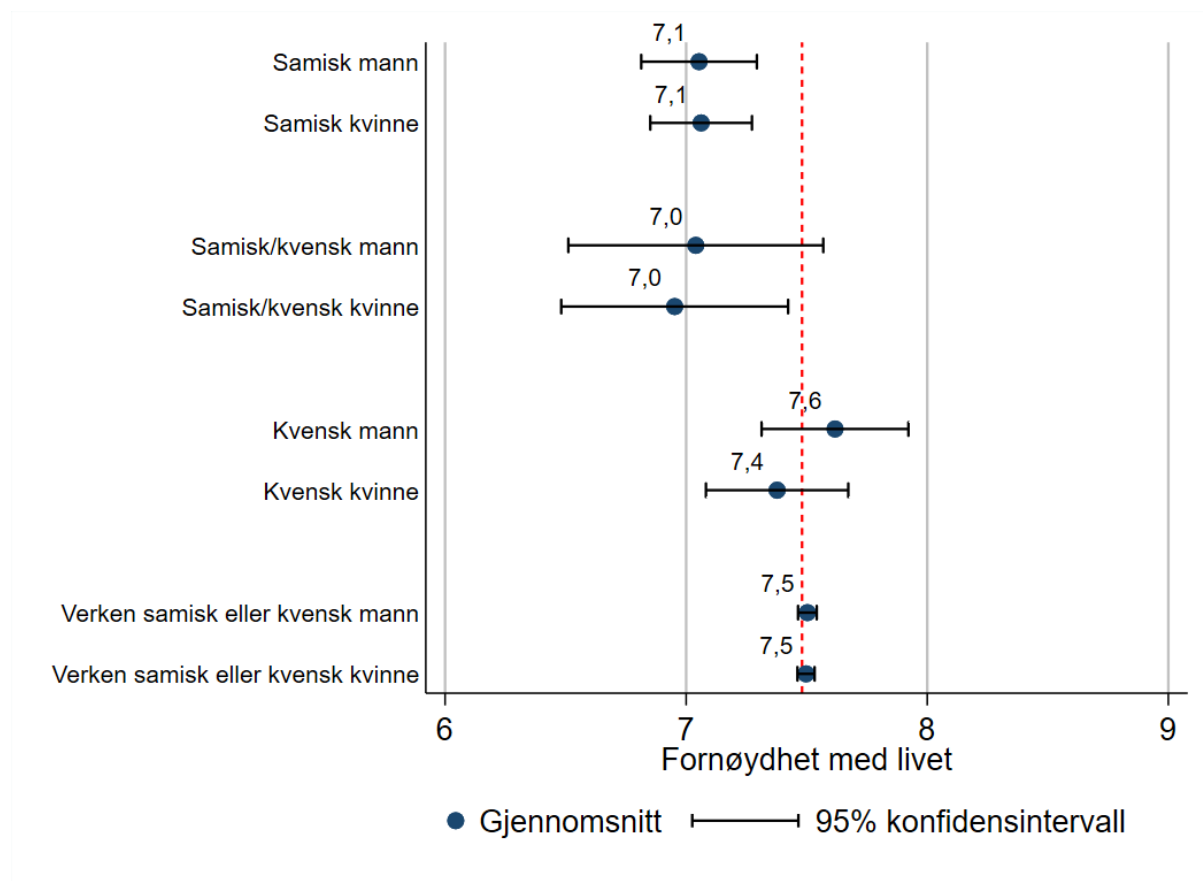

Figuren viser andel som rapporterer at de minst én gang i måneden drikker seks alkoholenheter ved én og samme anledning. Forskjellen mellom kvinner og menn er betydelig i alle etniske grupper, men det er ingen betydelig etnisk forskjell.

LIVSKVALITET: FORNØYDHET MED LIVET

Totalt 24 142 deltakere av 24 222 (99,7 %) hadde svart på spørsmålet om alt i alt, hvor fornøyd de er med livet for tiden. Svarene ble gitt på en skala fra 0 (Ikke fornøyd i det hele tatt) til 10 (Svært fornøyd). Gjennomsnittet i hele utvalget var 7,48 (95 % KI: 7,45–7,51). For menn var gjennomsnittet 7,49 (n=11 258; 95 % KI: 7,45–7,52), mens det var 7,48 (12 884; 95 % KI: 7,44–7,51) for kvinner.

Figur 47: Fornøydhet med livet (0=Ikke fornøyd i det hele tatt, 10=Svært fornøyd) på tvers av etnisk gruppe og kjønn

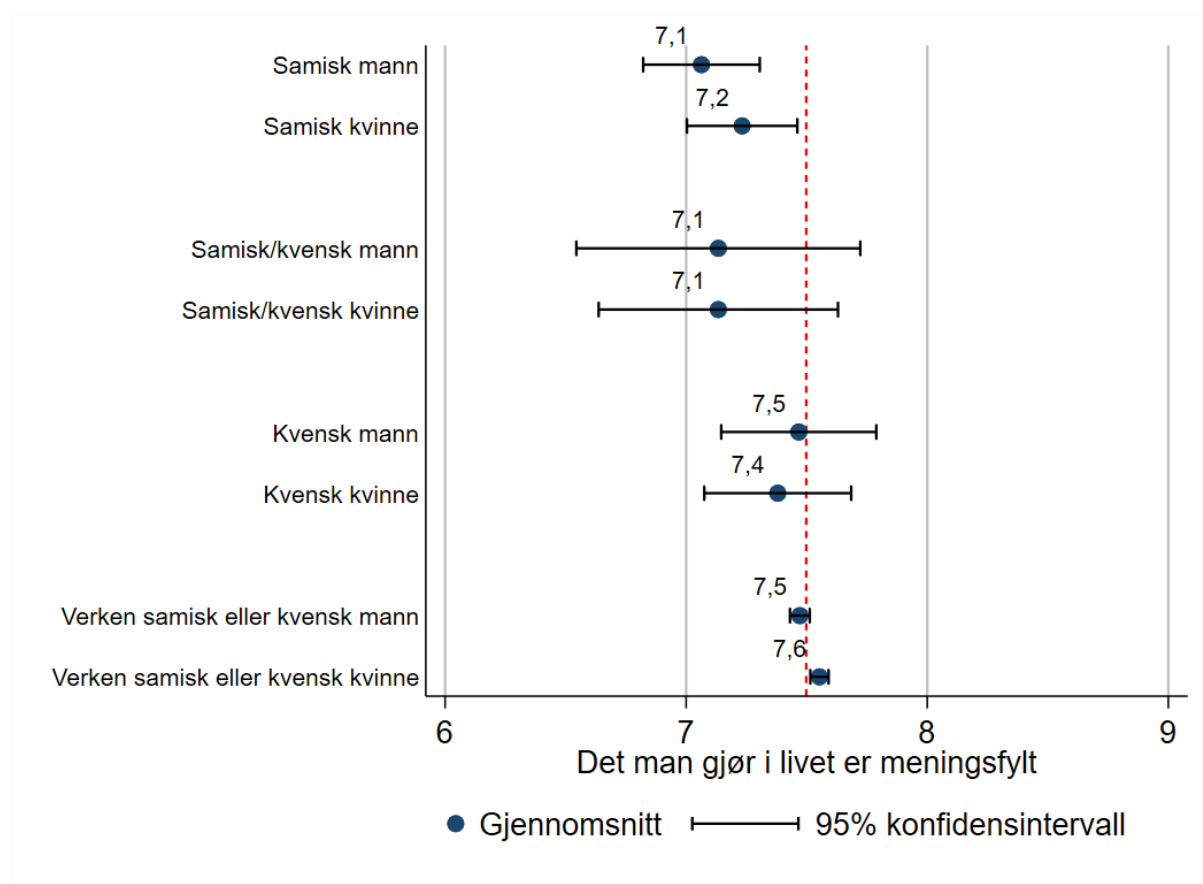

Figuren viser gjennomsnitts-skår for hvor fornøyd man er med livet på tvers av etnisk gruppe og kjønn. Samiske og samisk/kvenske/norskfinske menn og kvinner har i gjennomsnitt en betydelig lavere skår enn deltakere av samme kjønn uten samisk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn. Det er ingen kjønnsforskjeller.

LIVSKVALITET: DET MAN GJØR I LIVET ER MENINGSFYLT

Totalt 24 145 deltakere av 24 222 (99,7 %) hadde svart på spørsmålet om alt i alt, i hvilken grad de opplever det de gjør i livet som meningsfylt. Svarene ble gitt på en skala fra 0 (Ikke meningsfylt i det hele tatt) til 10 (Svært meningsfylt). Gjennomsnittet i hele utvalget var 7,50 (95 % KI: 7,47–7,53). For menn var gjennomsnittet 7,45 (n=11 258; 95 % KI: 7,41–7,49), mens det var 7,54 (n=12 887; 95 % KI: 7,50–7,57) for kvinner.

Figur 48: I hvilken grad oppleves det man gjør i livet som meningsfylt (0=Ikke meningsfylt i det hele tatt, 10= Svært meningsfylt) på tvers av etnisk gruppe og kjønn

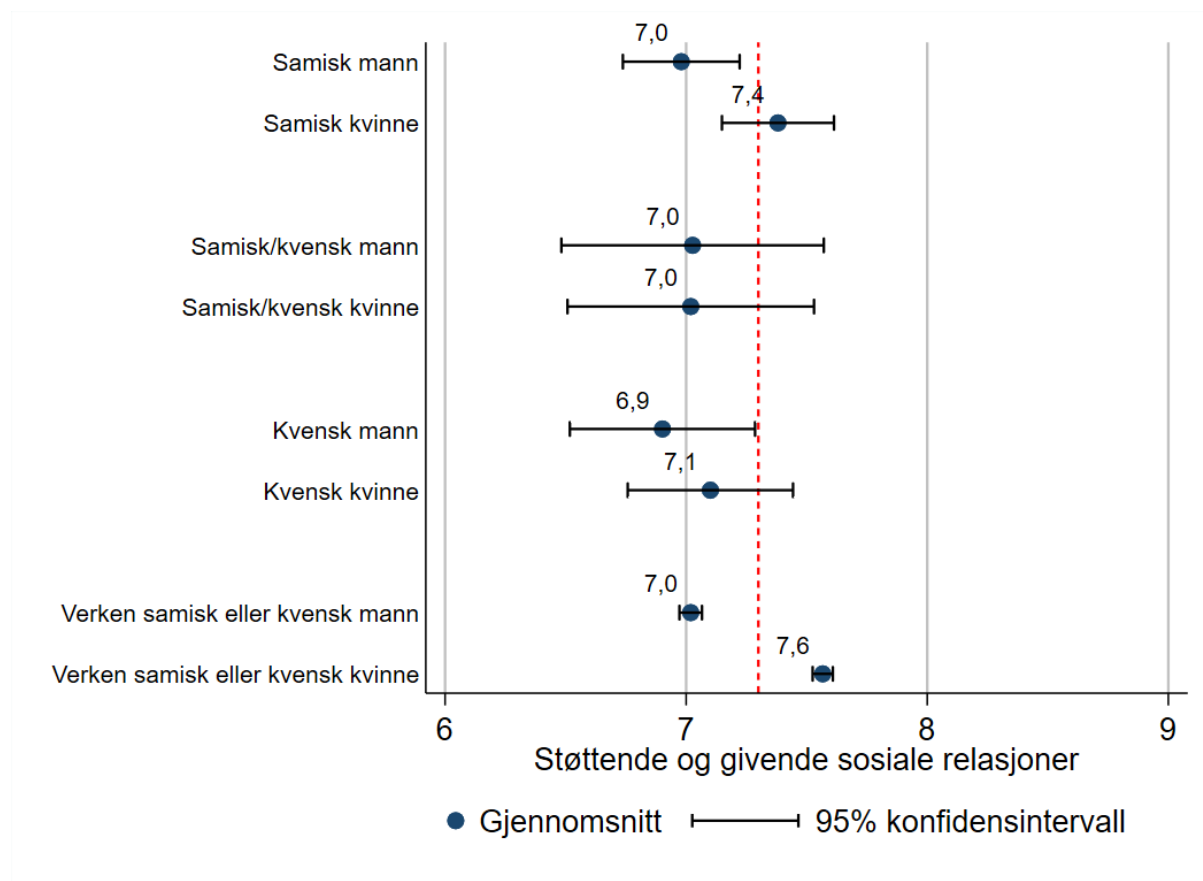

Figuren viser gjennomsnittsskår for i hvilken grad det man gjør i livet oppleves som meningsfylt på tvers av etnisk gruppe og kjønn. Samiske menn har i gjennomsnitt en betydelig lavere skår enn menn uten samisk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn. Samiske og samiske/kvenske/norskfinske kvinner har betydelig lavere skår enn kvinner uten samisk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn.

LIVSKVALITET: MINE SOSIALE RELASJONER ER STØTTENDE OG GIVENDE

Totalt 24 125 deltakere av 24 222 (99,6 %) hadde svart på påstanden om at deres sosiale relasjoner er støttende og givende. Svarene ble gitt på en skala fra 0 (Helt uenig) til 10 (Helt enig). Gjennomsnittet i hele utvalget var 7,30 (95 % KI: 7,27–7,33). For menn var gjennomsnittet 7,02 (n=11 251; 95 % KI: 6,97–7,06), mens det var 7,55 (n=12 874; 95 % KI: 7,51–7,59) for kvinner.

Figur 49: Mine sosiale relasjoner er støttende og givende (0=Helt uenig, 10=Helt enig) på tvers av etnisk gruppe og kjønn

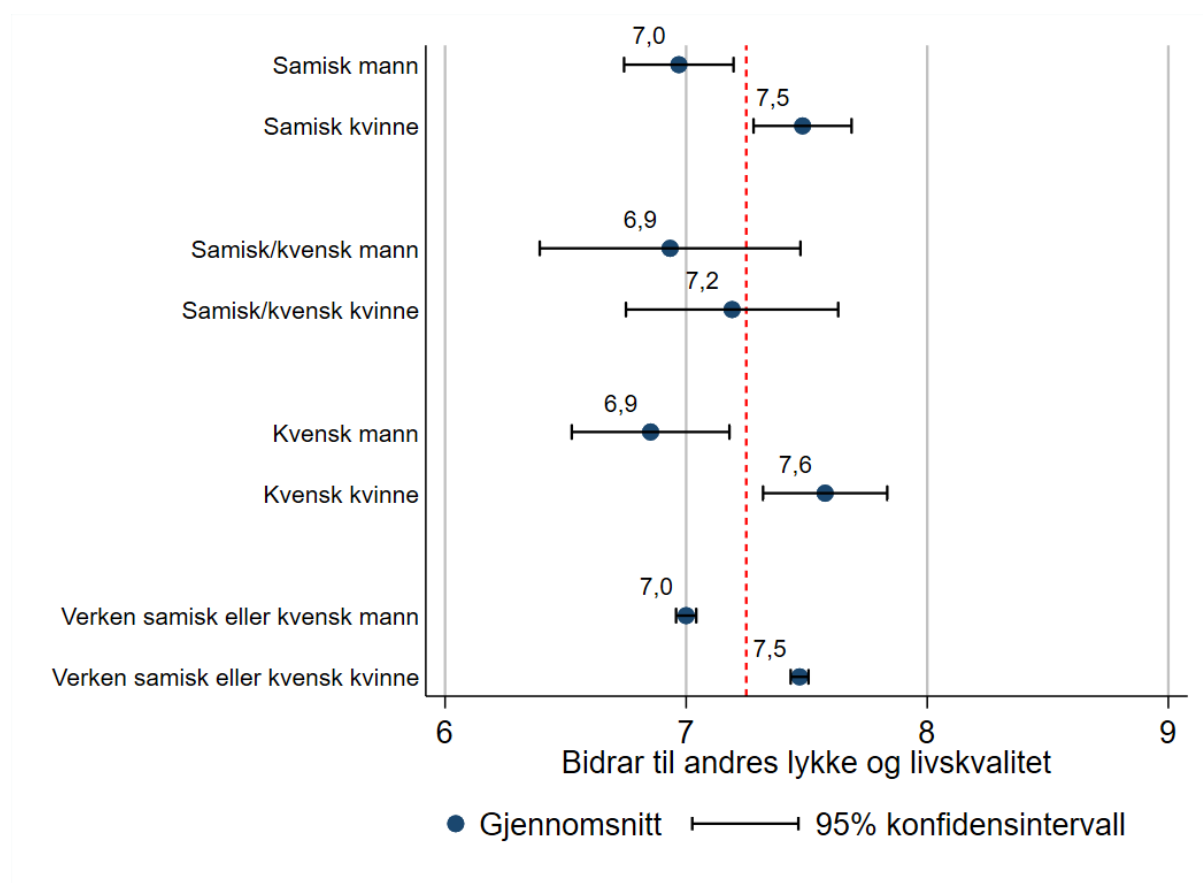

Figuren viser gjennomsnitts-skår for i hvilken grad ens sosiale relasjoner er støttende og givende på tvers av etnisk gruppe og kjønn. Kvinner med samisk/kvensk/norskfinsk og kvensk/norskfinsk bakgrunn har en betydelig lavere gjennomsnitts-skår enn kvinner uten samisk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn, mens dette ikke gjelder for samiske kvinner uten kvensk/norskfinsk bakgrunn. For menn er det ingen forskjell mellom de ulike befolkningsgruppene. I gjennomsnitt rapporterer kvinner en høyere grad av støttende og givende sosiale relasjoner sammenliknet med menn, men dette er ikke gjeldende for gruppene samisk/kvensk/norskfinsk og kvensk/norskfinsk.

LIVSKVALITET: JEG BIDRAR AKTIVT TIL ANDRES LYKKE OG LIVSKVALITET

Totalt 24 132 deltakere av 24 222 (99,6 %) hadde svart på påstanden om at de bidrar aktivt til andres lykke og livskvalitet. Svarene ble gitt på en skala fra 0 (Helt uenig) til 10 (Helt enig). Gjennomsnittet i hele utvalget var 7,25 (95 % KI: 7,22–7,28). For menn var gjennomsnittet 7,00 (n=11 255; 95 % KI: 6,96–7,04), mens det var 7,47 (n=12 877; 95 % KI: 7,43–7,51) for kvinner.

Figur 50: Jeg bidrar aktivt til andres lykke og livskvalitet (0=Helt uenig, 10=Helt enig) på tvers av etnisk gruppe og kjønn

Figuren viser gjennomsnitts-skår for i hvilken grad man bidrar aktivt til andres lykke og livskvalitet på tvers av etnisk gruppe og kjønn. Det er ingen betydelig forskjell mellom de ulike etniske gruppene, verken for kvinner eller menn, men det er en klar kjønnsforskjell. Kvinner har i gjennomsnitt en betydelig høyere skår enn menn i alle befolkningsgrupper med unntak av gruppen med blandet samisk og kvensk/norskfinsk bakgrunn.

DISKUSJON

Tilleggsmodulen for de med samisk/kvensk/norskfinsk bakgrunn ble laget spesielt etter ønske fra Troms og Finnmark fylkeskommuner for å få mer informasjon om den samiske og kvenske/norskfinske befolkningen i områder med tre stammers møte. Nordland fylke ønsket å benytte de samme tilleggsspørsmålene, og samlet sett vil derfor rapportene fra Troms og Finnmark (2) og Nordland fylkeskommuner gi en unik oversikt over viktige folkehelseindikatorer for hele Nord-Norge. Gjeldende rapport presenterer kun resultater fra Nordland fylke, men en felles rapport for våre to nordligste fylker vil bli publisert i løpet av høsten 2020.

Pålitelig kunnskap danner grunnlaget for utforming av gode og likeverdige tjenestetilbud til alle innbyggerne i våre nordlige fylkeskommuner. Senter for samisk helseforskning har i denne rapporten presentert resultater fra tilleggsmodulen for 1 422 personer som rapporterte samisk/kvensk/norskfinsk bakgrunn. I tillegg viser vi resultatene på utvalgte spørsmål fra hovedspørreskjemaet om helse, livsstil, levekår og livskvalitet, der vi sammenlikner etniske grupper blant alle 24 222 deltakere. Dette er sentrale indikatorer for helse og levekår som er stilt til alle deltakere og vil gi oss viktig informasjon på tvers av etniske grupper. Videre i rapporten vil vi diskutere de viktigste funnene.

SAMISK/KVENSK/NORSKFINSK BAKGRUNN OG TILHØRIGHET

Resultatene i undersøkelsen viser at samer og kvener er i en minoritetssituasjon i Nordland; det er ingen kommuner eller regioner som har samisk eller kvensk/norskfinsk majoritetsbefolkning. Totalt svarte 3081 av deltakerne (12,7 %) ja på spørsmålet om de, eller en av foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre hadde samisk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn. Mindre enn halvparten av disse, 1 422 personer (5,9 %), ble kategorisert som samisk og/eller kvensk/norskfinsk basert på 11 spørsmål om hjemmespråk i tre generasjoner (deltaker, foreldre og besteforeldre), etnisk bakgrunn eller hva de selv regner seg som.

Noen deltakere rapporterte både samisk og kvensk/norskfinsk bakgrunn, noe som tyder på at partnerskap og giftemål på tvers av etniske grupper er vanlig. De fleste samer og kvener/norskfinner i undersøkelsen har en partner med annen etnisk bakgrunn. Vår undersøkelse gir ikke svar på om samme etniske bakgrunn har betydning ved valg av partner, sannsynligvis spiller faktorer som befolkningssammensetning i området hvor man bor også inn. Sjansen for å finne en partner med annen etnisk bakgrunn er størst i områder med få bosatte samer/kvener/norskfinner.

Nordland fylke har ei unik samisk historie med et mangfold av ulike samiske grupper og språk (3). Helt nord i fylket er det tradisjonelt markasamisk bosetning som tilhører den nordsamiske språkgruppen. Tysfjord og Hamarøy er det lulesamiske kjerneområdet på norsk side av Kjølen (4) og grenser til det pitesamiske området som strekker seg fra Saltenfjorden i nord til Ranfjorden i sør (5). Pitesamisk snakkes ikke lengre på norsk side av Sápmi. Umesamisk område er lengre sør, og områdene Rana, Hemnes og Korgen i Nordland regnes som de umesamiske språkområder (6). Grensen går i nord ved Saltfjellet og i sør ved Korgfjellet. Umesamisk er av UNESCO regnet som et døende språk og ingen på norsk side av Sápmi snakker lengre dette språket. Sør for Polarsirkelen begynner de tradisjonelle sørsamiske

bosetningsområdene som strekker seg langt sør i Trøndelag fylke og fra gammel tid helt sør til Hedmark (7).

Med andre ord er det stort mangfold av tradisjonelle samiske grupper bosatt i det som i dag er Nordland fylke. Det er også i Nordland at de mest truede samiske språkgruppene har sine tradisjonelle bosetningsområder på norsk side av Sápmi. Disse samiske gruppene lever i minoritetssituasjoner ikke bare i forhold til den norske befolkningen, men også i forhold til hele den samiske gruppen sett under ett. Kunnskapen om levekår, helse og sosiale forhold for disse samiske gruppene er viktig for befolkningen selv, for kommuner og ikke minst for fylket.

Historisk har ikke Nordland hatt stor innvandring av kvensk/norskfinsk befolkning i samme grad som Finnmark og Nord-Troms (8). Men noen dro også til Sør-Troms og nordre del av Nordland på midten og slutten av 1800-tallet. Sannsynligvis er de som rapporterer kvensk/norskfinsk etnisk bakgrunn i denne undersøkelsen tilflyttere.

Den kvenske/norskfinske gruppen hadde høyest gjennomsnittsalder. Forklaringene kan være flere, som at mange av de yngre deltakerne ikke kjenner til sin kvenske/norskfinske bakgrunn, eller velger å betrakte seg selv og sin bakgrunn som norsk. Generelt lite bruk av det kvenske språket i dag gir en indikasjon på nettopp dette. Samtidig er det en mulighet for at få yngre kvener/norskfinner var blitt trukket ut til å delta, eller at yngre kvener/norskfinner av ulike årsaker ikke ønsket å delta.

Språksituasjonen er utfordrende for samer og kvener/norskfinner i Nordland. Det er få som benytter språkene som hjemmespråk og det er enda færre som rapporterer gode ferdigheter i språkene.

Deltakerne ble spurt om hvor stor grad av tilhørighet de følte til sted og fellesskap med folk der de vokste opp og der de bor i dag. Vi har valgt å presentere resultatene for samer/kvener/norskfinner på tvers av geografiske regioner. Både når det gjaldt tilhørighet til dagens bokommune og kommunen/stedet der man vokste opp, er det liten forskjell mellom regionene. Sammenlikner vi med Fylkeshelseundersøkelsen i Troms og Finnmark, så er tilhørigheten i gjennomsnitt noe lavere i Nordland enn i Finnmark og Nord-Troms, men på samme nivå som øvrige regioner i Troms (2). Det er liten forskjell mellom kvinner og menn. Fra tidligere studier er det vist at flyttestrømmen fra distriktene i stor grad går til nærmeste byområder (9). Det vil si at byene i Nordland har innbyggere med røtter fra distriktskommuner. Dette kan tenkes å påvirke tilhørighetsfølelsen innbyggerne har til både eksisterende bosted og oppvekststed. Det er naturlig å anta at de som har bodd i samme område hele livet føler større tilhørighet enn de som har byttet bosted. Siden spørsmålene om tilhørighet kun er stilt til de med samisk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn, kan vi ikke sammenlikne med øvrig befolkning.

Samer har i større grad enn kvener bodd på internat da de gikk på grunnskolen.

Generelt er det en høy andel deltakere både i den samiske, den samiske/kvenske/norskfinske og den kvenske/norskfinske gruppen som oppgir å ha visst lite om sin samiske/kvenske/norskfinske bakgrunn i oppveksten. Den kvenske gruppen rapporterer i noe høyere grad at de visste lite om sin bakgrunn sammenliknet med gruppene samisk og samisk/kvensk/norskfinsk. Betydningen av å være minoritet i egne samfunn kan være en forklaring i tillegg til hard fornorskingspolitikk over mange generasjoner (10, 11).

Omtrent en fjerdedel av deltakerne med samisk eller kvensk/norskfinsk tilhørighet oppgir at de var stolt av sin etniske bakgrunn i oppveksten. En litt høyere andel av de med blandet samisk/kvensk/norskfinsk bakgrunn er helt enig i denne påstanden sammenliknet med de to andre gruppene, men forskjellen er ubetydelig.

Gruppen med blandet samisk og kvensk/norskfinsk bakgrunn har høyest andel som oppgir at de har blitt utsatt for diskriminering (31 %). På dette punktet skiller Nordland seg fra resultatene fra Troms og Finnmark, der det var den samiske gruppen som i størst grad hadde opplevd diskriminering (2). Generelt kan man likevel si at andelen samer og kvener/norskfinner som har opplevd diskriminering er på samme nivå i Nordland som i Troms og Finnmark. Den desidert hyppigste årsaken til diskriminering blant samer/kvener/norskfinner er diskriminering pga. etnisk bakgrunn, etterfulgt av geografisk tilhørighet. Disse to årsakene er betydelig hyppigere enn kjønnsdiskriminering. Tidligere funn fra SAMINOR 1-undersøkelsen har vist at det å ha blitt utsatt for mobbing eller diskriminering på grunn av etnisk bakgrunn er assosiert med både dårligere egenvurdert helse og høyere grad av angst/depresjonssymptomer (12, 13). Siden spørsmålet om diskriminering kun er stilt i tilleggsmodulen for de med samisk/kvensk/norskfinsk bakgrunn, kan vi ikke sammenlikne med øvrig befolkning.

ETNISK VARIASJON I HELSE, LIVSSTIL, LEVEKÅR OG LIVSKVALITET

GENERELT

Undersøkelsen avdekker en rekke etniske forskjeller i helse, livsstil, levekår og livskvalitet, selv om forskjellen mellom gruppene i mange tilfeller er små. Det er jevnt over større kjønnsforskjeller enn etniske forskjeller. Vi oppsummerer og diskuterer her funnene for hver av de etniske gruppene, separat for kvinner og menn. Vi minner om at det ikke er justert for andre faktorer i analysene og at eventuelle forskjeller mellom grupper kan skyldes at gruppene er ulike med hensyn til egenskaper som vi ikke har tatt høyde for. For eksempel kan etniske forskjeller komme av ulik alderssammensetning eller at gruppenes ulike bosettingsmønster gjør at livsvilkårene er forskjellig. Hovedrapporten fra denne undersøkelsen viser for eksempel at utdanningsnivået er avhengig av hvor man bor (1). Grundigere statistiske analyser er nødvendig for å avdekke årsakene til de forskjellene vi ser.

SAMISKE MENN

Samiske menn uten kvensk/norskfinsk bakgrunn skårer dårligere på flere av målene på helse, levekår og livskvalitet sammenliknet med majoritetsmenn. De rapporterer noenlunde likt utdanningsnivå, men en høyere andel rapporterer at det er vanskelig å få pengene til å strekke til i det daglige. Dette er i tråd med funn fra SAMINOR-undersøkelsen, som har vist likt eller lavere utdanningsnivå blant samiske menn sammenliknet med ikke-samiske menn, men disse studiene har hatt ulikt geografisk omfang og alderssammensetning og har definert den samiske gruppen på andre måter (14-16). Sammenliknet med menn i majoritetsgruppen, rapporterer samiske menn lavere grad av trivsel og trygghet i nærmiljøet og har lavere score på livskvalitetsmålene «Fornøydhet med livet» og «Det man gjør i livet er meningsfylt», mens det ikke er noen forskjell for spørsmålene om sosiale relasjoner er støttende og givende eller om man bidrar til andres lykke og livskvalitet. De rapporterer også lik grad av sosial støtte som menn uten samisk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn. Samiske menn rapporterer en høyere grad

av psykiske plager, og en lavere andel rapporterer god eller svært god egenvurdert helse og tannhelse sammenliknet med majoritetsmenn. En høyere andel rapporterer også at de ikke har vært hos tannlege de siste 2 år. Det er like stor andel samiske menn som majoritetsmenn som har vært utsatt for skade som har krevd lege- eller tannlegebehandling. Røyking og bruk av snus er vanligere blant samiske menn, mens det er en lavere andel samiske menn som drikker alkohol 2 ganger i uken eller mer sammenliknet med majoritetsmenn. Det er ingen etnisk forskjell når det gjelder det å ha et episodisk høyt inntak av alkohol. Funnene i denne undersøkelsen underbygger tidligere funn fra SAMINOR-undersøkelsen som viste sjeldnere alkoholbruk blant samiske menn sammenliknet med ikke-samiske menn (16, 17). Det lave inntaket av alkohol blant samiske menn kan ha flere årsaker. Læstadianismen, som er utbredt i samiske bosettingsområder, har en meget restriktiv holdning til alkohol. En annen forklaring kan være at man i distriktene er avhengig av å kjøre egen bil, på grunn av lange avstander og et dårlig utbygd kollektivt transporttilbud, noe som forhindrer inntak av alkohol.

SAMISKE/KVENSKE/NORSKFINSKE MENN

Gruppen samiske/kvenske/norskfinske menn består av bare 75 personer. Resultatene for denne gruppen er derfor usikre. Det er likevel noen funn som er viktige å nevne. En høyere andel samiske/kvenske/norskfinske menn rapporterer økonomiske vansker sammenliknet med menn uten samisk/kvensk/norskfinsk bakgrunn. Samisk/kvenske/norskfinske menn rapporterer også lavere grad av sosial støtte, skårer lavere på spørsmålet om fornøydhet med livet og trivsel og trygghet i nærmiljøet. Det er en høyere andel dagligrøykere i denne gruppen sammenliknet med majoritetsmenn, mens det er en lavere andel som drikker alkohol 2 ganger i uken eller mer.

KVENSKE/NORSKFINSKE MENN

Kvenske/norskfinske menn skiller seg lite fra menn uten samisk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn og rapporterer jevnt over gode levekår og god helse. Det er likevel en høyere andel som rapporterer søvnproblemer og daglig røyking enn hva tilfellet er for menn uten samisk/kvensk/norskfinsk bakgrunn. Kvenske/norskfinske menn har også den høyeste andelen som har vært utsatt for skade siste 12 måneder.

MENN UTEN SAMISK/KVENSK/NORSKFINSK BAKGRUNN

Menn uten verken samisk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn er den gruppen av menn som overordna rapporterer best levekår og helse. De skårer likt eller bedre enn de andre gruppene på alle spørsmål analysert i denne rapporten, med unntak av alkoholkonsum; en høyere andel oppgir at de drikker alkohol 2 ganger i uken eller mer sammenliknet med hva tilfellet er for samiske menn. Sammenliknet med kvinner uten samisk/kvensk/norskfinsk bakgrunn, derimot, rapporterer de lavere utdanning og tannhelse, skårer lavere på spørsmål om sosial støtte og livskvalitet, og en høyere andel har vært utsatt for skade, bruker snus og drikker alkohol minst to ganger i uka. Til tross for dette, rapporterer de bedre psykisk helse og har markant mindre søvnproblemer og økonomiske problemer enn kvinner.

SAMISKE KVINNER

Samiske kvinner skårer dårligere på de fleste mål på helse, levekår og livskvalitet sammenliknet med majoritetskvinner, men de rapporterer omtrent samme utdanningsnivå. Dette er i tråd med

det som tidligere er vist i SAMINOR-undersøkelsen (16) hvor de samiske kvinnene hadde omtrent like høy eller litt høyere utdanning som sine ikke-samiske søstre. Denne studien hadde imidlertid definert den samiske gruppen på en litt annen måte og det geografiske området var ikke identisk. Samiske kvinner rapporterer derimot større grad av økonomiske vansker. De rapporterer også lavere grad av trivsel og trygghet i nærmiljøet sitt, og de skårer dårligere på sosial støtte og enkelte livskvalitetsmål. Sammenliknet med kvinner uten samisk eller kvensk/norskfinsk bakgrunn, er det en lavere andel samiske kvinner som rapporterer god helse og god tannhelse og en høyere andel som ikke har vært hos tannlege de siste 2 år. Graden av psykiske plager er høyere enn for majoritetskvinnene, og en høyere andel rapporterer søvnproblemer og å ha vært utsatt for skade. Andelen dagligrøykere og dagligsnusere er høyere, mens det ikke er noen forskjell på andelen som drikker alkohol 2 ganger i uken eller mer. Samiske menn og kvinner kommer forholdsvis likt ut på mange spørsmål, men kvinnene rapporterer mer psykiske plager enn menn, noe som gjelder alle etniske grupper og er beskrevet fra andre studier både nasjonalt og internasjonalt (16, 18, 19).

SAMISKE/KVENSK/NORSKFINSKE KVINNER

Samiske/kvenske/norskfinske kvinner har et høyt utdanningsnivå og den høyeste andelen med lang universitetsutdanning av alle grupper. Samtidig er det en betydelig høyere andel som rapporterer økonomiske vansker, sammenliknet med majoritetskvinner.

Samiske/kvenske/norskfinske kvinner har den laveste andelen som trives og føler seg trygge i nærmiljøet sitt, de skårer lavt på sosial støtte og livskvalitet og høyt på grad av angst/depresjonssymptomer. Det er også en høy andel som rapporterer søvnproblemer. Gruppen har også en lavere andel som rapporterer god eller svært god helse og tannhelse. Andelen som røyker og snuser daglig er lav. Det samme er andelen som drikker alkohol minst 2 ganger i uka.

KVENSK/NORSKFINSKE KVINNER

Det er liten forskjell mellom kvenske/norskfinske kvinner og kvinner uten samiske eller kvensk/norskfinsk bakgrunn. Kvenske/norskfinske kvinner rapporterer et litt lavere utdanningsnivå, og lavere grad av trivsel og trygghet i nærmiljøet sitt, har en lavere andel som rapporterer god eller svært god helse og tannhelse og en litt lavere grad av sosial støtte. For øvrige variabler er det ingen forskjell mellom kvenske/norskfinske kvinner og majoritetskvinner.

KVINNER UTEN SAMISKE/KVENSK/NORSKFINSK BAKGRUNN

Kvinner uten samisk/kvensk/norskfinsk bakgrunn rapporterer god helse og gode levekår. Sammenliknet med kvinner med samisk og/eller kvensk/norskfinsk bakgrunn, kommer de bedre eller likt ut på alle variabler. Sammenlikner vi med majoritetsmenn, så rapporterer majoritetskvinnene mer psykiske plager, søvnproblemer og økonomiske vansker, og de føler seg mindre trygge i nærmiljøet, men de rapporterer større grad av sosial støtte og betydelig bedre tannhelse. Det å leve som majoritet er i seg selv en beskyttende faktor for helse og levekår, og noen av våre funn som viser flere utfordringer for minoritetsgrupper må derfor analyseres bredere i nye forskningsprosjekter.

REPRESENTATIVITET OG SKJEVHETER

Undersøkelsen hadde en svarprosent på 46,5 %, noe som gjør at man må tolke små forskjeller med forsiktighet. Deltakelsen var betydelig lavere blant menn og i de yngste aldersgruppene. Gjennomsnittsalderen er derfor høyere for kvinner enn for menn. Dette må tas i betraktning når man sammenlikner kjønnene.

I de fleste kommuner ble de inviterte trukket med et rent tilfeldig utvalg på 25 % av den voksne befolkningen. For å sikre stort nok antall samisk deltakere, ble det trukket et tilfeldig utvalg på inntil 50 % i noen utvalgte kommuner med tradisjonell samisk bosetning. Slike forstørrede utvalg ble trukket for Tysfjord, Hamarøy, Vefsn og Hattfjelldal. For å få gode, valide resultater, er man avhengig av en viss størrelse på de gruppene man sammenlikner. Det krever både at det er mange nok som er invitert i hver gruppe og at det er mange nok som velger å delta.

Samer/kvener/norskfinner er i mindretall i alle kommuner i Nordland. Dette kan ha medført lav representasjon av samer/kvener/norskfinner, noe som kan gi større usikkerhet i analysene av både samisk og kvensk/norskfinsk befolkning. Gruppen med blandet samisk og kvensk/norskfinsk bakgrunn består av få personer, 180 totalt, hvorav 75 er menn. Resultatene for denne gruppen er derfor usikre og må fortolkes med forsiktighet.

Siden vi ikke kjenner den etniske bakgrunnen for de inviterte, kan vi ikke si noe om hvorvidt deltakelsen er forskjellig i de ulike etniske gruppene.

Siden spørsmålene i tilleggsmodulen kun ble stilt til de som innledningsvis svarte at de hadde samisk/kvensk/norskfinsk bakgrunn, kan vi ikke sammenlikne besvarelsene på disse spørsmålene med den øvrige befolkningen. Vi kan derfor ikke svare på om samer/kvener/norskfinner skiller seg fra øvrig befolkning hva gjelder grad av tilhørighet til bosteder, fellesskap med andre mennesker, internatskoleerfaringer eller det å ha vært utsatt for diskriminering.

Resultatene i denne rapporten er vist uten noen form for justering for andre variabler. Vi kan derfor ikke si noe om årsakene til eventuelle forskjeller mellom gruppene. Forskjeller kan skyldes at gruppene har ulike nivåer av bestemte egenskaper. For eksempel kan etniske forskjeller komme av ulikt bosettingsmønster eller ulik alderssammensetning.

SPØRRESKJEMA OG MÅLEINSTRUMENT

Mange av måleinstrumentene som er brukt for å kartlegge helse og levekår er godt kvalitetstestet tidligere, men ingen av disse er validert mot samisk eller kvensk/norskfinsk befolkning. Det kan være kulturelle forskjeller når det gjelder holdninger og opplevelse av helse som gjør at ulike grupper svarer forskjellig på slike spørsmål. En del av spørsmålene i den samiske/kvenske/norskfinske tilleggsmodulen har tidligere vært benyttet i SAMINOR-undersøkelsen og/eller spørreundersøkelsen Fra bygd til by.

OPPSUMMERING

Denne tilleggsundersøkelsen gir myndighetene verdifull kunnskapsbasert informasjon om befolkningssammensetningen i Nordland, noe som bør legges til grunn ved utformingen av ulike tjenestetilbud i offentlig sektor. Det var også svært god oppslutning på alle spørsmålene i tilleggsmodulen, hvor de fleste spørsmål er besvart med over 90 % av deltakerne. Dette danner et solid utgangspunkt for videre forskning på temaer innenfor kultur, tilhørighet, språk og helse i ei fleretrisk befolkning. Tilleggsrapporten er også hypotesedannende for nye forskningsprosjekter, hvor både data fra Fylkeshelseundersøkelsen og SAMINOR-undersøkelsen kan være grunnlaget for nye analyser. Informasjon fra Fylkeshelseundersøkelsen er også viktig kunnskap for den nye SAMINOR-undersøkelsen som er under forberedelse. SAMINOR 3 planlegges gjennomført både i Finnmark og Troms, Nordland og Trøndelag.

REFERANSER

1. Skogen JC, Nilsen TS, Aasan BEV, Nes RB, Aarø LE, Vedaa Ø. Fylkehelseundersøkelsen i Nordland: Fremgangsmåte og utvalgte resultater. Rapport. Oslo, Norge: Folkehelseinstituttet; 2020.
2. Melhus M, Broderstad AR. Folkehelseundersøkelsen i Troms og Finnmark. Tilleggsrapport om samisk og kvensk/norskfinsk befolkning. Rapport. Tromsø, Norge: UiT Norges arktiske universitet Tromsø; 2020.
3. Solbakk JT. Samene, en håndbok. Ny utgave. Norge: Davvi Girji; 2004.
4. Myklevold LBH, redaktør. «...hvor de efter gammel Sædvane har færdedes» sámij duobddága – samiske landskap. Drag, Norge: Árran – lulesamisk senter; 2001.
5. Lund S. Ikkje rekna som ordentlige samar. I: Boine E, Johansen SB, Lund S, Rasmussen S, editors. Samisk skolehistorie 4. Karasjok, Norge: Davvi Girji; 2010.
6. Sametinget. Fakta om samiske språk: Sametinget; 2020 [Tilgjengelig fra: <https://web.archive.org/web/20160305070556/https://www.sametinget.no/Spraak/Fakta-om-samiske-spraak>].
7. Gaavnoes – sørsamisk digitalt, nettressurs 2020 [Tilgjengelig fra: <https://gaavnoes.no/kontakt/>].
8. Niemi E. The Finns in Northern Scandinavia and minority policy. I: Tägil S, redaktør. Ethnicity and Nation Building in the Nordic World. London, Storbritannia: C. Hurst & Co.; 1995. p. 145-77.
9. Broderstad A, Sørli K. Bo- og flyttetrender i norsk-samiske kommuner gjennom 40 år i relasjon til sysselsetting. Samiske tall forteller 5, kommentert samisk statistikk 2012. Samiske tall forteller. 1/2012. Kautokeino, Norge: Samisk høgskole; 2012. p. 44-71.
10. Evjen B. Measuring heads: Physical anthropological research in North Norway. Acta Boreal. 1997;14(2):3-30.
11. Kyllingstad JR. Norwegian Physical Anthropology and the Idea of a Nordic Master Race. Curr Anthropol. 2012;53:S46-S56.
12. Hansen KL, Melhus M, Lund E. Ethnicity, self-reported health, discrimination and socio-economic status: a study of Sami and non-Sami Norwegian populations. Int J Circumpol Heal. 2010;69(2):111-28.
13. Hansen KL, Sørli T. Ethnic discrimination and psychological distress: a study of Sami and non-Sami populations in Norway. Transcult Psychiatry. 2012;49(1):26-50.
14. Lund E, Melhus M, Hansen KL, Nystad T, Broderstad AR, Selmer R, et al. Population based study of health and living conditions in areas with both Sami and Norwegian populations--the SAMINOR study. Int J Circumpolar Health. 2007;66(2):113-28.
15. Siri SRA, Braaten T, Jacobsen BK, Melhus M, Eliassen B-M. Distribution of risk factors for cardiovascular disease and the estimated 10-year risk of acute myocardial infarction or cerebral stroke in Sami and non-Sami populations: The SAMINOR 2 Clinical Survey. Scand J Public Health. 2018;1403494818773534.
16. Eriksen AM, Hansen KL, Javo C, Schei B. Emotional, physical and sexual violence among Sami and non-Sami populations in Norway: The SAMINOR 2 questionnaire study. Scand J Public Health. 2015;43(6):588-96.
17. Nystad T, Utsi E, Selmer R, Brox J, Melhus M, Lund E. Distribution of apoB/apoA-1 ratio and blood lipids in Sami, Kven and Norwegian populations: the SAMINOR study. Int J Circumpolar Health. 2008;67(1):67-81.

18. Stene LE, Dyb G, Jacobsen GW, Schei B. Psychotropic drug use among women exposed to intimate partner violence: A population-based study. *Scand J Public Health*. 2010;38(5 Suppl):88-95.
19. Sørbø MF, Grimstad H, Bjørngaard JH, Schei B, Lukasse M. Prevalence of sexual, physical and emotional abuse in the Norwegian mother and child cohort study. *Bmc Public Health*. 2013;13:186.

VEDLEGG: SPØRRESKJEMA

Nettskjema

Spørreskjemaer, påmeldinger og bestillinger

Hjelp

Forside Mine skjemaer Fylkeshelseundersøkelsen i Nordland 2020

Fylkeshelseundersøkelsen i Nordland 2020

Endre tittel

Åpent for svar?

Skjemaet er åpent

Steng

Vis Bygg skjema Innstillinger Rettigheter Kodebok Innhent svar Se resultater

Fylkeshelseundersøkelsen i Nordland 2020

Side 1

Nordland
FYLKESKOMMUNE

Fylkeshelseundersøkelsen i Nordland 2020

Klikk på knappen «Neste side» for å komme til samtykkeerklæring og spørreskjema.

Dette er en undersøkelse om helse, trivsel og andre forhold som har betydning for folkehelsen. Dersom du vil lese mer om undersøkelsen, finner du informasjon på fylkeskommunenes nettsider.

Undersøkelsen vil ta ca. 15 minutter.

Sideskift

Side 2

SAMTYKKE

Hva skjer med opplysningene dine?

Samtykket gjelder fylkeshelseundersøkelsen i Nordland 2020.

Undersøkelsens hovedformål er å skaffe resultater som fylkes- og bostedskommunen din kan bruke i folkehelsearbeidet.

Undersøkelsen innebærer at du fyller ut et spørreskjema om helse, helseatferd, trivsel og livskvalitet.

De innsamlede opplysningene vil også bli brukt til forskning som kan gi mer kunnskap om befolkningens helse og faktorer som påvirker helsen. I denne sammenheng kan det være aktuelt å hente inn opplysninger fra andre registre i tillegg, for eksempel opplysninger om utdanning, inntekt og trygdeytelser fra registre som er forvaltet av Statistisk sentralbyrå, eller opplysninger om sykdom og behandling fra medisinske registre som Kreftregisteret, Norsk pasientregister, Hjerte- og

karregisteret. Innhenting av tilleggsopplysninger er også nødvendig for å få best mulige analyser og utføre kvalitetskontroll.

Opplysninger fra fylkeshelseundersøkelsen i Nordland vil også kunne inngå i en samlet folkehelseundersøkelse for hele landet. Det kan også bli aktuelt å sammenstille opplysninger fra folkehelseundersøkelsen i Nordland med andre helseundersøkelser, som for eksempel Den norske mor, far og barn-undersøkelsen.

Opplysningene som du gir i spørreskjemaet blir oppbevart og behandlet etter gjeldende regler om personvern. Alle opplysningene vil bli behandlet uten navn og fødselsnummer eller andre direkte gjenkjenner opplysninger. Fødselsnummeret oppbevares adskilt fra andre opplysninger om deg. All forskning vil følge reglene i helseforskningsloven og bli utført av Folkehelseinstituttet eller andre forskningsinstitusjoner som er godkjent av regionale forskningsetiske komiteer.

Resultater vil kun bli publisert for grupper og aldri på individnivå. Det vil si at det ikke vil bli publisert resultater basert på svar fra kun én eller svært få personer.

Datainnsamlingen er hjemlet i forskrift om oversikt over folkehelsen § 7. For å tilrettelegge for statistikk og forskning vil opplysningene bli oppbevart på ubestemt tid etter avsluttet innsamling. Formålet er å følge utviklingen i helse og levekår over tid og blant annet undersøke årsaker til sykdom.

Ved eventuelle oppfølgingsstudier vil du kunne bli kontaktet på nytt.

Etter at datainnsamlingen er ferdig, vil fylkeskommunen/bostedskommunen få oversendt anonyme datafiler for videre analyser. Alle personidentifiserende kjennetegn og opplysninger som kan brukes til å identifisere deltakerne blir fjernet fra datafilene før oversendelse.

Du vil ikke få individuell tilbakemelding om resultater fra fylkeshelseundersøkelsen.

Du har rett til innsyn i hvilke opplysninger som er lagret om deg, og hva opplysningene er blitt brukt til.

Det er frivillig å delta, og du kan trekke samtykket ditt når som helst og be om at opplysningene blir slettet. Dette kan du gjøre ved å sende en henvendelse på e-post til fylkeshelseundersokelser@fhi.no

Folkehelseinstituttet har behandlingsansvaret for undersøkelsen. Personvernombud ved instituttet er Erlend Bakken.

Informasjon om rettighetene dine finnes på Folkehelseinstituttets nettside: www.fhi.no/studier/fhus/
Her finner du også kontaktinformasjon til behandlingsansvarlig, forskningsansvarlig og folkehelseinstituttets personvernombud.

Resultater fra undersøkelsen vil bli publisert på fylkeskommunens nettsider. Forskning basert på undersøkelsen vil bli publisert på Folkehelseinstituttets nettsider www.fhi.no/studier/fhus/

Dersom du ønsker å klage på behandlingen av opplysningene dine, kan du sende klage til Datatilsynet.

Jeg samtykker/godkjenner at opplysningene jeg har gitt, kan brukes i samsvar med ovennevnte. *

☐

Ja

Del 1. NÆRMILJØET, KOMMUNEN

1. I hvilken grad trives du i nærmiljøet ditt?

☐

I stor grad

☐

I noen grad

☐

I liten grad

☐

Ikke i det hele tatt

2. I hvilken grad føler du deg trygg i nærmiljøet ditt?

☐

I stor grad

☐

I noen grad

☐

I liten grad

☐

Ikke i det hele tatt

Sideskift

Tilgang på fasiliteter og servicetilbud lokalt

Tenk på ditt nærmiljø og din kommune.

3.1. Opplever du at kultur- og idrettstilbud (kino, bibliotek, svømmehall, idrettshall etc.) er lett tilgjengelige?

Tilgjengeligheten er:

☐

Svært god

☐

God

☐

Verken god eller dårlig

☐

Dårlig

☐

Svært dårlig

☐

Vet ikke

3.2. Opplever du at butikker, spisesteder og andre servicetilbud er lett tilgjengelige?

Tilgjengeligheten er:

☐

Svært god

☐

God

☐

Verken god eller dårlig

☐

Dårlig

☐

Svært dårlig

☐

Vet ikke

3.3. Opplever du at offentlig transport er lett tilgjengelig?

Tilgjengeligheten er:

☐

Svært god

☐

God

☐

Verken god eller dårlig

☐

Dårlig

☐

Svært dårlig

☐

Vet ikke

3.4. Opplever du at det er enkelt for deg å komme deg til natur- og friluftsområder?

Tilgjengeligheten er:

☐

Svært god

☐

God

☐

Verken god eller dårlig

☐

Dårlig

☐

Svært dårlig

☐

Vet ikke

3.5. Opplever du at parker og andre grøntarealer er lett tilgjengelige?

Tilgjengeligheten er:

☐

Svært god

☐

God

☐

Verken god eller dårlig

☐

Dårlig

☐

Svært dårlig

☐

Vet ikke

3.6. Opplever du at gang- og sykkelveier er godt utbygd i ditt nærområde?

☐

Svært godt

☐

Godt

☐

Verken godt eller dårlig

☐

Dårlig

☐

Svært dårlig

☐

Vet ikke

  Sideskift

Deltagelse i aktiviteter

4. Hvor ofte deltar du i organisert aktivitet/frivillig arbeid som f.eks. idrettslag, politiske lag, trossamfunn, kor eller lignende?

☐

Daglig

☐

Ukentlig

☐

1-3 ganger per måned

☐

Sjeldnere

☐

Aldri

5. Hvor ofte deltar du i annen aktivitet, som for eksempel klubb, møter, treffe venner, trimturer med venner/kolleger eller andre?

☐

Daglig

☐

Ukentlig

☐

1-3 ganger per måned

☐

Sjeldnere

☐ Aldri

Sideskift

Side 6

Del 2. HELSE

6. Hvordan vurderer du alt i alt din egen helse? Vil du si at den er...

☐ Svært god

☐ God

☐ Verken god eller dårlig

☐ Dårlig

☐ Svært dårlig

7. Hvordan vurderer du tannhelsen din? Vil du si at den er...

☐ Svært god

☐ God

☐ Verken god eller dårlig

☐ Dårlig

☐ Svært dårlig

8. Alt i alt, når du tenker på hvordan du har det for tida, er du stort sett fornøyd med tilværelsen eller er du stort sett misfornøyd?

☐

☐ Svært fornøyd

☐ Ganske fornøyd

☐ Både /- og

☐ Nokså misfornøyd

☐ Svært misfornøyd

 Sideskift

Kroppshøyde og vekt

9. Hvor høy er du uten sko?
Oppgi i cm:

10. Hvor mye veier du uten klær og sko?
Oppgi i hele kg:
Hvis gravid, vekt før graviditet

 Sideskift

Psykiske plager

11.1. I hvilken grad har du vært plaget av nervøsitet eller indre uro den siste uken?

☐ Ikke plaget

☐ Litt plaget

☐ Ganske mye plaget

☐

Veldig mye plaget

11.2. I hvilken grad har du vært plaget av redsel eller engstelse den siste uken?

☐

Ikke plaget

☐

Litt plaget

☐

Ganske mye plaget

☐

Veldig mye plaget

11.3. I hvilken grad har du vært plaget av en følelse av håpløshet med tanke på fremtiden den siste uken?

☐

Ikke plaget

☐

Litt plaget

☐

Ganske mye plaget

☐

Veldig mye plaget

11.4. I hvilken grad har du vært plaget av nedtrykthet eller tungsindighet den siste uken?

☐

Ikke plaget

☐

Litt plaget

☐

Ganske mye plaget

☐

Veldig mye plaget

11.5. I hvilken grad har du vært plaget av bekymring eller uro den siste uken?

☐

☐Ikke plaget

☐Litt plaget

☐Ganske mye plaget

☐Veldig mye plaget

11.6. I hvilken grad har du vært plaget av søvnproblemer den siste uken?

☐Ikke plaget

☐Litt plaget

☐Ganske mye plaget

☐Veldig mye plaget

  Sideskift

Langvarige helseproblemer og funksjonsnedsettelser

12. Har du noen langvarige sykdommer eller helseproblemer? Vi tenker også på sykdommer eller problemer som er sesongbetonte, eller som kommer og går.

Betingelsen er at den/de har vart, eller forventes å vare i minst seks måneder

☐Ja

☐Nei

12a. Hvordan påvirker disse helseproblemene din hverdag?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «12. Har du noen langvarige sykdommer eller helseproblemer? Vi tenker også på sykdommer eller problemer som er sesongbetonte, eller som kommer og går.»

☐

I stor grad

☐

I noen grad

☐

I liten grad

☐

Ikke i det hele tatt

13. Har du noen funksjonsnedsettelse eller har du plager som følge av skade? Vi tenker også på plager som kommer og går.

☐

Ja

☐

Nei

13a. Hvordan påvirker disse funksjonsnedsettelsene din hverdag?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «13. Har du noen funksjonsnedsettelse eller har du plager som følge av skade? Vi tenker også på plager som kommer og går.»

☐

I stor grad

☐

I noen grad

☐

I liten grad

☐

Ikke i det hele tatt

  Sideskift

14.1. Hvor mange personer står deg så nær at du kan regne med dem hvis du har store personlige problemer? Regn også med nærmeste familie.

☐ Ingen

☐ 1-2

☐ 3-5

☐ 6 eller flere

14.2. Hvor stor interesse viser andre for det du gjør? Vil du si at de viser...

☐ Stor interesse

☐ Noe interesse

☐ Verken stor eller liten interesse

☐ Liten interesse

☐ Ingen interesse

14.3. Det å få praktisk hjelp fra naboer om du skulle trenge det, er det...

☐ Svært lett

☐ Lett

☐ Verken lett eller vanskelig

☐ Vanskelig

☐ Svært vanskelig

Ensomhet

15.1. Hvor ofte føler du at du savner noen å være sammen med?

☐

Aldri

☐

Sjelden

☐

Av og til

☐

Ofte

☐

Svært ofte

15.2. Hvor ofte føler du deg utenfor?

☐

Aldri

☐

Sjelden

☐

Av og til

☐

Ofte

☐

Svært ofte

15.3. Hvor ofte føler du deg isolert fra andre?

☐

Aldri

☐

Sjelden

☐

Av og til

☐

Ofte

☐

Svært ofte

  Sideskift

Del 4. HELSERELATERT ATFERD

Fysisk aktivitet

16. Omtrent hvor mange timer sitter du i ro på en vanlig hverdag?

Regn med tiden både på jobb, i skole og på fritiden.

Oppgi i hele timer

17. Hvor ofte trener eller mosjonerer du vanligvis på fritiden? (Ta et gjennomsnitt)

Med mosjon mener vi at du f.eks. går tur, går på ski, svømmer eller driver trening/idrett.

☐ Aldri

☐ Sjeldnere enn en gang i uken

☐ En gang i uken

☐ 2-3 ganger i uken

☐ 4-5 ganger i uken

☐ Omtrent hver dag

17a. Hvor hardt trener eller mosjonerer du? (Ta et gjennomsnitt)

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Sjeldnere enn en gang i uken», «2-3 ganger i uken», «En gang i uken», «Omtrent hver dag» eller «4-5 ganger i uken» er valgt i spørsmålet «17. Hvor ofte trener eller mosjonerer du vanligvis på fritiden? (Ta et gjennomsnitt)»

☐

☐ Tar det rolig uten å bli andpusten eller svett

☐ Tar det så hardt at jeg blir andpusten og svett

☐ Tar meg nesten helt ut

17b. Hvor lenge holder du på hver gang? (Ta et gjennomsnitt)

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Sjeldnere enn en gang i uken», «2-3 ganger i uken», «En gang i uken», «Omtrent hver dag» eller «4-5 ganger i uken» er valgt i spørsmålet «17. Hvor ofte trener eller mosjonerer du vanligvis på fritiden? (Ta et gjennomsnitt)»

☐ Mindre enn 15 minutter

☐ 15 minutter-29 minutter

☐ 30 minutter-1 time

☐ Mer enn 1 time

Sideskift

Kosthold

18.1. Hvor ofte drikker du vanligvis sukkerholdig brus eller leskedrikk?

☐ Sjelden/aldri

☐ 1-3 ganger per måned

☐ 1 gang per uke

☐ 2-3 ganger per uke

☐

4-6 ganger per uke

Daglig

18.2. Hvor ofte spiser du vanligvis frukt og bær (regn ikke med juice eller fruktsaft)?

Sjelden/aldri

1-3 ganger per måned

1 gang per uke

2-3 ganger per uke

4-6 ganger per uke

Daglig

18.3. Hvor ofte spiser du vanligvis grønnsaker (inkludert salat)? Regn ikke med poteter.

Sjelden/aldri

1-3 ganger per måned

1 gang per uke

2-3 ganger per uke

4-6 ganger per uke

Daglig

18.4. Hvor ofte spiser du vanligvis fisk (som pålegg, til lunsj eller middag)?

Sjelden/aldri

1-3 ganger per måned

☐

1 gang per uke

☐

2-3 ganger per uke

☐

4-6 ganger per uke

☐

Daglig

 Sideskift

Tobakk

19. Hvor ofte røyker du?

☐

Daglig

☐

Av og til

☐

Ikke nå, men tidligere daglig

☐

Ikke nå, men tidligere av og til

☐

Har aldri røykt

20. Hvor ofte bruker du snus?

☐

Daglig

☐

Av og til

☐

Ikke nå, men tidligere daglig

☐

Ikke nå, men tidligere av og til

☐

Har aldri brukt snus

Sideskift

Alkohol

Så går vi over til spørsmål om alkohol. Vi tenker her på alle alkoholholdige drikker, som øl, vin, brennevin, rusbrus med videre.

21. Har du noen gang drukket alkohol?

☐

Ja

☐

Nei

21a. I løpet av de siste 12 måneder, hvor ofte har du drukket alkohol?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «21. Har du noen gang drukket alkohol?»

☐

Aldri

☐

Månedlig eller sjeldnere

☐

2-4 ganger i måneden

☐

2-3 ganger i uken

☐

4 ganger i uken eller mer

21b. Hvor mange alkoholenheter tar du på en "typisk" dag når du drikker alkohol?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «2-4 ganger i måneden», «Månedlig eller sjeldnere», «4 ganger i uken eller mer» eller «2-3 ganger i uken» er valgt i spørsmålet «21a. I løpet av de siste 12 måneder, hvor ofte har du drukket alkohol?»

Én enhet alkohol tilsvarer én liten flaske øl, ett glass vin eller én drink:

☐ 1-2

☐ 3-4

☐ 5-6

☐ 7-9

☐ 10 eller flere

21c. Hvor ofte drikker du seks alkoholenheter eller mer ved én og samme anledning?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «2-4 ganger i måneden», «Månedlig eller sjeldnere», «4 ganger i uken eller mer» eller «2-3 ganger i uken» er valgt i spørsmålet «21a. I løpet av de siste 12 måneder, hvor ofte har du drukket alkohol?»

Én enhet alkohol tilsvarer én liten flaske øl, ett glass vin eller én drink:

☐ Aldri

☐ Sjeldnere enn månedlig

☐ Månedlig

☐ Ukentlig

☐ Daglig eller nesten daglig

  Sideskift

**Det følgende spørsmålet gjelder nye skader i perioden, ikke behandling av gamle skader.
‘Oppsøkt lege’ inkluderer både fastlege, legevakt og kontakt med spesialisthelsetjenesten.**

22. Har du i løpet av de siste 12 måneder vært utsatt for en eller flere skader som førte til at du oppsøkte lege eller tannlege?

☐ Ja, en

☐ Ja, flere

☐ Nei

22a. Hva var årsaken til skaden? (Hvis mer enn én skade, tenk på den alvorligste)

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja, flere» eller «Ja, en» er valgt i spørsmålet «22. Har du i løpet av de siste 12 måneder vært utsatt for en eller flere skader som førte til at du oppsøkte lege eller tannlege?»

☐ Ulykke

☐ Vold/overfall

☐ Annen årsak

22b. Hvor skjedde skaden?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja, flere» eller «Ja, en» er valgt i spørsmålet «22. Har du i løpet av de siste 12 måneder vært utsatt for en eller flere skader som førte til at du oppsøkte lege eller tannlege?»

☐ Vei, gate, fortau, gang/sykkelvei - trafikkulykke (kjøretøy i bevegelse - også sykkelvelt)

☐ Vei, gate, fortau, gang/sykkelvei - ikke trafikkulykke

☐ Innen i eller utenfor skjenkested (bar, pub, restaurant)

☐ Bolig, innendørs

☐

Boligområde ute

☐

Produksjons-, verkstedsområde (fabrikk, anlegg, skogshogst, på gard)

☐

Institusjon, sykehus, syke-, aldershjem

☐

Sports- eller idrettsområde

☐

Fri natur - utmark, hav, sjø, vann

☐

Annet skadested

22c. Hva holdt du på med da skaden skjedde?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja, flere» eller «Ja, en» er valgt i spørsmålet «22. Har du i løpet av de siste 12 måneder vært utsatt for en eller flere skader som førte til at du oppsøkte lege eller tannlege?»

☐

Inntektsgivende arbeid

☐

Utdanning

☐

Idrett, sport, trening

☐

Friluftsliv, jakt, fiske

☐

Husarbeid, hagearbeid

☐

Lek, hobby

☐

Annen aktivitet

Støy

23. Hvis du tenker på de siste 12 månedene, hvor plaget er du av støy fra veitrafikk når du er hjemme?

☐Ikke plaget

☐Litt plaget

☐Middels plaget

☐Mye plaget

☐Svært mye plaget

24. Hvis du tenker på de siste 12 månedene, hvor plaget er du av støy fra andre kilder når du er hjemme?

☐Ikke plaget

☐Litt plaget

☐Middels plaget

☐Mye plaget

☐Svært mye plaget

 Sideskift

Del 6. LIVSKVALITET

Nå kommer en rekke spørsmål som handler om livskvalitet. Du vil kanskje oppleve at noe av det vi spør om her allerede er spurt om tidligere. Det er likevel viktig at du tar deg tid til å svare også på disse spørsmålene.

25. Alt i alt, hvor fornøyd er du med livet ditt for tiden?

Oppgi svaret på en skala fra 0-10, der 0 betyr ikke fornøyd i det hele tatt og 10 betyr svært fornøyd.

☐ 0 - Ikke fornøyd i det hele tatt

☐ 1

☐ 2

☐ 3

☐ 4

☐ 5

☐ 6

☐ 7

☐ 8

☐ 9

☐ 10 - Svært fornøyd

26. Alt i alt, i hvilken grad opplever du at det du gjør i livet er meningsfylt?

Oppgi svaret på en skala fra 0-10, der 0 betyr ikke meningsfylt i det hele tatt og 10 betyr svært meningsfylt.

☐ 0 - Ikke meningsfylt i det hele tatt

☐ 1

☐ 2

☐ 3

☐

☐4

☐5

☐6

☐7

☐8

☐9

☐10 - Svært meningsfylt

27. Tenk på hvordan du har følt deg de siste 7 dagene. I hvilken grad var du ... ?

Oppgi svaret på en skala fra 0-10, der 0 betyr at du ikke opplevde følelsen i det hele tatt og 10 betyr at du opplevde følelsen i svært stor grad.

27.1.

☐0 - Ikke glad i det hele tatt

☐1

☐2

☐3

☐4

☐5

☐6

☐7

☐

8

9

10 - **Svært glad**

27.2.

0 - **Ikke bekymret i det hele tatt**

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10 - **Svært bekymret**

27.3.

0 - **Ikke nedfor eller trist i det hele tatt**

1

☐ 2

☐ 3

☐ 4

☐ 5

☐ 6

☐ 7

☐ 8

☐ 9

☐ 10 - **Svært nedfor eller trist**

27.4.

☐ 0 - **Ikke irritert i det hele tatt**

☐ 1

☐ 2

☐ 3

☐ 4

☐ 5

☐ 6

☐ 7

☐ 8

☐

9

☐

10 - **Svært irritert**

27.5.

☐

0 - Ikke ensom i det hele tatt

☐

1

☐

2

☐

3

☐

4

☐

5

☐

6

☐

7

☐

8

☐

9

☐

10 - **Svært ensom**

27.6.

☐

0 - Ikke engasjert i det hele tatt

☐

1

☐

2

☐

3

4

5

6

7

8

9

10 - **Svært engasjert**

27.7.

0 - **Ikke rolig og avslappet i det hele tatt**

1

2

3

4

5

6

7

8

9

☐

10 - Svært rolig og avslappet

27.8.

☐

0 - Ikke engstelig i det hele tatt

☐

1

☐

2

☐

3

☐

4

☐

5

☐

6

☐

7

☐

8

☐

9

☐

10 - Svært engstelig

  Sideskift

28. Hvor enig er du i påstandene nedenfor?

Oppgi svaret på en skala fra 0-10, der 0 betyr helt uenig og 10 betyr helt enig.

28.1. Mine sosiale relasjoner er støttende og givende:

☐

0 - Helt uenig

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10 - Helt enig

28.2. Jeg bidrar aktivt til andres lykke og livskvalitet

0 - Helt uenig

1

2

3

4

5

6

☐

7

☐

8

☐

9

☐

10 - Helt enig

 Sideskift

Hvor ofte har du vært plaget av de følgende problemene i løpet av de siste 14 dagene?

29. Lite interesse for eller glede over å gjøre ting

☐

Ikke i det hele tatt

☐

Noen dager

☐

Mer enn halvparten av dagene

☐

Nesten hver dag eller hver dag

30. Følt deg nedfor, deprimert eller fylt av håpløshet

☐

Ikke i det hele tatt

☐

Noen dager

☐

Mer enn halvparten av dagene

☐

Nesten hver dag eller hver dag

 Sideskift

Sosialt fellesskap og tillit

31. Hvor ofte er du sammen med gode venner?

Regn ikke med medlemmer av din egen familie.

☐

Omtrent daglig

☐

Omtrent hver uke, men ikke daglig

☐

Omtrent hver måned, men ikke ukentlig

☐

Noen ganger i året

☐

Sjeldnere enn hvert år

☐

Har ingen gode venner

Sideskift

32. Vil du stort sett si at folk flest er til å stole på, eller at en ikke kan være for forsiktig når en har med andre å gjøre?

Oppgi svaret på en skala fra 0-10, der 0 betyr at en ikke kan være for forsiktig, mens 10 betyr at folk flest er til å stole på.

☐

0 - Kan ikke være for forsiktig

☐

1

☐

2

☐

3

☐

4

☐

☐5

☐6

☐7

☐8

☐9

☐10 - Folk flest er til å stole på

33. I hvilken grad føler du at du hører til på stedet der du bor?

Svar på en skala fra 0 til 10, der 0 vil si at du ikke føler tilhørighet overhodet, og 10 at du føler en sterk grad av tilhørighet.

☐0 - Føler ikke tilhørighet overhodet

☐1

☐2

☐3

☐4

☐5

☐6

☐7

☐8

☐9

☐10 - Føler sterk grad av tilhørighet

34. Alt i alt, hvor trygg føler du deg når du er ute og går i nærmiljøet?

Svar på en skala fra 0 til 10, der 0 vil si at du ikke er trygg i det hele tatt og 10 at du er svært trygg.

☐ 0 - Ikke trygg i det hele tatt

☐ 1

☐ 2

☐ 3

☐ 4

☐ 5

☐ 6

☐ 7

☐ 8

☐ 9

☐ 10 - Svært trygg

  Sideskift

Del 7. DEMOGRAFISKE OPPLYSNINGER

35. Hva er din høyeste fullførte utdanning?

☐ Grunnskole/framhaldsskole/folkehøyskole inntil 10 år

☐ Fagutdanning/realskole/videregående/gymnas minimum 3 år

☐

☐ Høyskole/universitet mindre enn 4 år

☐ Høyskole/universitet 4 år eller mer

36. Hvis enpersonshusholdning: Tenk på din samlede inntekt. Dersom du bor sammen med andre, tenk på den samlede inntekten til alle i husholdningen. Hvor lett eller vanskelig er det for deg/dere å få pengene til å strekke til i det daglige, med denne inntekten?

☐ Svært vanskelig

☐ Vanskelig

☐ Forholdsvis vanskelig

☐ Forholdsvis lett

☐ Lett

☐ Svært lett

☐ Vet ikke

37. Hvilken arbeids- eller livssituasjon er du i?

Sett ett eller flere kryss

☐ Yrkesaktiv heltid (32 timer eller mer per uke)

☐ Yrkesaktiv deltid (mindre enn 32 timer per uke)

☐ Selvstendig næringsdrivende

☐ Sykmeldt

☐ Arbeidsledig

☐ Uføretrygdet/mottar arbeidsavklaringspenger

☐

Mottar sosialstønad

Alders- eller førtidspensjonist

Skoleelev eller student

Vernepliktig, sivilarbeider

Hjemmearbeidende

38. Er du gift/samboer, enslig eller har du kjæreste?

Gift/registrert partner

Samboende

Har kjæreste (som du ikke bor sammen med)

Enslig

Sideskift

Tannhelse

39. Når var du sist hos tannlege/tannpleier?

0-2 år siden

3-5 år siden

Mer enn 5 år siden

39a. Hvorfor er det mer enn 5 år siden du var hos tannlege/tannpleier?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Mer enn 5 år siden» er valgt i

spørsmålet «39. Når var du sist hos tannlege/tannpleier?»

Sett ett eller flere kryss

☐

Økonomiske årsaker

☐

Redsel/frykt

☐

Problem med transport/reisevei

☐

Andre årsaker

Sideskift

Side 25

TILLEGGSSPØRSMÅL FOR NORDLAND

I Norge bor det folk med ulik etnisk bakgrunn. Det vil si at de snakker ulike språk og har forskjellige kulturer. Eksempler på etnisk bakgrunn, eller etniske grupper er norsk, samisk og kvensk/norskfinsk, befolkningsgrupper som tradisjonelt har bodd sammen i nord.
Formålet med denne delen av undersøkelsen er å gi økt kunnskap om kultur og språkbakgrunn hos personer med samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn.

1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?

☐

Ja

☐

Nei

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

Hvilket hjemmespråk har/hadde du, dine foreldre og besteforeldre?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

Sett ett eller flere kryss

2.1 Morfar

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

☐

Norsk

☐

Samisk

☐

Kvensk/norskfinsk

☐

Annet

2.2 Mormor

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

☐

Norsk

☐

Samisk

☐

Kvensk/norskfinsk

☐

Annet

2.3 Farfar

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

☐

Norsk

☐

Samisk

☐

Kvensk/norskfinsk

☐

Annet

2.4 Farmor

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

☐

Norsk

☐

Samisk

☐

Kvensk/norskfinsk

☐

Annet

2.5 Far

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

☐

Norsk

☐

Samisk

☐

Kvensk/norskfinsk

☐

Annet

2.6 Mor

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

☐

Norsk

☐

Samisk

☐

Kvensk/norskfinsk

☐

Annet

2.7 Jeg selv

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

☐

Norsk

☐

Samisk

☐

Kvensk/norskfinsk

☐

Annet

Sideskift

3. Hadde minst en av dine oldeforeldre samisk som hjemmespråk?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

☐

☐ Ja

☐ Nei

☐ Vet ikke

  Sideskift

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

Hva er din, din fars og din mors etniske bakgrunn?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

Sett ett eller flere kryss

4.1 Min etniske bakgrunn er

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

☐ Norsk

☐ Samisk

☐ Kvensk/norskfinsk

☐ Annet

4.2 Min fars etniske bakgrunn er

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

☐

Norsk

☐

Samisk

☐

Kvensk/norskfinsk

☐

Annet

4.3 Min mors etniske bakgrunn er

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

☐

Norsk

☐

Samisk

☐

Kvensk/norskfinsk

☐

Annet

4.4 Eventuell samboers/ektefelles etniske bakgrunn

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

☐

Norsk

☐

Samisk

☐

☐ Kvensk/norskfinsk

☐ Annet

  Sideskift

5. Hva regner du deg selv som?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

Sett ett eller flere kryss

☐ Norsk

☐ Samisk

☐ Kvensk/norskfinsk

☐ Annet

6. Dersom du har en samboer/ektefelle, hvilket språk snakker du med ham/henne?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

Sett ett eller flere kryss

☐ Norsk

☐ Samisk

☐ Kvensk/norskfinsk

☐ Annet

7. Dersom du har barn, hvilket språk snakker du med dem?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

Sett ett eller flere kryss

☐

Norsk

☐

Samisk

☐

Kvensk/norskfinsk

☐

Annet

8. Hvilket språk snakker din samboer/ektefelle med barna?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

Sett ett eller flere kryss

☐

Norsk

☐

Samisk

☐

Kvensk/norskfinsk

☐

Annet

Sideskift

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller

kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

Hvordan vil du vurdere dine ferdigheter til å forstå, snakke, lese eller skrive samisk og eller kvensk/norskfinsk?

9.1 Jeg forstår samisk

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

☐

Svært bra

☐

Nokså bra

☐

Med anstrengelse

☐

Noen få ord

☐

Ikke i det hele tatt

9.2 Jeg forstår kvensk/norskfinsk

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

☐

Svært bra

☐

Nokså bra

☐

Med anstrengelse

☐

Noen få ord

☐

Ikke i det hele tatt

9.3 Jeg snakker samisk

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

Svært bra

Nokså bra

Med anstrengelse

Noen få ord

Ikke i det hele tatt

9.4 Jeg snakker kvensk/norskfinsk

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

Svært bra

Nokså bra

Med anstrengelse

Noen få ord

Ikke i det hele tatt

9.5 Jeg leser samisk

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

☐ Svært bra

☐ Nokså bra

☐ Med anstrengelse

☐ Noen få ord

☐ Ikke i det hele tatt

9.6 Jeg leser kvensk/norskfinsk

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

☐ Svært bra

☐ Nokså bra

☐ Med anstrengelse

☐ Noen få ord

☐ Ikke i det hele tatt

9.7 Jeg skriver samisk

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

☐ Svært bra

☐ Nokså bra

☐ Med anstrengelse

- ☐ Noen få ord
- ☐ Ikke i det hele tatt

9.8 Jeg skriver kvensk/norskfinsk

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

- ☐ Svært bra
- ☐ Nokså bra
- ☐ Med anstrengelse
- ☐ Noen få ord
- ☐ Ikke i det hele tatt

  Sideskift

10. Sett kryss ved den påstanden som du selv tror er mest riktig:

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

- ☐ Om ti år vil samisk/kvensk/norskfinsk språk bli mer brukt enn i dag
- ☐ Om ti år vil samisk/kvensk/norskfinsk språk bli omtrent like mye brukt som i dag
- ☐ Om ti år vil samisk/kvensk/norskfinsk språk bli mindre brukt enn i dag

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

Hvor sterk tilhørighet føler du til på en skala fra 1-5?

11.1 Din oppvekstkommune?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

1 Ingen tilhørighet

2

3

4

5 Meget sterk tilhørighet

11.2 Grenden/nabolaget/bygda der du vokste opp?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

1 Ingen tilhørighet

2

3

4

5 Meget sterk tilhørighet

11.3 Kommunen hvor du bor i dag?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

1 Ingen tilhørighet

2

3

4

5 Meget sterk tilhørighet

11.4 Eventuelt andre kommuner hvor du har bodd?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

1 Ingen tilhørighet

2

3

4

5 Meget sterk tilhørighet

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

Folk opplever ulik grad av fellesskap med forskjellige grupper av mennesker. Hvor sterkt fellesskap, på en skala fra 1-5, føler du med:

12.1 Folk på stedet du vokste opp?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

1 Intet fellesskap

2

3

4

5 Meget sterkt fellesskap

12.2 Folk på stedet der du bor i dag?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

1 Intet fellesskap

2

3

☐

4

☐

5 Meget sterkt fellesskap

  Sideskift

13. Vil du betegne stedet der du vokste opp som et samisk lokalsamfunn?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

☐

I stor grad

☐

I noen grad

☐

I liten grad

☐

Ikke i det hele tatt

14. Vil du betegne stedet der du vokste opp som et kvensk/norskfinsk lokalsamfunn?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

☐

I stor grad

☐

I noen grad

☐

I liten grad

☐

Ikke i det hele tatt

15. Vil du betegne stedet der du bor nå som et samisk lokalsamfunn?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

I stor grad

I noen grad

I liten grad

Ikke i det hele tatt

16. Vil du betegne stedet der du bor nå som et kvensk/norskfinsk lokalsamfunn?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

I stor grad

I noen grad

I liten grad

Ikke i det hele tatt

Sideskift

17. Bodde du på internat (statsinternat, kommunalt internat, privat internat) da du gikk på grunnskolen?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

☐ Ja

☐ Nei

 Sideskift

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

I min oppvekst

18.1 Visste jeg lite om min samiske/kvenske/norskfinske bakgrunn

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

☐ Helt enig

☐ Delvis enig

☐ Delvis uenig

☐ Helt uenig

18.2 Betydde min samiske/kvenske/norskfinske bakgrunn lite for meg

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

☐

Helt enig

☐

Delvis enig

☐

Delvis uenig

☐

Helt uenig

18.3 Var min samiske/kvenske/norskfinske bakgrunn ikke noe jeg vanligvis tenkte over

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

☐

Helt enig

☐

Delvis enig

☐

Delvis uenig

☐

Helt uenig

18.4 Var det samiske/kvenske/norskfinske en naturlig del av livet

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

☐

Helt enig

☐

Delvis enig

☐

Delvis uenig

☐

Helt uenig

18.5 Var min samiske/kvenske/norskfinske bakgrunn noe jeg var stolt over

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

☐

Helt enig

☐

Delvis enig

☐

Delvis uenig

☐

Helt uenig

18.6 Snakket jeg mer samisk/kvensk/norskfinsk enn det jeg gjør i dag

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

☐

Helt enig

☐

Delvis enig

☐

Delvis uenig

☐

Helt uenig

19. Har du opplevd å bli diskriminert?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»

Sett ett eller flere kryss

☐

Ja, de to siste årene

☐

Ja, før

☐

Nei

☐

Vet ikke

20. Hvorfor tror du at du ble diskriminert? Skyldes diskrimineringen:

Dette elementet vises kun dersom minst ett av alternativene «Ja, de to siste årene» eller «Ja, før» er valgt i spørsmålet «19. Har du opplevd å bli diskriminert?»

Sett ett eller flere kryss

☐

Funksjonshemning

☐

Seksuell legning

☐

Lærevansker

☐

Kjønn

☐

Religion eller tro

☐

Nasjonalitet

☐

Etnisk bakgrunn

☐

Geografisk tilhørighet

☐

Alder

☐

Sykdom

Andre årsaker

Vet ikke

Sideskift

Har du noen kommentarer?

Se nylige endringer i Nettskjema (v830_0rc1)

Vilkår
Personvern og vilkår for bruk
Nettskjema bruker [informasjonskapsler](#)
[Tilgjengelighetserklæring](#)

Kontaktinformasjon
[Kontaktpunkter Nettskjema](#)

Ansvarlig for denne tjenesten
Webseksjonen – USIT

